

SLOVENSKI NAROD

Članke v tem letu popoldne, izvenredne dodatke in priložnosti — inšerati do 50 peti
krat & Din 2, do 100 krat & Din 2.50, od 100 do 300 krat & Din 3, večji inšerati peti
krat Din 4.- Popusti po dogovoru, inšerati davak posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.- za inozemstvo Din 25.- Rokopis se ne vračaja

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Škofjeva ulica 6.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR: Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska 6.
telefon št. 26. — CELJE: oglasno uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 66;
podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 19.351.

Jasen odgovor revizionistom:

„Kar je bilo, ne bo nikdar več!“

Izjava češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Kamila Krofite — Revizionisti žive v samoprevari, ker ne poznajo dejanskega položaja — Noben Čeh, Jugosloven ali Rumun ne bo nikdar pristal na obnovo nekdanjih razmer

Stockholm, 24. decembra. g. Tukajšnji dnevnik »Sozialdemokraten« objavljajo daljši govor s češkoslovaškim ministrom dr. Kamilom Krofite, ki se je v svojih izjavah baval predvsem z revizionistično propagando proti nasledivnim državam. Med drugim je izjavil:

Revizionistična tendenca je v začetku spremljala politično življenje nove Evrope samo v obliki propagande. Ta tendenca je sedaj prišla tudi v nove politične načrte. K temu so pripomogli uspehi nacionalistične ideologije v posameznih evropskih državah in kriza DN. Ako se objektivno proučijo novi pogoji in odnosi, se more po mojem

prepričanju zavzeti napram revizionističnim prizadevanjem v Srednji Evropi samo odklonilno stališče, ker je to prizadevanje element reakcije in razpada. Novi red v Srednji Evropi ni niti slučajen, niti umeten produkt. Ta red je logična posledica evropskega političnega razvoja, v katerem so od začetka XIX. stoletja nacionalne sile igrale zelo resno vlogo. To je posledica postopne gospodarske in politične rasti in prizadevanja evropskih narodov, da si zagotovijo svojo neodvisnost in pogoje za svoj trajni razvoj. Saj morda kdo žaluje za preteklostjo in so ljudje, ki opozarjajo na pozitivne strani avstro-ogrske monarhije. Nihče

pa ne more zatajiti nepobitnega dejstva, da zlasti slovanski narodi te monarhije z izjemo Nemcev in Madžarov niso našli nobenih zadovoljivih pogojev za svoj politični obstoj in razvoj. Zaradi tega so izkoristili prvo ugodno priložnost, da si ustvarijo nove in ugodnejše pogoje za samostojno politično in kulturno življenje. V tem je očividni napredek. Noben Čeh ali Slovák, noben Jugosloven in noben Rumun ne bo nikdar pristal na to, da se zopet povrnejo stare razmere. Legitimistični krogi pa goje še vedno upanje, da bi vsaj pri slovaškem delu našega naroda dobili podporo. To je samoprevara, ker se ne zavedajo, da je po prevratu zrasla po-

polnoma nova Slovaška in da so zrasli dočela novi Slovaki. Na nacionalizmu teh Slovakov bi se izjavil vsak poizkus revizionizma. Isto velja za Rumune in Jugoslovane, ki so bili prej sestavni del velike Madžarske in ki so se sedaj spojili s svojo pravo domovino. Revizionisti operirajo večinoma s tem, da etnografske meje niso v skladu s političnimi mejami in da je preveč Madžarov in Nemcev izven mej njihove domovine. Pozabljajo pa, da gre za umetno ustvarjene kolonije, ki nikdar niso bile povezane z večinskimi narodom in ki so le po zaslugi turje oblasti imele privilegiran položaj in tlačne večinski narod. To je bilo in ne bo nikdar več!

Italija, Anglija in Francija

Trojni sporazum bo največje jamstvo miru v Evropi

Pariz, 24. decembra. AA. Komentariji listov o mednarodnem položaju so tudi danes posvečeni predvsem stikom med Francijo, Veliko Britanijo in Italijo. »Echo de Paris« piše med drugim:

Za enkrat ni med Rimom in Parizom nobenih pogajanj. V skrajnem primeru gre za malenkostne politične razgovore. Nasprotno pa kaže fašistična vlada v zadnjem času Londonu zelo ljubeznivo lice. Trdi se, da je italijanska vlada na željo Velike Britanije odpoklicala grofa Rossija, ki je poveljeval italijanskim protovojcem med španskimi nacionalističnimi četami na Mallorci in bližnjih otokih. Pričakovati je da bo skupna angleško-italijanska izjava o Sredozemskem morju izšla že v najkrajšem času. To bo priložnost izjava o obojestranski tožbi volji za rešitev obstoječih konkretnih vprašanj. Zato tega mednarodnega dejanja

ne bo kazalo tolmačiti kot pravi pakt o Sredozemskem morju. Zato tudi ni bilo nobene potrebe, da bi se Francija tej izjavi priključila. Vsa jamstva, ki jih Italija lahko da Franciji, so že v francosko-italijanskem dogovoru od 7. januarja 1935. Mi Francozi zaenkrat nimamo ničesar, kar bi mogli zahtevati.

»Journal« opozarja na uvodnem mestu da je bila Velika Britanija s preureditvijo svojega poslanstva v Addis Abebi v generalni konzulat močno olajšala Franciji pot, tako da bo mogla sedaj poslati v Rim novega poslanika. Ker je s tem abesinsko vprašanje dejansko urejeno, nadaljuje list bomo morali sedaj skrbeti za to, da sestavi Velika Britanija, Francija in Italija nekaj vrhovni svet, ki bo moral z odločnimi ukrepi zavrniti bodočnost sveta.

Na Kitajskem bo odločilo orožje

Čangsuiliang proglašen za izdajalca

London, 24. decembra. o. Po poročilih iz Nankinga se je še le sedaj dogajalo, da so uporniki pri zajetju maršala Čangsuilianga pobili 46 mož njegovega spremstva, ki je šlo skupno 52 oseb. Med ubitimi so vsi višji oficirji, ki so bili na glasu kot njegovi ozi zaupniki in na katere je najbolj računal. Nankinska vlada je danes izdala uradno poročilo, v katerem ugotavlja, da je soproga maršala Čangsuilianga prispela v Sianfu, da osebno intervenira in reši svojega moža iz ujetništva. vlada pa naglašava, da gre pri tem za dočela zasebno akcijo Čangsuiliangove žene in ni ta akcija v nobeni zvezi s pogajanjmi, ki so se vršila med vlado in uporniki. Pogajanja z uporniki so prekinjena ter je bil general Čangsuiliang proglašen za veleizdajalca in upornika, proti kateremu bo nastopila vlada z vsemi sredstvi. O nadaljevanju pogajanj ne more biti več govora in se bo že začela kazenska ekspedicija energično nadaljevala. O gibanju vladnih čet vlada ne želi objavljati nikakih poročil, pač pa se je iz japonskega

vira zvedelo, da so v teku hude borbe z uporniki. Posebno aktivno je vladno letalstvo, ki je bombardiralo že vse postojanke upornikov.

Kitajski listi priobčujejo vest, da so nankinske čete prodrle že precej daleč proti Sianfuju. Uporniške čete grade obrambne utrdbe v Uejnanu, ki se nahaja sredi med Tunkuamom in Sianfujem. Jencen, guverner pokrajine Sansija in Suijuana je prevzel vlogo glavnega posredovalca med maršalom Čangsuiliangom in nankinsko vlado. Razen tega so predsedniki pokrajn na severnem Kitajskem v stalnih medsebojnih stikih preko svojih odposlancev in proučujoč položaj.

Uporniška vojska šteje 200.000 mož

Peking, 24. decembra. AA. Po zadnjih vestih je maršal Čangsuiliang zbral okoli Sianfuja vse svoje čete. Računajo, da ima zbranih 200.000 mož.

Šest rudarjev žive zazidali

Grozno odkritje v češkem rudniku

Praga, 24. decembra. tr. Lansko leto 6. oktobra je nastala v rudniku Prokop pri Teplicah Sanvu eksplozija pri kateri je izgubilo življenje šest rudarjev. Par ur po eksploziji je posebna komisija ugotovila, da je nastal v rovu ogenj ter je odredila, da so rovi takoj zazidali. Te dni so začeli kopati na istem mestu, ker so sodili, da je ogenj že ugasnil. Izkopali so 600 m dolo rova s strani in so naposled prodrli do mesta, kjer se je lani zgodila nesreča. Tu se jim je nudil strahovit prizor. Rudarji, ki so jih lani proglašili za mrtve, so skoro nagli sedeli okrog male mlake, iz katere so najbrže poslednjič pili v svojem življenju. Bili so strahovito shujšani in so se držali za roke. Sedaj je postalo jasno, da so jih žive zazidali čeprav bi jih takrat bilo mogoče rešiti. Ugotovljeno je tudi, da so zazidani rudarji z zadnjimi napori skušali z velikim železnim drogom prodrati skozi sloj premoga, ki se je ob eksploziji vsul v rova in ga zatrpal v dolžino kakih šest metrov. Preiskava je tudi ugotovila, da v rovu sploh

ni bilo nobenega požara ter da je bil ukrep komisije dočela pogrešen. Oblasti so sedaj odredile sodno postopanje proti vsem članom te komisije. V vseh rudarskih revirjih vlada za izid tega postopanja veliko zanimanje. Nesrečne rudarje so večeraj pokopali ob velikanski udeležbi rudarjev in ostalega prebivalstva.

Huda eksplozija v mehiškem rudniku

Mexico, 24. decembra. AA. Včeraj je bilo pri eksploziji v rudniku Huella ubitih 28 rudarjev. Zaradi nagle reševalne akcije je bilo v zadnjem trenutku rešenih 23 rudarjev, ki so bili že zastrupljeni od plinov. 10 rudarjev še pogrešajo. Odkopavanje se vrši zelo naglo.

iz Norveške v Mehiko

Oslo, 24. decembra. AA. Pravosodni minister je sredi potrdil, da je Leo Trocki z ženo zapustil Norveško in odpotoval v Mehiko.

Nadškof-koadjutor dr. Stepinac

o konkordatu z Vatikanom

Konkordat ni neobhodno potreben — Cerkev bo branila svoje pravice tudi brez konkordata

Zagreb, 24. decembra. r. Zagrebški nadškof-koadjutor dr. Stepinac, ki se mudi sedaj v Vatikanu, je pred svojim odhodom dal »Jutarnjemu listu« daljšo izjavo o konkordatu, ki je bil nedavno predložen narodnemu predstavniku v ratifikacijo. O tem vprašanju bo razpravljali tudi jugoslovanski episkopat na svoji konvenciji, ki bo 8. januarja v Zagrebu.

Nadškof dr. Stepinac pravi v svoji izjavi med drugim, da prav za prav konkordat cerkvi ni niti potreben, ker je svobodna in neodvisna od katerekoli posamezne oblasti. S praktičnega stališča pa so konkordati koristni, ker lahko pripomorejo spravi v mnogih sporih in nesoglasjih. Na vprašanje, zakaj konkordat še do danes ni bil sklenjen, je nadškof-koadjutor izjavil: Na to vprašanje vam ne morem odgovoriti. Prišel pa bo mor-

da še čas za to. Vsekakor: katoliška cerkev ni kriva, na nekaj pa bi vas hotel opozoriti: Katoliška cerkev se ne bo nikoli nikomur na ljubo odrekla svojim osnovnim pravicam, posebej pa ne pravic do vzgoje mladine. Pa če za to ne bi bilo drugega razloga, bi zadovoljal že ta, da so rezultati vzgoje mladine v zadnjih letih porazni, ker je masenija izkušala izgrajiti mladino vplivu katoliške cerkve. Zato tudi vidimo učinke vzgoje v naših vzgojnih zavodih, ki jih vodi cerkev. Ti zavodi so naravnost prenatrpani, ker obupani starši nikjer drugod ne najdejo dvoletne varnosti za svoje otroke. Če imajo drugi na razpolago silo, tedaj katoliška cerkev ve, da je vsaka sila začasna. V vseh težkih časih svoje zgodovine je misljila na besede Kristove: Et portae inferi non prevalebunt adversus eam.

V Španiji zatišje brez premirja

Na frontah ni nobenih dogodkov

Madrid, 24. decembra. AA. Odbor za obrambo Madrida je izdal opoldne naslednje komunikacije: Na madridski fronti danes ni bilo operacij.

Nacionalisti so večeraj popoldne bombardirali nebotičnik, v katerem je telefonska centrala. Tri krogle so zadele fasado poslopja, kjer so novinarji pravkar urejali svoja vsakodnevna poročila za inozemstvo. Bombardiranje se je nehalo okoli 18. ur, ranjen ni bil nihče.

Francovi glavni stan je objavil naslednje uradno poročilo o položajih na bojiščih: V Andaluziji so nacionalne sile zavzele vasi Del Carpio, Pedro in Villa Franco de Cordoba na cesti Cordoba-Bujalance. Operacije nacionalnih čet se nadaljujejo brez večjega odpora sovražnika, ki je imel velike človeške in stvarne izgube. V drugih odelkih ni pomembne izpremembe. Pri zavzetju Boadille del Monte so naše čete zajele tri zlaste. Nacionalno letalstvo je ponovno obstreljevalo madridska predmestja.

Francov odgovor na posredovalno noto

London, 24. decembra. b. V svojem odgovoru na angleško-francosko pobudo za doseg premirja v Španiji zahteva najprej Franco, naj se točno definirajo takozvane »glavne vhodne točke« v Španijo, obenem pa jasno odgovori, ali namereva morda londonski nadzorni odbor o izvrševanju sporazuma o nevmešavanju v španske zadeve izvajati nadzorstvo tudi nad »manj važnimi vhodi«. General Franco sprašuje

nadalje, ali bo londonski nadzorni odbor odzvel obema sprtnima strankama tudi vse eno orožje, ki je bilo nabavljeno z denarjem španske narodne banke, še posebej pa tudi to, ali namerava ta odbor odposlati svoje nadzorne komisije tudi v Marseille, Bordeaux, Perpignan, Bayonne in ostale takozvane centre zbiranja in zalaganja rdeče armade. General Franco zaključuje svojo noto s pripombo, da bo definitivno odgovoril na angleško-francoski predlog o posredovanju šele, ko bo prejel jasen in točen odgovor na navedena vprašanja.

Načrt o kontroli sestavljen

London, 24. decembra. w. Odbor za nevmešavanje je odobril podroben načrt o kontroli na kopnem in na morju v Španiji ter je sklenil izročiti za vladam v odobritev. Za odgovore vlad je bil določen rok do 1. januarja. Ako se bo do tega roka dobil pristaneč vseh vlad, bo podrobni načrt poslan obema strankama v Španiji. Za njihov pristaneč je določen nadaljnji rok 10 dni. O vprašanju protovojne je bil padla nobena odločitev. Končno je odbor sprejel tudi resolucijo, ki ponovno določa izvedbo obveznosti o nevmešavanju.

Sovjetski demanti

Moskva, 24. decembra. b. Uradna agencija Sovjetske unije javlja, da ne odgovarjajo resnici vesti nekaterih tujih listov, da je sovjetsko vojno brodogradilno podjetje, naj takoj odpluje v španske vode zaradi potopitve sovjetskega parnika »Komsomol«.

učevati vsa načelna vprašanja vojske v pogledu njene pripravljenosti za obrambo države, in je neposredno podrejen vojnomu ministru

Obsodbe zaradi komunizma

Beograd, 24. decembra. AA. Državno sodišče za zaščito države je s razsodbo z dne 23. decembra t. l. št. D. s. 1836 obsodilo zaradi članstva in propagande komunizma Čengića Ibrahimia Alijo stavca iz Sarajeva, na 5 let roblje in pet let izgube častnih pravic, in Anta Stjepana Mostića, študenta filozofije iz Zenice, na tri leta roblje in pet let izgube častnih pravic. Z isto razsodbo je iz te skupine obojenih še 13 oseb, in sicer na kazni do 3 let roblje in strogega zapora do 18 mesecev.

Politični obzornik

Sporočilo kralja Uedinitelja

Znani pisatelj Mičun Pavičević je objavil povodom rojstnega dne blagopokojnega kralja Uedinitelja dne 17. decembra članek, v katerem pravi: »On, ki je pod udarcem usode odšel, on, ki je vam bil oče domovine, on, največji med nami, on je skoraj pol stoletja svojega slavnega in mučeniškega življenja slavil 17. december svoj rojstni dan. Spominjamo se tega dne, ko je stotisoče navdušenih njegovih državljanov prirejalo ovacije njemu in njegovemu domu. Ta dan smo preživeli z bolečostjo v duši, ker v naši sredi ni več onega, ki nas je ljubil, on, ki bi nas edini mogel povesti v boljšo bodočnost.« Pavičević zaključuje svoj članek kot sporočilo blagopokojnega kralja: I ti, sin moj, ljubi z vsem žarom in z vso toplino svoje duše vse, ki se priznava za Jugoslovane. Vsi, ki so enih misli in enega duha, naj se zbere v kolo pod eno zastavo, na kateri je napisano geslo: »Jugoslavija — Majko naša sveta — stvorena i rođjena vrhom bajoneta. — ničija te neće slomiti sila, — dok u nas traje i poslednjeg bilas!«

V pričakovanju usodnih dogodkov

»Obzor« razpravlja o političnem položaju in izvaja: »Narodna skupščina se ponovno sestane 15. januarja, da nadaljuje svoje delo. Ni izključeno, da do ponovnega sestanka Narodne skupščine pride do novih momentov v politični situaciji. Vsekakor bodo skupščinske politične določbe, v kateri lahko pričakujemo važnejše politične dogodke. Ako pa v tem času ne pride do političnih sprememb, ni računati s tem, da bi prišlo do važnejših političnih dogodkov pred koncem proračunske razprave to je pred 1. aprilom 1937. V tem času bo se gotovo že razčistila situacija zlasti med dr. Mačkom in JRZ. Čas skupščinskih političnih bo posebno zanimiv, ker se bodo v tem času skušali navezati stiki med dr. Mačkom in JRZ. Naj se zaključijo pogajanja med tema dvema čimteljema ugodno ali neugodno, vsekakor bodo močno učinkovala na nadaljnji razvoj političnih dogodkov. Od teh pogajanj bo tudi odvisna usoda sedanjega Narodne skupščine. Ako poteka pogajanja med dr. Mačkom in JRZ uspešno, bo prvo, da bo razpuščena Narodna skupščina in razpisane nove volitve.« — To, kar piše »Obzor«, je morda točno, verjetneje pa je, da so to samo »Obzoročje« navadne kombinacije, s katerimi hoče napraviti v javnosti vtis, kakor da sedi ob viru vseh dogodkov.

Kakšen bodi Beograd

V beograjskem tedniku »Narodni Glas« čitamo: »Ponos srbskega naroda zahteva, da nosi Beograd na prvem mestu izrazito obležje mesta, ki po svoji zemljepisni legi pripada Srbiji in Slovanstvu, a potem še vse drugo. Dalje, ugled jugoslovanske prestolice zahteva brezpogojno, da so vsi napisi na ulicah in trgih, nad prodajalnami in drugimi lokali pisani v duhu srbo-hrvatskega jezika in nič drugače. Takisto tudi nihče nima pravice, da bi izpodirjal cirilico, ker se cirilice poslužuje preko 200 milijonov Slovanov.« — To je pametna in umestna beseda, ki bi jo moralo beograjsko časopisje že zdavnaj spregovoriti. Napisi nad prodajalnami in lokali v Beogradu so res škandalozni in često sestavljeni v tako barbarskem jeziku, da je človeka sram, da je kaj takšnega mogoče v jugoslovanski prestolici. Takisto bi bil že tudi skrajni čas, da bi v Beogradu že vendar enkrat temeljito pomešali z raznimi nemškimi, turškimi, madžarskimi in grškimi tujkami (izrazi), ko vendar imu

St. Radić o borbi proti narodnim sovražnikom

Leta 1911. se je udeležil pokojni Stjepan Radić, ki je bil novinar, po poklicu, tudi vse-slovanskega novinarskega kongresa v Beogradu. Drugi dan kongresa dne 11. julija 1911. se je prijavil Radić za besedo in v svojem govoru povdarjal med drugim: »Nam se je treba boriti proti narodnim sovražnikom — s plugom kot nositeljem konservativnosti in stare kulture, — s peresom, ki je višek kulture, v sredi pa naj toče — kladivo kot znak obrti in industrije, — kriz pa naj ostane ob strani, ker z njim nas bodo nasprotniki k večjemu le še germanizirali ali poitalijančili.« — Ta Radićev, močno protiklerikalno pobarvani govor je takrat izval veliko senzacijo, ker je bilo znano, da je Radić ne dolgo pred tem dobil pri nekem klerikalnem zavodu v Ljubljani posojilo, da je mogel financirati svoje glasilo »Seljački Dom«, ki je začel v težke gmojne prilike.

Rekord nemškega radia

Berlin, 24. decembra. br. Po uradni statistiki je bilo 1. decembra v Nemčiji 7.940.000 radijskih naročnikov. S tem je Nemčija dosegla rekord na svetu. Dosej je imela največje število radijskih naročnikov Anglija, sedaj pa je na prvem mestu Nemčija.

Kupujte domače blago!

Najmočnejša podružnica SVD je zborovala

Podružnica šteje 318 članov — Za predsednika je bil izvoljen Fran Zelenik

Ljubljana, 24. decembra. Podružnica Sadržarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani je prva in obenem najmočnejša podružnica v široko razprazdeni organizaciji našega sadjarstva in vrtnarstva. Ima namreč 318 članov, vendar smo na običnem zboru danes teden majskega pogrešali. Občni zbor je vodil predsednik g. nadzor. Strekelj, centralo SVD sta zastopala predsednik M. Humek in blaginjak prof. Verbič, mestno upravo inž. Levstik, poskusno in kontrolno postajo pa inž. Janežič. Podružnica je tekom leta izgubila tri delavne člane: gg. inž. Skubica, Frana Lunda in skladatelja E. Adamiča. Tajniško funkcijo pa je odložil vnet družinski A. Gaber.

Po pozdravu g. preds. Humeka je sledilo temeljito poročilo preds. G. Strekelja. Odbor je imel 7 sej, 1 skupno s podružnicami ljubljanskega sresa, 2 pa s podružnicami Velike Ljubljane, imel je razen tega več posvetov glede organizacije tečajev in predavanj. Za tekoče leto je pripravljen prepotreben 52-urni tečaj za zelenjadstvo in sadjarstvo, ki ga bodo izvedli naši najboljši strokovnjaki v mesecih januar, maj, julij in oktober. Vsaka ljubljanska podružnica SVD da v tečaj po dva člana, da tako dobimo kader izpranih vrtnarskih pomočnikov za opravljanje vrtov. Tečaj bodo obiskovali tudi vajenci in vrt. trgov. pomočniki a tudi drugi člani. S tem bo najbolj reguliran težek problem, kako iziniti iz vrtov vsakovrstne brezvestne žužmarje.

Lepo se je razvijalo delo tudi v podružničnem odseku, ki se zdaj imenuje »Klub ljubiteljev cvetice«. Ta se sestaja vsak prvi tork »pri Sokolu« k pomenkom in predavanjem ter izvedel tudi ogled vrtov in izlete v Berčevce, Hrušico in Mestno vrtnarijo. Klub se je imenitno odrezal tudi pri vsebinski vrtnarski razstavi, kjer je zlasti pohvalno uredil razstavo dalj. Bilo bi potrebno, da se osnuje poseben odsek za vrtnarstvo, torej za povrtno in cvetličarstvo.

Predsednik je omenil za škrppljenje uporabljana sredstva in odsvetoval razna nova škrpiva, česa, da so bolj v korist trgovcu kot pa vrtu. Podružnica se je trudila, da

tudi drugi lastniki vrtov pokončujejo zajedalce. Člani imajo pri podružnici lepe ugodnosti: arborin po polovici, brozgo pa celo po četrtinaki ceni in strokovni mesečnik.

Blaginjakovo poročilo je prav razveseljevalo. Poleg številnih izdatkov je odbor poskrbel tudi za lepe dohodke, tako so dale razne podpore 2.400 Din, dohodki škrppljenja in vzgoja spargljev pa po 1.800 Din.

Pri slučajnostih je bilo grajeno, da mnogo članov ne prihaja na predavanja in le površno prebira strokovne časopise, zato pa tem pogostejše nadlegue odbornike z raznimi obiski.

Pri volitvah se je opazilo, kako priljubljen je predsednik g. nadz. Strekelj, ki je že 7. leto vodil podružnico. Zal je odklonil to pot predsedništva in je bil zato izvoljen sledeči odbor: Predsednik Zelenik Fran, podpredsednik Strekelj Josip, odborniki: Gombač Fran, Lovše Anton, Drenik Teodor, Olup Josip, Ložar Avgust, Flego Anton, Ključenko Andreja, inž. Levstik Jože, inž. Janežič Franjo in dr. Spiller-Muys.

Kot zaključek uspešnega običnega zbora je tajnik vselej. vrtnar razstav. odbora g. J. Kregar izročil preds. g. Strekelju diplomo, ki so jih prejeli člani »Kluba ljubiteljev cvetice« za cvetje, razstavljeno na letošnji razstavi »Sodoben vrt« ki jo je priredil ljubljanski vselejem. Diplomom z navjajo oceno za razstavljene dalije sta prejela gg. Kosin Mirko, šol upravitelj na Lavrici in ga Ključenko Andreja, Hrušica, diplomu z odlično oceno za dalije pa sta prejela gg. Plevač Vinko, Rakovnik in Tome France, Dravljak, prav dobro oceno za dalije pa so prejeli gg. Kranjc Janec, Privoz, Ključičar Franc, Šiška Kaluža Anton, Ljubljana in Adamič Josipina, Ljubljana. Odlično oceno za vrtnice je prejel g. Jenko Franc, Medvode, odlično oceno za vrtnice in gomoljne begonije pa g. Jermol Josip, Ljubljana.

Ko se vsi člani s polno ljubizno oprijemajo delu pri svoji podružnici, bodo dosegli še lepši uspehi a izpolnjena bo tudi želja voditeljev organiziranega sadjarstva in vrtnarstva.

—Zc.

Sokolstvo

„Golgot“ na litjskem sokolskem odru

Po res dolgem premoru — niti lani, niti letos nismo imeli nobene predstave — nam je priredil odskerski odsek našega Sokola v nedeljo 20. t. m. užitka poln večer. V priredili so tridejansko dramo hrvaškega pisatelja Srdjana Tučiča. »Golgot«. Dejanje se odigrava v samostanu, kjer prevzame menih Demetrija klic po življenju. So bratje ga prekolnejo, Demetrija pa uide preko zidov. V svetu postane brezbožnik, piše protivrske knjige, se poroči in ima otroka. Pa se življenje preobrne. Otroku mu zbolijo v umrje, žena se speča z drugim in Demetrija jo v navalu ljubosumnosti zadavi. Skesan zbeži iz sveta in se vrne v samostan, od koder ga pa naženejo kot Antikrista...

„Golgot“ je simbolično — psihološka drama, o čije konstrukciji bi se dalo debatirati. Pri nas so jo vzpostavili pod spretno in pošteno roko našega novega meščanskega sokolskega ravatelja g. Vladislava Rojca zelo dovršeno. G. Rojce je igral z velikim prepričanjem glavno vlogo. Edino žensko vlogo je kreirala gđ. Mara Kolbertova — uspešno, kakor smo pri njej že vajeni. Kabinetno sliko samostanskega vratarja dobrovoljčja je podal rutinirano g. Edi Skusek, prizor v 3. dejanju kjer nastopi Demetrija in vratar, je bil najbolj posrečen. Pohvalno pa moramo omeniti tudi vse ostale: »Ljubimca«, ki ga je prevzel po nenadnem odhodu prejšnjega igralca g. Marjan Koklič, ter številni menihi: g. Rotar, g. Tauber in drugi so vestno pripomogli k zaključnim scenam. Tudi kulisarija je bila v redu, zlasti samostanski motiv. Vsi, ki smo po zasluženem aplavzu zapuščali dvorano, smo bili z igro zadovoljni in našim vrlim igralcem hvalčili. Če bi vse hvalili, bi utegnili kdo misliti, da ni vse dobro. Omeniti moram našo galerijo, našo mladino, ki si menda želi le bolj »heca«. Galerija se je ob prizorih, ki zaslužijo vso tiho pozornost, smejala in zabavala... Priporočam, da za ta del občinstva najamejo kdaj požiralca ognja in brušenih sabelj...

—nč—

Zbor konjenice Ljubljanskega Sokola

Naš najstarejši jezdnj odek Ljubljanskega Sokola, ki vstopa v 27. leto svoje uspešne delovanja, je imel v soboto ob 20. v sejni dvorani zelo dobro obiskan letni članski sestanek, na katerem so odsekovi funkcionarji podali razveseljavno poročila. Zbor je vodil in otvoril s prisrčnim pozdravom vsem bratcem načelnik br. Karol Mächting, ki je po uvodnih formalnostih pregledno poročal o odsekovem delovanju v preteklem letu. Ko je bil zapisnik zadnje letnega sestanka soglasno odobren, je podal obširno in podrobno poročilo tajnik br. Ciril Velepčič. Najprej je zrelkel zahvalo matičnemu društvu in njegovemu starosti br. Kajzelju, dalje vsem dobrotnikom odseka in namrednemu časopisu. Odek je imel 64 članov, 8 članic in namrečanski odek, ki ga je vodil do oktobra br. Masek. Odek se je sestil na 23 rednih sejah, 7 sejah strokovnega odbora, 7 članskih sestankov in 6 družabnih večerih. S posebnim častnim večerom je odek počastil dolgoletnega načelnika br. Franketa, ki mu je odek izročil okusno diplomsko delo grafičarja Justina Smerotiča nastop je priredil odek 11. junija dalje je odločeval na žurnem zletu v Ljubljani žurnem zletu v Šteti Lok, na nastopu izrednega odseka v Trzinu ter pri vseh namrečnih srečanjih v Ljubljani. Posebno pohvalno moramo omeniti, da si je odek iz prispevkov članov nabavil konja,

temu, da so bili sovražniki sokolske misli vztrajno na delu. Akcija, da bi sokolstvo osvojavali pri Slovaki in v Podkarpatski Rusiji, se jim je na čem črti izjavila. Oseba je bila udeležba naših Sokolov in Sokolice na berlinski olimpijadi ter je skupščina izrekla zahvalo br. načelniku, a načelnici ter tekmovalcem in tekmovalkam. V prihodnjem letu bosta dva pomembna izleta članstva v Rumunijo in v Francijo ob priliki zleta francoskih gimnazistov. V Parizu se bo vršila meddržavna tekma v telovadbi med Francijo in Češkoslovaško.

Posebno tekmo poročilo o pripravah za X. vsesokoljski zlet je bilo sprejeto z največjim zadovoljstvom vseh delegatov. Prav tako je bil sprejet načrt za novi slavnostni krog češkoslovaških Sokolice. Vajen je bil tudi sklep, ki je bil soglasno sprejet, da sokolska društva z lastnimi letnimi telovadskimi ne smejo svojih telovadišč dajati v najem sportnim klubom.

Po poročilu br. staroste so podali svoja poročila še ostali savezni funkcionarji. Iz katerih je bilo razvidno ogromno delo, ki ga je opravilo češkoslovaško sokolstvo v preteklem letu. Po dvodnevni zasedanji izbora ČOS so se razšli delegati v svoje

tupe, okrepjeni z novim Tyrševim duhom za lepšo bodočnost sokolstva, naroda in države.

— Sokolsko društvo Ljubljana-Vič priredi na Stefanovo popoldne ob 15. v dvorani sokolskega doma božičnico svoji deeli, ki bo ob tej priliki obdarovana z obleko in obutvijo. Lep program božičnice bo gotovo privabil vse prijatelje sokolske mladine. — Silvestrovanje našega Sokola pa bo s bogatimi in pestrimi sporedom v četrtek 31. t. m. ob 20. v Sokolskem domu. Vsi iskreno vabljani.

KINO MOSTE

Naša božična sporeda: 25. in 26. t. m.: Velepereta

SEN BOŽIČNE NOČI
Magda Schneider, Wolf Albach Retty,
Hans Moser, Theo Lingner
27. in 28. t. m. pevski vefelium
PRINC RAJSKIH OTOKOV
Don Jose Mojica

Ponovno znižane cene Din 2.50, 4.50 in 6.50.
Predstave ob praznikih ob 15., 17., 19. in 21.

Namestu božične potice

Lani smo imeli za praznike vsaj obilo brozge, letos se bomo pa morali zadovoljiti z meglo

Ljubljana, 24. decembra. Vse kaže, da nam bodo tudi ob tem božiču rezali tanko potico in da tudi namazana ne bo posebno, kakor prejšnja leta. To je prišlo v navado prejšnje čase, ko je bila vsega lita kriva kriza. Zdal so pa recurali se nesrečno krizo in človek res ne ve več, komu bi naj bil hvaležen za vse dobro sedanjega časa. Hvaležni pa moramo biti vsekar komur koli. Dobrotljiva praksa nam je letos naklonila tri dni božičnega praznovanja po geslu »Mir ljudem na zemlji« in že zato smo presrečni. Da bo pa naša sreča dosegla vrhunec — kakor si domišlja reporter — vam poklanja to poslonico ali poslastico namestu potice pod božično drevesce.

Lani smo si o božiču vsaj lahko privoščili do mile volje brozge, letos bodo pa morali biti naši dobri Ljubljanci zadovoljni s samo meglo. Tudi s snegom nam ne bo noče poslati božične potice, planine so pa daleč in visoko in lahko bi rabili pregovor: Bog je visoko in car daleko! — seveda v prenesenem smislu. Kljub vsemu temu moramo biti zadovoljni. Ljudje so občijelno zadovoljni vedno in pri vseh prilikah. Vsa leta, ko smo sicer bolj opevali krizo kakor n. pr. letos božično poezijo, niste slišali nobene pritožbe nad slabimi časi in nihče ni mogel reči, da je nezadovoljen. Kranjec je vedno zadovoljen in sam po sebi se razume, da je zdaj mnogo bolj kakor je bil v Vodnikovih časih ter neizrečeno srečnejši kakor lani. Ze zaradi tega bo letošnji božič prinesel ljudem celo več sreče kakor potice.

Sicer pa čutimo pri tej slovesni priliki dolžnost mahnuti po čustvenem materijalizmu, ki mu je n. pr. božična potica več, kakor čista božična poezija in ki obžuje bolj poln trehuh nego tihožitje nepogrnje mize. Bridko je pisati o tem v teh časih, ko je tako malo idealistov, ki slišijo prej angelske melodije božične noči kakor krunjenje žolodca. Ves čas, ko to čitate, mislite na potico in na kdove kakšne pregrešne dobrote tega sveta. Kako bi naj torej govorili človek z vami v slovesnem slogu! Razen tega si še lahko mislimo, da boste zamislili te naše besede — kdove s kakšnimi klobasami. Najstarejši idealizem ljudje izrabljajo za najbolj prozaične namene. Morda boste poslušali po radiu svete besede polnih ust pa tudi polnih ušes drugih

nespodobnosti. Kako vam naj torej ti srčni izlivi zganejo strune plemenitih čustev, ki niso z apetitom v neposredni zvezi?!

Kljub vsemu idealizmu zmaguje na vsej črti, zlasti zdaj, ko lahko čitate o samih ganljivih objemih ter spoznamih veselil, ko se boljše bratstvo z Nemčijo, Anglijo z Italijo in menda celo Franco z anarhisti. Na vsem svetu je zavladala neznanca ljubezen, kakršne si ni bilo odkar sta grešila Adam in Eva. Vse to je treba pripisovati vsemočni božični poeziji, ki je tudi nam želimo zvrhan kos.

Seveda nikomur ne branimo tihega uživanja božičnih dobrot v blagoslovenem božičnem miru, ne glede na to, kako vam je pri srcu in žepih. Zemeljskim blagom se bodo menda odpovedali samo oni, ki so sicer največji materijalisti ter raje verjamejo svojim občutkom kakor božičnim poslanicam. Na svetu so pa ljudje, ki najraje godrnjajo. Godrnjajo celo s trebuhom, ko imajo sicer zaprta usta. Toda ker že vladna na svetu danes takšno veseljno bratstvo, naj bo dovoljeno vsaj vsakemu prigrizniti svojo potico, kakršno pač ima, odnosno kakršne sploh nima. Sicer pa tudi ta poslaničica zaleže za najhujšo silo — če ne drugemu, pa vsaj pisnu, nepopravljivemu idealistu. Potica tudi ni vse, zlasti če je ni.

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM
v Šiški, telefon 33-87

25. in 26. t. m. ob 3., 5., 7. in 9. uri
glasbeni vefelium v nemškem jeziku
BOHEM
z Gertrude Lawrence in Douglas
Fairbanks jun. — Glasba G. Puccini

Gustav Fröhlich in Renate Müller kot
LJUBIMCA

Godba, petje, veselje in velika
ljubezen

Predstave: 27. ob 3., 5., 7. in 9.,
28. ob 7. in 9. uri.

25., 26. in 27. t. m. ob 11. dopoldne
matineja

NE PUSTI ME SAME

Norma Scheerer, Herbert Marshall,
Robert Montgomery

Cena za vse prostore Din 3.50

Vlom v jedilno shrambo

Podnart, 25. decembra. Solski upravitelj Ivan Kocijančič iz Ljubljane ima v Lipnici hišico v katero je bilo te dni vlomljeno. Tatovi so napravili za dobrih 2000 Din škodo. Ponosi so se pritožili na policijo. Tatovi so napravili za dobrih 2000 Din škodo. Ponosi so se pritožili na policijo. Tatovi so napravili za dobrih 2000 Din škodo. Ponosi so se pritožili na policijo.

Tatovi so napravili za dobrih 2000 Din škodo. Ponosi so se pritožili na policijo. Tatovi so napravili za dobrih 2000 Din škodo. Ponosi so se pritožili na policijo. Tatovi so napravili za dobrih 2000 Din škodo. Ponosi so se pritožili na policijo. Tatovi so napravili za dobrih 2000 Din škodo. Ponosi so se pritožili na policijo.

Tatovi so napravili za dobrih 2000 Din škodo. Ponosi so se pritožili na policijo. Tatovi so napravili za dobrih 2000 Din škodo. Ponosi so se pritožili na policijo. Tatovi so napravili za dobrih 2000 Din škodo. Ponosi so se pritožili na policijo. Tatovi so napravili za dobrih 2000 Din škodo. Ponosi so se pritožili na policijo.

Strast do kart ga je pogubila

Ljubljana, 24. decembra. Včeraj popoldne okrog 17. je prihitel do službojočega stražnika Petra Zamana pred kavarno Evropo krojaški pomočnik Ferdinand Vrnskele in mu ves razburjen povedal, da se je pravkar obesil njegov mojster Franc Novak, ki da ima delavnico na Figovčevem dvorišču. Stražnik se je takoj podvil za pomočnikom v delavnico, kjer je ležal Novak na tleh kamor ga je malo popreje položil pomočnik. Vrnskele je iz

povedal stražniku, da ga je mojster poslal pred 16. po opravkih na Resljevo cesto. Ze ves dan popije je govoril, da bo storil konec, vendar pomočnik ni polagal prevelike važnosti na njegovo govorjenje.

Vrnil se je malo pred 17. domov in prestrašen zagledal mojstra, kako visi na kratki vrvi, na žebliju v leseni steni. Vrnskele je takoj prerezal vrvi in položil Novaka na tla, kakor je pozval stražnika. V delavnico je prispela policijska komisija, v kateri sta bila zdravnik dr. Lužar in dežurni uradnik g. Kette. Zdravnik je ugotovil, da je smrt nastopila že pred pol ure in da je vsaka pomoč izključena. O tragični smrti je bila obveščena med tem tudi Novakova žena Marija, ki stanuje na Dolenski cesti, a je zaposlena kot prodajalka nekje v mestu. Na njeno prošnjo je komisija pristala, da so truplo položili na mrtvaški odred doma v delavnici.

Pokojni Franc Novak je bil do zadnjega soliden delavec, zadnje čase se je pa zelo vdal hazardnim igram. Tudi je bil stalen gost gostiln v okolici. Ni sicer veliko pil, pač pa je rad igral na igralne aparate. Igra ga je finančno popolnoma ubila in je te dni prodal celo svoje kolo. Mladi mož je postal tako čedalje bolj nesrečen in se je slednjič odločil za prostovoljno smrt.

Iz Poličan

— Dva vlom. Pred prazniki so se kar vrstili vlom v tatvine v kraju in bližnji okolici. Pred kratkim so se tatovi pojavili pri tukajšnjem župniku in mu odnesli nekaj lepih kosi. Naši orožniki pa so tatinsko tolpo, ki je kradla še po drugih hišah izsledili in bo praznike prebila za zameženimi okni. — Te dni pa sta bila v bližnji okolici izvršena dva vlom in sicer v Zorkov mlin v Lovniku ter v Debelakovo hišo. Prvemu so neznanzi zlikovci izmaknili iz mlina nekaj vreč moke, drugi pa je ob dobro ohranjenem kolu. Oba vlom sta bila izvršena v eni noči. Vlomilci so pršli obratkar v hišo skozi streho. Pri mlinu so se poslužili prislonežne lestve, pri Debelaku pa so izrezali ko slamnate strehe in nato zlezli noter. Gospodar je opazil tatvino in vlom šele jutro, ko se je nameraval s kolesom odpeljati v Poličane. Predne zlikovce zasledujejo orožniki.

— Vesele praznike in srečno novo leto želimo vsem poličanskim naročnikom, ki naj naš list vsepovsod priporočajo.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 24. decembra katoliški: Adam in Eva.
Jutri: Petek, 25. decembra katoliški: Božič.
Pojutrišnjem: Sobota, 26. decembra katoliški: Stefan, Zlata.
Nedelja, 27. decembra katoliški: Janes Evangelist.

DANASNJE PRIREDITVE

Kinematografi zaprti.
PRIREDITVE ZA PRAZNIKE

Kino Matica: Pod srečno zvezdo (Jan Kiepur).

Kino Ideal: Moderni časi (Charlie Chaplin).

Kino Sloga: Zenske vladajo.

Kino Union: Silhuete.

Kino Moste: Sen kreasne noči (25. in 26.)

Prine rajske otokov (27. decembra).

Kino Šiška: Boheme (25. in 26.) Ljubimci (27. decembra).

Kino Kodeljevo: Grad Hubertus in Prava ljubezen — kriv denar.

Isti sporedi vse tri dni.

Matineje v soboto in v nedeljo:

ZKD: Za domovino (Trenker) ob 10.30 v Matici.

Kino Sloga: Divji tovor ob 11. dop.

Kino Union: Španska romanca ob 11. dop.

Kino Šiška: Ne pustite me same ob 11. dop. (25., 26. in 27. decembra).

Godbeni odsek poštinskih zvančnikov in služiteljev koncert ob 19. v novi dvorani hotela Metropol na Stefanovo.

Društvo za varstvo in vzgojo ptic pevk razstava kanarčkov na ženski učiteljski šoli na Resljevi cesti.

Lutkovni oder Sokola I. na Taboru »Jurčičev krogi Indijance« ob 15.30 na Stefanovo, v nedeljo »Hrabra družina« ob 15.30.

DEZURNE LEKARNE

Četrtek: Mr. Sušnik, Marjini trg 5, Kuralt. Gosposvetska cesta 10. Bohinec ded. Cesta 29. oktobra 31.

Petek: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahoce, Kongresni trg 12, Nada Komotar, Vič — Tržaška cesta.

Sobota in nedelja: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar. Celovška cesta 62, Gartus, Moste — Zaloška cesta.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Četrtek 24. decembra: zaprto.

Petek 25. decembra: Ob 15. uri: Kralj z neba. Izven. Cene od 22 Din navzdol. Ob 20. uri: Na ledeni plošči. Izven. Znižane cene od 22 Din navzdol.

Sobota 26. decembra: Ob 15. uri: Repostev. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 22 Din navzdol. Ob 20. uri: Korajza velja. Izven. Cene od 22 Din navzdol.

Nedelja 27. decembra: Ob 15. uri: Kralj z neba. Izven. Cene od 22 Din navzdol. Ob 20. uri: Korajza velja. Izven. Znižane cene od 22 Din navzdol.

Ponedeljek 28. decembra: zaprto.

*

Božični prazniki v dramskem gledališču. Na sveti dan popoldne bo prva repriza Gregorinove božične igre »Kralj z neba«, ki predstavlja v slikovitih, deloma bibličnih, deloma svobodno napisanih prizorih dogodke ob času Jezusovega rojstva na Heradovem dvoru in med pastirji. Delo je izrečal avtor g. Gregorin sam. Zvečer ob 20. bo igral v Wernerjevi igri »Na ledeni plošči« glavno moško vlogo prof. Junka. mesto obolega Kralja, režiser Ciril Debevec. Ostala zasedba je običajna. Na Stefanovo, v soboto, bodo popoldne ponovili izvrstno uspelo mladinsko igro »Repostev« v premijerski zasedbi. Igra je pri premijeri nad vse zadovoljiva, malo in veliko občinstvo. Razne godzine živali, najrazličnejši dobri in zli duhovi, predvsem pa poredni Gasperček, skrbje za zvrhan mero smeha. Zvečer ob 20. pa bo prva repriza izredno zabavne kmečke veselolige »Korajza velja« z inž. Stupico in Cesarjem v glavnih vlogah. Po premijeri te igre, ki je izvrstno uspela, se je g. Stupica poškoval na roki, zato se repriza do njegovega okrevanja ni mogla igrati. Mesto bolega Kralja bo igral vlogo peka Zolne g. Potokar. Ostala zasedba kot na premijeri. Igro režira Bratko Kreft. V nedeljo 27. t. m. ob 15. bo ponovila drama Gregorinovo božično igro »Kralj z neba«, zvečer ob 20. pa zopet kmečko veseloligo »Korajza velja«. Opozorjamo, da so cene za vse predstave o praznikih znižane, od 22 Din navzdol.

*

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Četrtek 24. decembra: zaprto.

Petek 25. decembra: Ob 15. uri: Ples v maskah. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Ob 20. uri: Pri treh mladinkah. Izven. Premiera.

Sobota 26. decembra: Ob 15. uri: Pod to goro zeleno... Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Ob 20. uri: Cavalleria rusticana. Glumači. Izven. Gostovanje tenorista Marija Simenca. Cene od 36 Din navzdol.

Nedelja 27. decembra: Ob 15. uri: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Ob 20. uri: La Bohème. Izven. Cene od 30 Din navzdol.

Ponedeljek 28. decembra: zaprto.

*

Gostovanje Marija Simenca v Leoncavallovih »Glumaci«. V soboto, na Stefanovo zvečer bo pel v operi Glumači partijo Cania naš priljubljeni tenorist Marij Simenc. Ta partija je nadvse efektivna ter daje povrn priliko da pokaže vse vrline svojega zmago viteza glasu. — Partijo Nedde bo pela ga. Gjungenac. — V Cavalleriji rustican bo pela partijo Santuzze gđna Ojlekop, ostala zasedba obeh oper je običajna.

Božič in proza naših dni

Ljubljana, 24. decembra.

Nobenega drugega praznika ne odeva toliko praznične poezije, kakor božič. Toda to je v resnici še poezija tistih »dobrih, zlatih časov«, ki jih tako radi obhajujemo. Poezija božičnih praznikov je dandanes morda samo v tem, da o božiču ljudje zahrepeni iz neizprosne resničnosti v zasanjani svet miru, plemenitejših čustev ter tihe sreče. Proza naših dni pa ne dopušča nikomur, da bi pozabil resničnosti. Ljudje dandanes skušajo izrabiti vse prilike, da bi zamislili pred resnično podobo sveta in človeka, prav v času, ko bi morali slediti vsemu dogajanju neprestano z vso pozornostjo. V tem je usodna zmošta, ko mislimo, da smo tem bližje sreči, čim bolj se odvrčamo od stvarnosti.

Večina ljudi se tako silno boji pesimizma, da se zavestno in podzavestno izogiba spoznanjem o velikih zakonih življenja ter dogajanju, ker se jim zdi, da je stvarnost preveč strašna, da bi se ji smeli približati. V tem je bistvo tišega lažnega optimizma, čigar oznaka je, da njegovi pripadniki vedno zamlčujejo zlo, da skušajo olepšati največje in najusodnejše pojave socialnega življenja, da so pripravljene vselej in za vsako ceno razbiti gosli na glavi onemu, ki bi igral resnico — kako pravi naš pesnik. Ljudje, ki nimajo jasne slike o življenju kot celoti, skratka ljudje brez popolnega svetovnega nazora, so v večini tudi pri nas. In ljudje te vrste je potrebna »poezija«, ki odvrta pogled od človeka in njegove usode v svet meglenih simbolov, plehkih fraz in cenene mistike. Ljudje se pa v resnici predajajo tej duševni mori,

pasivnosti ter popolni predanosti usodi, saj niti ne upajo misliti na to, da bi moral predvsem človek sodelovati pri kovanju svoje usode, da so od naše aktivnosti in pasivnosti — v pozitivnem ali negativnem smislu — odvisne razmere, ki v njih živimo. Iz oklepa življenjskih zakonov res ne moremo to, da nim bi morali prilagoditi sožitja ljudi ter narodov.

Dandanes razmere preoblikujejo ljudi tako, da je posamezniku najvišji zakon sebičnost. Le redki so še med nami, ki ne gledajo na ljudi okrog sebe kot sovražna bitja. Boj za obstanek imenujemo te nezdružene odnose med človekom in človekom, da smo drug drugemu volkovi, toda sebičnost je dandanes postala takšna sila v vsem življenju, da se manifestira v vsem dejanju in nehanju človeka, da preoblikuje ureditev družbe in moralo našega časa. Kako se naj iz takšnih razmer razvije človek, ki bi se kot posameznik zavedel svoje vloge in dolžnosti v družbi, ki bi bil dovolj požrtvovalen, bi se lahko žrtoval višjim interesom skupnosti in ki bi bil v resnici etično bitje? Takšna vprašanja res ne spadajo v okvir običajne božične »poezije«, toda morajo se vsiljevati vsakomur, ki si upa pogledati stvarnosti in obraz in si ogledati »poezijo« v luči proze naših dni. Prav v času, ko postanejo aktualne tudi besede o tihi sreči božičnega praznovanja, ne škoduje, če kdo pove, da človek mora iskati srečo v stvarnosti in da poneumnevanje vodi kvečjemu v nezavest in ne v srečo.

Mnogi veliki misleci mislijo, da je človek napredoval mnogo hitreje v tehničnem pogledu, kakor v splošnem

duhovnem ter da je povprečen človek še barbar. In povprečnost vlada svet. Dandanašnja tehnika v rokah barbarov 20. stoletja je nevarna človeštvu, kakor vžigalice v otrokovih rokah v bližini smodnika. Zunanji pogoji za srečo — da ne rečemo raj — na zemlji, so že ustvarjeni, samo človek se ni vzgojen za njo, ker ga pitajo s »poezijo«, ker je zastrujen s sebičnostjo, nekultiviran in ker je resničnih kulturnih dobrin malo in še tiste niso dostopne vsem. Zmede vladajo v nazorih o vednostah, a razdelitvi dobin, o moralnih in družbenih zakonih. Človek ni največja vrednota v življenju, nad njim je denar, nad njim so interesi posameznikov in nad koristjo skupnosti. To je proza našega časa.

Potrebno je bilo opozoriti na te velike konflikte življenja, da pokažemo na človeka sredi njih kot zrno med mlinjskima kamnom. Da, ne pozabite na človeka tudi v teh prazničnih dneh, ko mnogi skušajo zabiti vsakdanjost! Ne pozabite na človeka, ki se rodi in umira v teh časih, človeka, ki bi rad veroval v boljšo bodočnost!

Vesele, prijetne praznike miru želimo vsem našim naročnikom, inserentom, čitateljem in sotrudnikom,
Uredništvo in uprava
»SLOV. NARODA«

naj in prinesli v vagon 4 steklenice šampanjca. Prepevali so dunajske pesmi, ki so vedno izvenevale v ... keine andre Frau... »Pardon, gospod, ali vas naše petje moti?« — »Ne!« — »Pa držite z nami!« — »Da!« Do Curiha so bile vse 4 prazne. Trdno odločeni, da si v Curihu nabavimo šampanjski naraščaj, smo tam morali ugotoviti, da je kolodvor res velik, ampak se na njem ne dá dobiti nič pametnega.

V Schwarzau-St. Veit sem moral prestopiti in z zamudo vred čakati čez 5 ur v nezakurjeni restavraciji in nato v še manj zakurjeni čakalnici. Tam sem zabavljal čez fašizem in čez Hitlerja, čez nekdanjo in čez sedanjo Avstrijo in sem si nazadnje začel živigati prve takte cesarske pesmi, v molu, ki sem jo zasledil v neki belgijski

skladbi kot kontrapunkt k marseljazi in v drugem delu skladbe k internacionali. No, to je bilo že

22. decembra Z dvema dalmatinskima krošnjarjema, ki sta se pripeljala iz Nemčije, sem se zvečer srečno izkrcal v Ljubljani.

Komaj sem sedel k cvičku, me je nabolodil neki težak kranjski sin (iz Stajerskega doma): no, zdaj pa že v Ljubljani zopet vseh 5 »profesorjev« za ljubodavo Trost, za ples Jenko, za teater Sest, za čevljarje Bata in za muziko jaz. Resnici na ljubo: na konservatoriju ni doslej še nobenega profesorja, torej tudi jaz nisem. Smo učitelj. Jaz sem pa povrh še

Slavko Osterc

Naši kinematografi čez praznike

Ljubljana, 24. decembra.

V Elitnem kinu Matici bomo videli čez praznike film »Pod srečno zvezdo«, ki v njem nastopa priljubljeni pevec Jan Kiepura. Po povratku iz Hollywooda, kjer ni bil sprejet tako, kakor bi človek glede na njegov glas in prikupljivo zunanost pričakoval, je bila edina njegova želja nastopiti s čim večjim uspehom v novem filmu in ponovno utrditi svoj sloves med evropskimi oboževalci. In ta žela se mu je v polni meri izpolnila. V režiji Carmine Gallone je bil izdelan glasbeni film, ki je prekosil tudi glede igre in napete vsebine vsa pričakovanja. Kiepura si je z njim znova pridobil svoj svetovni sloves najboljšega filmskega tenorja v Evropi.

V filmu »Pod srečno zvezdo« nastopa tudi dražestna, lepa, pri nas še malo znana Luli Hohenberg, poleg nje pa iz filma »Epizoda« znani Fridl Czepa in sloveči dunajski humorist Fritz Imhoff, v zelo dobri komični vlogi pa Theo Lingner.

Kino Union nam je pripravil za božične praznike slovit film »Silhouette«, mojstrsko dele tudi pri nas že splošno znanega režiserja Walterja Reische. Poznamo ga kot tvorca filmov »Epizoda«, »Maškarada« itd. Film »Silhouette« spada med kvalitetne filme in bo gotovo z njim ustrezno občinstvu zlasti za praznike, ko bomo imeli dovolj časa hoditi v kino.

V »Slogie« pa pravijo, da bo smeja, veselja in zabave zvrhano mero. Tam bodo vladale baš za božične praznike ženske in marmokateri možiki bo radovedno, kako znajo vladati. Mnogi sicer vedo in to čutijo na

lastni koži, pa bodo vendar s pridom šli gledat, kako vladajo ženske drugim.

Slavko Osterc potuje v Pariz

Nekaj drobtin iz popotne torbe — Zanimiv pomenek o državljanski vojni v Španiji

14. decembra v Ljubljani Pisarna državne konservatorija: Vašega dopusta iz Beograda se ni! Jaz: Škoda! No, potne dokumente imam v redu, trodnevni dopust od ravnateljstva tudi — v Beogradu so se pač za kak dan zamudili; kakor je, tako je: jutri zvečer začnem!

Dan sem dopolnil z izpraševanjem pri profesorjem izpitu, zvečer sem pa moral igrati še turnirsko partijo šaha, ki sem jo z veliko težavo dobil.

15. decembra Dva telegrama na vse zgodaj. Dopust od ministrstva, potni listi. Franki.

Popoldne nakupovanje potrebščin in priprava na referate v Parizu.

Zvečer na vlak. Član ljubljanskega šahovskega kluba Jože Peterman je na domačem levu nogu in me je končno spravil v prenapolnjen direktni vagon s pripombo: Na Jesenicah pa le kam drugam prestopi. Tukaj je ekskurzija (Ekskurzija je delat Beograjski sportni klub, ki je v četrtki igral s pariško reprezentanco, od tod pa gre v Afriko).

Jesenice. — Zavaljov prenapolnjenosti so vsi boljši: ljudje izginiti v druge vagone, večinoma so vzeli od tod drugi razred. V kupeju sta ostala dva, oni se je vozil v New York.

16. decembra

Božansko spanje do Beljaka. Potem pa naval samecev, samice in parov — sami avstrijski smučarji (Faulheit stárkt die Glieder!) moj sopotnik je imel velik znak papirne družbe, ki so ga smatrali avstrijski smučarji za boksarski znak. Efekt: Wenn wir da hinein gehen, sind wir sofort knock-out. Končno sva se usmiliła neke samice, ki se je vozila v Davos. Sopotnik je imel srečo: ni znal nemški, zato je brž zasedel odnosno zalegal eno klop, pol kupeja in ta sreča mu je takoj vrgla tudi obresti: prihranil si je 15 in 15 cigarete, naspal se je in ni mu bilo treba pogoltniti dveh bombonov. Povrh: samica mi je izpila pol litra cvička, ki mi ga je bil Peterman v Ljubljani podtaknil, postajala je zgornja in mi je širokogrudno povedala da ima v Davosu sestro do kdaj bo tam iti. Ni mi preostalo drugega: ponudil sem ji še konjaka, nakar je svedčano izjavila, da ni abstinentka. Okoli petih jutraj je začela postajati zaspala, pa sem ji spanje odvetoval, ker bi je čez tri ure nihče ne zbudil,

po treh urah pa bi ji lahko cviček pregrizel na eni strani želoce, če se slučajno ne bi obrnila v sanjah na drugo stran. Potem sem ji delal predavanje: o doktor Ivanu Prijatelju, o pekmez u brinovčku, o Hermannu Wendlu, o trojnem knjigovodstvu in o smrti Popeje, o potovanju boginje Demeter po Sibiriji in na zadnje o Karlo Kasalovi obrambi pri šahu in tudi drugod. Ko se je z vsem strinjala, sem zaspal.

Kmalu po Curihu se je vselil v naš kupe neki Francoz, deklica pa je prestopila za v Davos.

Ce omenim prekrasno Curiško jezero, solčno vreme in impozantno gorovje, sem omenil komaj tisočinko tega, kar sem začutil: popustil mi je nadoh, revmatizem, zaspanost — počutil sem se neizmerno svobodnega. Za stopnjevanje tega občutka so preskrbeli še švicarski obmejniki in cariniki: tranzitne vize so nam dali vsem zastonj, o kakem carinjenju se sploh nismo menili. Menda prvič v življenju sem imel dojem: tudi na pošten način lahko obogatiš! (V Franciji isto!)

V Mulhouse-u je stopil v kupe čokat plavalasec-Nemec. Ko smo zagledali Belfort, nam je pripovedoval kako se je boril proti Francozom v teh krajih in je zmagoslavno pripomnil: Belfort smo obdelovali prav lepo z »debelo Bertco« (možnar z 42 cm kalibrom). Rekel sem mu, da kot kmet in posestnik pač že mora akceptirati francosko državljanstvo; on pa mi je razodel, da je brodar na Seini in da sploh nima domačije. Hitro sem mu dal eno Zeto, ker mi postajajo obmejni ljudje čim dalje bolj simpatični — že zato, ker se tako hitro množijo. (Pozabil sem ga vprašati, če ga doma kličejo za Naceta).

Po Belfortu mrak, spanje. Pariz. Na kolodvoru me je čakal prijatelj iz Varšave J. Fitelberg in čez 20 minut sva bila za 9 frankov v hotelu Majestic. (Našim taksijem za vzgled!) Dobil sem številko 178 — v hotelu sem bil vedno številka 178. Še preden sem odločil prtljago marš k večerji, ker sta me že pričakovala predsednik I. S. M. C. (Udruženje za sodobno glasbo) dr. Edvard Dent, univ. prof. v Cambridge-u in Edvard Clar, član žirije za bodoči festival J. S. C. M. Po večerji smo šli vsi že ob devetih k počitku.

17. decembra

Ob 8. sem bil že pokonci. Seja ob 10. Stopil sem iz hotela na ulico in jo mahnil s malim ovinkom vedno v isti smeri naprej, da kupim razglednice in znamke. (Drugi dan smo že vsi kupovali znamke čez cesto od hotela — v poštnem uradu). Grem, grem... trafike nikjer. Nalhalo si začnem živigati ono prleško:

Mátjaž Zumber, kam potuješ?

Kaj ponoči z duimi greš?

Nič ne vidiš, nič ne čuješ —

Sam za svojo smrt ne veš...

In kakor bi zrasla iz tal: Bil sem v trafiki. Počasi naročam: quinze cigarettes, quinze postetimbres et in boîte des allumettes. Dekle v trafiki me kar obisplje s prijaznostmi v tem čudovito zvočnem jeziku — mnogo nisem razumel, glavno pa vendar: če so samo pozdravi je znamka za inozemstvo 30 santimov (zopet za zgled našim taksijem), če pa še kaj drugega pa 90 (francoske cigarete pa niso kaj prida).

Ob desetih smo začeli delati v žiriji: poleg prej imenovanih Jacques Ibort (Pariz) Gerhard Robert (Barcelona) in Gunnar

Hanson (Stockholm) — pasje delo! Popoldne zopet, ampak smo si dali prinesiti noče v hotel. Vmes nam je Katalonec pripovedoval zanimive zadeve iz Španije odnosedno Katalonije. Potrdil me je v veri, da so razen generalov in ostalih oficirjev med Fancovimi četami zelo redko taki, ki bi znali špansko in ki bi se jih namesto »nacionalisti« lahko imenovali »medkontinentalna internacionala«. Tudi je dejal, da so prav tako redko med njimi kristjani. Uspehe, da imajo, ker so vojaki — ljudsko fronto pa tvorijo miroljubni civilisti, kar je na škodo madridske vlade, zlasti pri mornarici, ker imajo vodstvo ladij »vojaški svetci«, ki o kaki morskobojni taktiki sploh nimajo pojma. Glede ruske pomoči je rekel, da je materialna izdatna; če je pa kak ruski vojak sploh v Španiji, je to kvečjemu kak emigrant, ki se bojuje na strani Francovih čet. — Večer sva prebila s Fitelbergom v kavarni, ki je hkrati restavracija in kjer si lahko prisluhnili Japoncu, Nemcu, Angležu in slišal tudi nemogoč francosko-nemski alzaski konglomerat. Uslužnost in poštenost Francoza je poglavje zase. Kot tuja te ne izrabljajo, temveč ti s prav posebno prisrčnostjo olajšajo neroden položaj, v katerem si, če ne znaš njihovega jezika. No, kolikor rabiš v gostilni, se lahko naučiš prvi večer. (Če ne greš prezgodaj spat).

18. decembra

Dopolodne nas je obiskal Henry Pruničres, tajnik francoske sekcije in urednik »La revue musicale«. Garali smo ves dan. Zvečer sva z Jeansonom dve uri iskala kak wild-west film, ker bi bilo za malo denarja mnogo mrtvih — naposled sva se znašla v čudovitem lokalu, od koder sva se odpeljala na pol mrtva midva.

19. decembra

Zadnji dan, ko smo v žiriji delali že vsak zase. Popoldne nas je povabil na čaj predsednik društva francoskih kompozitorov Albert Roussel, pozneje smo šli na koncert skladb Sergeja Prokofjeva, pa nismo dobili več vstopnic. No, navzlic temu nam ni bil dolgčas — to je bila tudi edina večja ekspedicija kompletne žirije iz hotelskega teritorija.

20. decembra

Ob 10. je začel boj na nož, ki je končal tik pred mojim odhodom dne 21. XII. 34 držav je poslalo okoli 300 skladb, od teh smo sestavili 2 orkestralna programa in 3 komorne, skupno je bilo sprejetih na sporede 28 del. Zastopal sem interese slovenske glasbe in dosegel zelo lepe uspehe: Starokadomski (URS) je zastopal z velikim koncertantno simfonijo, Fitelberg (Poljska) z violinskim koncertom, Hába (CSR) z overturo za orkester, Reiner (CSR) z sonetom, Zebre (Ljubljana) s Toccato za orkester in Milojević (Beograd) z Ritmičnimi grimasami za klavir. Dalje so na sporedi: 4 Francozi, 2 Švede, 2 Italijana, 2 Katalonce, 2 Angleže, po 1 Japonec, Holanec, Madžar, Švicar, Avstrijec, Belgijec in Argentinec ter trije nemški emigranti, ki so izven sekcij (V Nemčiji nimamo sekcije).

21. decembra

Po poldnevu so bili programi sestavljeni, pa tudi že skrajni čas za odhod. V poslednjem hipu sem sedel v kupe in se vozil prav prijetno do Basela v Švici, sam. Tam pa vstopi v moj voz vesela družba: 2 gospoda in ena dama, ki so se peljali na Du-

Božičnica škofjeloških Kolašic

Škofja Loka, 23. decembra

Tiha, a zato tembolj prišurna svečanost v dvorani deške šole, je bila v nedeljo neseb čenemu delu škofjeloških Kolašic, kljub polnem, ki lete tudi njih stremeljen pod noge, najhujše priznanje in zadovoljenje. Ob 9.30 se je zbrala pred plemešnji damami deca, 74 po številu, ločeno po spolu, po stoletih je posedel celokupni odbor KJS, potem pa je izpregovorila vrsta bodrilnih besed predsednika KJS, učitelja ga Ljuba Lendovskega. Medtem so se že odzvali nahrbtniki, vrečke, torbice in podobno in notri so romali bogati darovi, pripravljani revni deči škofjeloškega okoliša. Otroci so bili obdarovani le s potrebnimi stvarmi. Prejeli so obleko, perilo, čevlje, šolske potrebščine in pečivo, ki so ga napekle in danovale Kolašice same. Za več tisoč dinarjev damil se je porazdelil, kar najlepše kaže na prizadevnost Kolašic, ki so prošle in moledovale toliko časa, da so lahko napravile za božič toliko veselja.

Po razdelitvi so se zahvalili dečki in deklice, vsak kakopak prišrčno in toplo, svoje priznanje pa je izrekel tudi šolski upravitelj g. Jakob Rojic. Ko smo o delu Kolašic, se spomnimo velikega napora, ki ga je pokazal odbor pri zbiranju sredstev, pa nič manj ljubezni in zaslužni vprav zato obdaritev KJS posebno pohvalo!

Učiteljsko zborovanje

Škofja Loka, 23. decembra

Z ustanovitvijo učiteljskega društva za škofjeloški okraj pred tremi leti, je stanovska zavost naših prosvetnih delavcev v tem območju silno napredovala, saj skoraj v vsem okraju, na 28 šolah, ni učitelja, ali učiteljice, ki se ne bi rad prišteval med člane JUJ. Ta zavedni kader učitelstva je imel zopet v soboto v Škofji Loki, v risalnici, svoj zbor, ki mu je prisostvovalo okrog 50 članov. Po bodrilnih besedah predsednika je imel predavanje univ. docent prof. dr. Štefko Gogala, ki je v marčkančno pridelanih izjavah pokazal na vse naše narodno vzgojne probleme, ki jih je spričo naše materialne dolga vrsta. Ni bilo v njegovih besedah preveč pohvalnega govornil, je čisto resnično, in bial našo nesamosojnost, zavist, normaliziranje podjetnosti in usodno prilagodljivost.

Po predavanju, ki je bilo mnogo priznanja, so sliki prisotni na največjo pozornost praktičnemu metodu učitelja Marjane Pustetnikove, nolem pa je govoril učitelj Debelič o aktualnih staroskih zadevah in pridel obsežno situacijsko poročilo s temeljnimi težnjami učitelstva: Stalno avtomatično napredovanje, prevečen disciplinski potopnik, uvedba materialne močnizna in urevlivljenje nedostotov k finančnemu zakonu. Vemo sliko človeškega tavniterni dela je nekakoz učitelj Kršona, in blaznišček učitelja Anica Terminova. V razpravo so prišle slednji učiteljske gospodarske ustanove. O učiteljski »Samostojnosti« je razpravljala učiteljica Debeličkova z Retec, predložila pa se povezoje vse učiteljske gospodarske komonacije — od navede do zadnje — v čim temniš vez s nedostotnostmi našega učitelstva, moralno in materialno, na ia spoznal podpredsednik šol, imenitilci Janko Kralj: kar je bil z navdušenjem srecjevo. V bodočo se buda prireditelji k društvenemu organizacijskemu delu tudi vsi abilitirani škofjeloški učiteljske ostanke in bi izvolili njih predsednik Planšar Štojan v odbor. S pov-

darcom največje potrebe po stanovski solidarnosti, ki mora sloneti vsckdar na temelju zdravih, etičnih principov, je bil zbor zaključen.

Gradnja železnice št. Janž — Sevnica

Tržišče, 23. decembra.

Zaradi ugodnega vremena delo pri gradnji proge naglo napreduje tako v zunanem terenu kakor tudi v predorih. Zunanji terenski del proge v dolžini 7 km se polagoma končuje. Urediti bo treba le še nekaj vodnih propustov (kanalov). Na postaji Tržišče se razširja in nasipa prostor za štiri tire. Gornji del nasipa je že utrjen, zato je verjetno, da bodo tudi kmalu preložili tir sedanje proge na novo trasirani nasip tik postaje.

Na prošnjo domačinov in po zahtevu direktije državnih železnic v Ljubljani bo s 1. marcem se postajal vlak za osební promet na novi postaji Tržišče. Postajno splotje je že docela dograjeno, prav tako tudi poslopje za nadzornike proge in dve čuvajnici s stanovanji.

Postaja Tržišče na progi Trebnje — Sevnica

Železobetonni zid čez Hinjo je v temeljih zabetoniran že nekaj časa. Odstranili pa bodo opaž na zgornjem delu mosta. Tudi regulacija Hinje je že končana. Istotako je dograjena vmesna postaja Jelovica. Dva predora sta v notranjosti končana, v tretjem pa se dela nadaljujejo čez zimo.

Gradbeno podjetje inž. Dukič & drug je na licitaciji v mesecu septembru prevzelo že drugi del proge, t. j. zadnje 4 km do Sevnice brez železobetonnega mostu čez Savo, ki predstavlja posebno gradbeno delo.

Podjetje Dukič se je preselilo te dni s svojio tehnično pisarno iz Tržišča v Boštanj na spodni del proge. Začelo in pripravilo bo razdelitev in osnovno dela na tem delu proge. Poleg zunanjih zemeljskih del sta tudi še dva krajša predora in večji ussek. Z gradnjo v večjem obsegu pa se bo pričelo spomladi ob ugodnejšem vremenu.

Romantična Mirenska dolina, bo imela prihodnje leto uglajeno pot, po kateri se bo vila železna kača, toda obstala bo na savskem obrežju. Savskega mostu pa še ne bo! Nanj bo potreba čakati. Predvsem je treba sporazuma za gradnjo samo in licitacijo, kar bo trajalo še nedogleden čas.

Posebno važna poleg železniške proge je pridobitev električne energije, katero je izvedla banovina z vso naglico in dala dolini vse pogoje za razvoj trgovine in industrije. Pri gradnji železniške proge je število delavcev znatno reducirano — približno na polovico. Sedaj je zaposlenih okoli 500 delavcev, večinoma samih domačinov, ki imajo tako tudi zaslužek čez zimo.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

BOŽIČNA MATINEJA Z. K. D.

Veličastno filmsko delo iz planinskega sveta
LUISA TRENKERJA

Božični dopolnilni spored za otroke: barvisti risani film
V ELITNEM KINU MATICI v soboto in nedeljo ob 10. 30 za matinejske cene Din 3.50 in 5.50

ZA DOMOVINO

„Mali Petrič“

DNEVNE VESTI

— Potniški promet med Jugoslavijo in Nemčijo je ustavljen. Iz Berlina poročajo, da so nastale v potniškem prometu med Jugoslavijo in Nemčijo težave, vendar je bil ustavljen potniški promet med obema državama. Po sporazumu so se prodajali naši izvozni listki v Nemčiji po do ločenem tečaju, ki je bil pa na zahtevo Putnika povišan. Nemška državna banka pa ni odobrila tega povišanja tečaja potom privatnega sporazuma med Nemčijo ter turističnim uradom Mer in Putnikom. Tako je bila sploh ustavljena prodaja voz nih listkov v Nemčiji za potovanje v Ju goslavijo. Pogajanja še niso dosegla no benege uspeha in tako so ostali doma vsi Nemci, ki so bili namenjeni za božične praznike v Jugoslavijo. Če ta spor ne bo pravočasno poravnal, preti nevarnost, da v prihodnji sezoni Nemcev sploh ne bo v Jugoslavijo, ker nemški turistični uradi ne bodo sprejeli nobenih prijav. Iz tega je nastala še milijonska škoda. Najbolj trpi Dalmacija in Hrvaška Primorje, pa tudi Slovenija je precej prizadeta.

KINO SLOGA

Božični sporedi
Vesela kmetijska burka
ŽENSKA VLADAJO
Helii Finkenzeller, Oskar Sima, Theo Danegger in drugi

MATICA
Jan Klepura
najslavnejši sodobni pevec v vefilimu
POD SREČNO ZVEZDO
Friedl Czepa, Theo Lingen, Fritz Imhoff, Luli Hohenberg

UNION
Najlepši film režiserja Walterja Reischja
SILHUETE
Luli Hohenberg, Anni Makart, Lisl Handl, Fritz Imhoff

Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri

— Avtomobili niso luksuzni predmeti. Uprava Avtokluba, sekcija Beograd je izročila ministrstvu predsedniku, ministrom, poslancom in senatorjem obširno muno spomenico, ki v nji naglašava važnost razvoja avtomobilizma v naši državi iz gospodarskega, zlasti pa iz turističnega vidika. Spomenica se zaključuje z zahtevo naj se avtomobili in motocikli brišejo iz seznama luksuznih predmetov, naj se ukine trošarina in vse druge davke, brezdolne uvoz in porabo bencina, nafte in avtomobilov, naj se razširijo tarife olajšave na uvoz bencina in nafte, naj se pospesi gradnja čimvečjega števila avtomobilskih cest, naj se uvede za avtomobiliste z lastnimi avtomobili skrajšani vojaški rok, za primer vojne pa naj se isti uvrste v motorizirane oddelke vojske.

KINO IDEAL
NAS BOŽIČNI SPORED!
CHARLIE CHAPLIN
v svojem zadnjem najboljšem filmu
Moderni časi
Predstave oba praznika in nedeljo ob 15., 17., 19. in 21.15 uri

— Milan Glaser o našem socialnem zavarovanju. Bivši generalni ravnatelj SUZOR-a Milan Glaser je podal na kritiko o našem socialnem zavarovanju obširno izjavo, ki v nji med drugim ugotavlja, da je na socialnem zavarovanju interesi pri nas direktno okrog 650.000 ljudi. Podpor za primer bolezni je bil izplačan 1.250.000.000 Din. Nad 21.000 zavarovancev dobiva stalne mesečne rente zaradi nesreče. Letos bomo dosegli povprečno število zavarovancev 610.000, izguba na prispevkih zaradi padca zavarovane meze bo pa znašala samo v zavarovanju za primer bolezni okrog 65.000.000. Konjunktura zaposlitve in zasluzka se je nekoliko izboljšala. G. Glaser je prepričan, da bodo pri morebitni reviziji našega socialnega zavarovanja ohranjena osnovna načela njegove dosedanje organizacije.

— Tridnevni avtoizlet Gorica—Trst in Benetke—Padova 5. do 7. I. 1937. Prijave in vplačila do 29. decembra sprejema uprava »Po božjem svetcu«, Ljubljana, Wolfova ulica 1.

Najbolje in poceni se oblečete pri Preskerju na Sv. Petra cesti 14.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 103 z dne 23. t. m. objavlja izpremembe in dopolnitve navedbe o preskrbovanju nezaposlenih delavcev in namestitve, izpremembe o krajevnega naziva oddelka glavne ljubljanske carinarnice »Jezerško« v »Jezerški vrh« tečaj državnih vrednostnih papirjev ob prevzemanju za varščino. Odločbo o vzpostavitvi nakazniškega prometa z Madžarsko, razglas o preklicu razpisa za volitve občinskega odbora za občini Dobova in Kapole. Popravek v navodilih se podeljevanje prispevkov za sodelovanje v »Zbirki« in »Zbirki« izpremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbencev, na območju dravske ba-

novine. objava lekarniške zbornice: pravila po katerih se naj ravna vsi lekarniki, zdravniki in veterinarji ko predpisujejo in oddajajo zdravila in zbirajo razno plačilo. in razne objave iz »Službenih Novin«

— Tudi na Gorjušah bo za prazniške tpe. Ko je prišel neki Anglež na Gorjuše in se ozrl po tej slikoviti planinski kotlini, je vprašal domačina, kako to, da se ni izpremenjena v svetovno letovišče. Da, Anglež lahko vprašuje tako in lahko zatrjuje, da ni bil pri njih, ako leni kraji na gorskem solcu in zraku že davno svetovno znani. Angleži vnaajo dovolj cvenka pod palec, nam ga pa primanjkuje na vsakem koraku, najbolj pa tam, kjer bi bilo nujno potreba stomet kaj za povzgo naših lepih krajev, da bi jih še bolj odprli tujnemu svetu. Med take kraje spada tudi Gorjuše, kamor se vedno rad vračajo vsi ki jih poznajo. Pozimi so pravi raj smučarjev, polet pa planincev in letovščarjev. Kdor bo preživel božične praznike v tem planinskem kraju mi ne bo žal, saj se bo bogato navžil sončnega planinskega zraka in tonilega solca.

Ne štedite pri nakupu

za nekaj par, ampak kupite vedno dobro blago. Saj je znano, da je cenejše blago manj vredno. »JAJNIN-PEKATEK« so prvovrstne in zato tuintant nekoliko dražje.

— Igralec Fran Lipah na Golniku. Naš priljubljeni karakterni igralec Fran Lipah se je moral po nasvetu zdravnika zateči v oskrbo v zdravilišče na Golniku. Pred dobrim tednom je tovarišem tožil, da z njegovimi pljuči ni vse v redu, za kar se pa ni dosti zmenil. Nenadoma se je njegovo stanje tako poslabšalo, da so ga morali v ponedeljek odpeljati na Golnik. Ker je sicer trdne narave, upamo, da bo v do glednem času okreval.

ZA BOŽIČNO MIZO
IZBORNA VINA IZ KRALJEV BREGA
V VINARNI KAJFEZ

— Božični in noveletni pozdravi naših fantov. Slovenski fantje orožniki v službi v štabu dunavskega orožniškega polka iz Novega Sada žele vselej božične praznike in srečno novo leto vsem čitateljem »Slovenskega Naroda« — narednik Matkožij Alojzij, Rjavec Anton in Glas Alojz, podnaredniki Pokorn Franc, Gregorin Alojz, Rojček Ivan in Bregar Ivan, kaplarij Cernice Marko, Čepič Franc, Pašlar Franc, Pušihar Alojz in Zmajer Jožef, — Golenci XXIII. tečaja orožniške podčastniške šole v Sremski Kamenici žele vsem starejšim tovarišem, čitateljem in čitatelcem »Slovenskega Naroda« vselej in zadovoljne božične praznike in srečno novo leto 1937: Rečan Franc, Rudolf Anton, Ravšelj Valont n, Rižnar Alojz, Tome Jože, Kačičnik Franc, Čišnovar Franc, Ahčin Franc, Podborski Vinko, Zdobov Albin, Debeljak Kozma, Strancar Jože, Triplaj Franc, Hoinik Konrad, Muha Anton, Peček Franc, Centih Janez, Čerovšek Janez, Anceelj Andrej, Sigut Ivan, Rosenberg Ervin, Sraj Josip, Petrovič Stefan, Ajčnik Martin, Mornik Alojz, Kosmač Janez, Lesar Rudolf, Terček Franc, Budna Anton, Počič Josip, Klepec Julij, Zveglje Franc, Jošt Janez, Klemenčič Franc, Mirti Josip, Klopčič Franc, Vidovč Leopold, Podgoršek Jože, Ančnik Vid, Frelih Irena, Bobinc Andrej, Seršen Miroslav, Šneler Franc, Zugman Lovrenc, Božetelj Josip, Savrič Ivan, Birk Anton, Klinc Janez, Roršek Vinko, Andolšek Josip, Vrabčič Ivan, Pekošek Martin, Tomšič Ivan, Gornik Adalbert, Tanišek Stefan in Drac Janez

— Idrijčani in prijatelji. Društvo »Tabor« v Ljubljani je izdalo in založilo knjigo »Naš idrijski kot« od Lada Božiča. Knjiga se nanaša pri založniku Nunska ul. 3 in stane 12 Din. Čisti izkupiček knjige je namenjen dobrodelnim namenom društva. Knjiga obsega sto strani in jo krasi več lepih slik idrijskega življenja. Knjigo priporočamo vsem idrijskim prijateljem in rojakom in je naprimernejše božično in novoletno darilo. Naklada je omejena, zato pohitite z naročilom.

Matineja kina Sloga
V soboto in nedeljo ob 11. dopoldne
Cene 3.50 in 5.50 Din
DIVJI TOVOR
Ekspedicijski vefilim v nemškem jeziku! — Džungle, lov in borbe z divjimi zvermi!

— 8 diplomiranih veterinarjev sprejme v službo veterinarski oddelk ministrstva vojske in mornarice v Beogradu, kamor je treba vložiti prošnje najkasneje do 10. februarja 1937. Razpis je na vpogled v mest. vojaškem uradu na Ambrozevem trgu št. 7, I. nadst., soba 4.

— Na svetovno razstavo v Parizu se bomo peljali z odprtim avtomobusom v dveh različnih variantah. Prva variana od 6. do 20. junija in od 1. do 15. avgusta: Ljubljana, Lienz, Innsbruck, Konstanz, Schaffhausen, Strasbourg, Nancy, Paris, Saarbrücken, Stuttgart, München, Heiligenblut, Ljubljana. Druga variana: od 4. do 18. julija in od 5. do 19. septembra: Ljubljana, Benetke, Gardsko jezero, Milano, Torino, Mont Cenis, Grenoble, Lyon, Paris, Basel, Luzern, St. Moritz, Bolzano, Ljubljana. Veško potovanje bo trajalo 15 dni. Poleg tega se bodo vršili izleti v Benetke, Monte Carlo, Nico, Rim, Grosjeckner, Salzammergut, Češko, Dolormite, Dubrovnik in Maria Zell in bo še več krašjih potovanj po tuzemstvu. Zanimajve proskete. Prijave in podrobne informacije v Okornovi železni pisarni, Ljubljana, hotel Slon.

— Brezposelnih učiteljskih abiturientov (tke) JUJ sekcija za dravstvo banovine v Ljubljani priredi za brezposelnih učiteljske abituriente dvomesečni tečaj na združenju knigovodstva, organizacije in vod-

stvo zadrug. Tečaj se prične 18. januarja 1937. ob 19. uri v prostorih gremialne šole v Ljubljani, Simon Gregorčičeva ulica. Predavanja bodo dnevno razen sobot in praznikov od 19. do 21. ure do konca februarja. Med tečajem bo tudi več poučnih ekskurzij. Tečaj je brezplačen. Prijave sprejema odbor brezposelnih učiteljskih abiturientov, Ljubljana, Franciškanova ulica 6 I. nadst. (uračne ure vsak dan od 10. do 12. ure.

— Zagrebški mestni uslužbenec dobe bošilica. Finančno ministarstvo je potrdilo sklep zagrebškega mestnega sveta glede izplačila mestnim uslužbencem po 500 odnosno 300 Din (oženjenim in neoženjenim) mestnim delavcem pa 200 odnosno 100 Din po višini dnevnice. Božičnica bo izplačana danes popoldne.

Pri gihtu, sladkorni boleznii in zaprtju

poskusite znamenito Rogasško mineralno vodo »D O N A T« vrelica. Vprašajte Vašega zdravnika!

Reg. pod br. 3369/36

— Nov grob. V Litiji je preminula gospa Marija Borštnar roj. Klampfer, ki je bila zaradi svojega blagega značaja splošno priljubljena. Pokojnica zapušta poleg ostalega sorodstva hčerko Zoro. Preostali naši sožalje. Pokopana bo v petek 25. decembra na litijem farnem pokopališču.

— Naši zajci na poti v Francijo in Nemčijo. Na veleposvetu Oskarja Pogratza v Mariboru na Hrvaškem so navoliti več sto zajcev v mreže in jih poslali v Nemčijo in Francijo. Žive zajce prodajajo po 100 Din.

Matineja kina Uniona
V soboto in nedeljo ob 11. dopoldne
Cene 3.50 in 5.50 Din
Španska romanca
Pretrajljiv film z Dorotheo Wleck

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo stalno, deloma oblačno vreme, v nižjih legah megla. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu 11, v Skopju 6, v Beogradu 0,0, v Zagrebu 1, v Ljubljani in Mariboru —1, v Sarajevu —2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 779,0 temperatura je znašala —3,2.

Parfumerija in specialna trgovina
raznih DARIL v novi Franciskanski pasazi
Oglejte si naše Božične izložbe

GRISOGONO
d. z. o. z.

— Obup siromasnega delavca. Kakor mnogi drugi reveži, je zašel tudi 56letni delavec Anton Slomšek za božične praznike v tako težak položaj, da ni videl drugega izhoda kakor smrt. Odsel je na polje za mestom in si prerezal žile na rokah, obenem si je pa hotel prerezati tudi vrat. V obup ga je poglala beda, vsega okrvavljenega so našli ljudje na tleh. Prepričali so ga v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

— Zasledovana »sebarica«. V hotelu Jadran v Splitu je bila do pred kratkim zaposlena kot »sebarica« ločena žena Katj iz Šiške, ki pa je službo zapustila. Šele po njenem odhodu je lastnica hotela pogrčila par briljantnih uhanov, vrednih 8000 Din. O katerih se je doznalo, da se jih je polastila Katj. Spliska poljeja je obvestila ljubljanskega, ki zdaj tatice zasleduje. Navihanka se skriva najbrž na deželi.

Iz Ljubljane

— Iz Gospodinj se danes najbolj posegalo po ribah, sicer je pa vladalo skoraj popolno mrtvilo na živilskem trgu. Napredaj je bilo mnogo mlečnih izdelkov, ki jih pa ni skoraj nihče kupoval. Zelenjadin in perutninski trg sta bila tako slabo zasedena kakor ob navadnih tržnih dneh. Dan pred velikimi prazniki kmetje ne utegnejo hoditi v Ljubljano, zato pač trg ni bil bolj založen. Da pa se niso gospodinjje bolj zalagale z živili, si nekateri razlagajo s tem, da so skrbne gospodinjje že nakupile prejšnje dni vse, kar so potrebovale, zopet drugi pa mislijo, da se na trgu kaže najbolj tik pred prazniki vpliv slabih časov. Nekoliko bolj živahno je bilo pri mesarjih, ker so se gospodinjje zalagale za več dni s svežim mesom.

— Iz Uprave Narodnega gledališča v Ljubljani sporoča, da za predstave o božičnih praznikih ne veljajo nikakoli popusti na cene vstopnicam. Opozorja pa na bloke, ki so v prodaji pri dnevnih blagajni v operi in pri večernih blagajnah obeh gledališč, s katerim ima posestnik pri nakupu vstopnice 20% popusta. Ti bloki so vsakomur na razpolago za ceno 100 Din. Blok vsebuje 20 kuponov, 10 za opero, 10 za dramo in stane torej vsak tak kupon 5 Din, kateri znesek se pa pri nakupu vstopnice odračuna od cene sedela, poleg tega se pa odračuna od cene še 20% popust, tako da plača lastnik bloka za sedel, ki stane n. pr. 30 Din, samo 11 Din. Občinstvu pripravljamo, da se poslužuje to ugodnosti.

— Iz Vse čestitke blagorokajnega slovenskega skladatelja Emila Adamiča opozorjamo na njegov spominski večer, ki ga pripravljajo ljubljanska Glasbena Matica v sodelovanju s svojimi občinskimi sodelavci. Iz spominjanja do velikega poklonika, ki je obogatil slovensko glasbeno literaturo s tako obilnimi deli kakor malo kdo in ki je bil med vsemimi našimi glasbeniki brez dvoma najbolj popularen in sran v naših pla-

stih slovenskih narodov, so obiljili sodelovanje Trboveljski Slavci, Slovenski volkni vrtnet, ravnatelj Julij Betetto, kapelnik dr. Danilo Švara, Učiteljski pevski zbor Emil Adamič in Matični pevski zbor. Spominski govor o Emilu Adamiču bo imel prof. Marijan Lipovšek. Adamičev večer bo v veliki filharmonični dvorani v ponedeljek, dne 4. januarja ob 20. uri. Prodaja vstopnic od ponedeljka dalje v Matični knjižarni.

— Iz Stavna dela v Ljubljani se še ni so povsem ustavila kljub mrazu. Vendar je zelo malo zasebnih del. Precej dobro napredujejo dela pri šolski politični, kjer je prišlo že zasidano. Univerzitetna knjižnica še nima zbetoniranih vseh teme. ljev, a položje bo vendar kmalu zraslo iz tal. Na Mirju so pred tedni začeli zidati lepo enonadstropno vilo za go. Marijo Pestotnikovo. Delo je prevzelo podjetje Tunnies. Poslopje najbrž ne bo pod streho pred pomladjo in bodo pozimi zidali le prizemlje iz obdelane kamena.

— Iz Božič v plesnem zavodu Jenko v Kazini v petek ob 20. »Božični ples« — v soboto ob 20. plesni večer »Pri belem konjicku« — v nedeljo ob 16. »popoldanski ples z Božičnic«. Vsi vjudno vabljamo! Začetniški tečaj zopet v ponedeljek — v torek in izjemoma to sredo »nadleževalna tečajja«. Posebne ure in informacije vsak dan.

— Iz Modni nakit, gumbi, čipke »Pribore. Tyrseva cesta 9.

— Iz »Štatefni tek z baktijami« bo to lahko videli na Taborskem silvestrovanju vsi oni, ki jim ni bilo dano doživeti oim-pijskega v letošnjem poletju. Leti 1936 in 1937 si bosta točno popolnoli na Silvestrovanju na Taboru izmenjali svoji poslanici Novo leto 37, kot prvo leto sokolske petletke do dobilo posebna navodila o načrtih, ki jih je pripravilo leto 36. V »Kroniki« leta, ki ga zaključujemo, se obetajo nove, res izvirne domislice, ki bo do prav gotovo vžgale kakor vse dosedanje popevke na Taboru. Silvestrovanjih. Sklenite že danes: na Silvestrovo gremo na Tabor, ker želimo »s smehom v novo leto 37.«

— Iz Sokol II. silvestruje tudi letos v Kazini, nakar vse opozorjamo. Za obilen poset se priporoča: odbor!

— Iz Kam na štefanovo? Vsi na koncert, ki ga priredi na štefanovo 26. t. m. Godbeni odsek poštinih zvanikov in služiteljev v novi dvorani hotela »Metropole« (Miklič). Koncert bomo izvajali od 19. do 20. ure, po koncertu prosta zabava s plesom. Prireditelj je v korist poštini godbi. Odbor.

— Iz Univerzitetna knjižnica zahteva tudi male žrtve na račun dosedanje regulacije Vegove ulice. Zaradi betoniranja temeljev ob emonskem zidu so morali odrezati del terase in podrti skoraj vse drevede topol na nji. Delo precej dobro napreduje. Teren je na nekaterih krajih še posebno slab, kar zadržuje delo. Na južni strani so naleteli celo na vodo.

— Iz Lutkovni oder Sokoila I. na Taboru vprizori v soboto, dne 26. t. m. ob pol 16. uri izvirno Grinfelddovo lutkovno igr »Jurce kroti Indijance«. Dejanje se vrši v Ljubljani ter je poučno — zabavno. Lepe dekoracije in lutke! — V nedeljo, dne 27. t. m. ob pol 16. uri pa uprizorimo mično Vasić — Sedejvo stridnjanko »Hrabra družina«. V igr nastopa cel roj živali, kot medvedek, osilek, mucek, petelinček itd. Vsem obiskovalcem našega gledališča želimo vsele božične praznike.

— Iz Upraviteljsvo drž. II. deklishte mešansko šole v Ljubljani izreka iskreno zahvalo Kralj. banski upravi, društvu »Dom in šola«, raznim tividkam in sploh vsem, ki so, bodisi z denarjem ali z dobroti za tombolo, omogočili, da je šol. P. R. K. pri šolski božičnici obdaroval s topli obleko in perilu vseh 208 učen.

— Iz Društvo »Zora« v Sp. šolski priredi božičnico za svoje članstvo in za povabljeni v petek dne 25. dec. ob 4. uri popoldan v prostorih gostilne »Grgič« na Celovski e. (pri stari cerkvi). Odbor.

— Iz Zapezaničja se je našla za cerkvijo sv. Jožefa. Polzve se Zajec, Poljanska c. 54, II. nadst.

— Iz Zadruga »Dom učiteljev« vabi vse tovarišče na sešatek, ki se bo vršil v torek, 29. decembra t. l. ob pol 10. na šentjakovski šoli v Ljubljani.

— Iz Izgubljena aktovka. Včeraj med 17. in 18. uro je bila izgubljena v bližini glavne pošte aktovka z dokumenti in plačilnim listom. Lastnik prosi dotičnega, ki jo je našel, naj mu vrne vsaj papirje, ki naj jih izroči na glavni postji v trafikli, saj so zanj itak brez pomena, lastnik jih pa nujno rabi.

— Iz Ponorjeni stotaki v prometu. Na mesarskih stojnicah na Pogačarjevem trgu so bili včeraj in danes oddani trije ponorejeni stotaki. Neznane je izrabili gnečo, še bolj pa naglico, ki je v navadi pri poslovanju na stojnicah pred prazniki in se mu je posrečilo spraviti v promet prav slabe falsifikate 100-dinarskih bankovcev. Ponarejevalec se je poslužil navadnih barv in tud navadnega pisarniškega papirja.

— Iz Pol šemije na ulici. Bog zna kdo je odložil polovico stare žemijice na cemenuto ograjo pod Zvezdo. Morda igrarajo se otrok, morda odrasel, ki jo je nenadoma začutil v žepu, pa je hotel postreči z njo golobom. Žemijica ni pričakala gojbov. V tem je prišla mimo ograje delavka marj, opazila rumeno polovico žemije, se ustavila za hip in posegla po koščku trdega kruha... Naslednji trenutek jo je že izročila otroku, ki je etopelal poleg nje in se se drobni zobčki zagrizel v zmrazjeno skorjo. Prizor so videli ljudje, ki se jim je revna žemica, z otrokom zasmilila v dno are. Razgovorili so se z njo in jim je povedala, da jih ima, namreč malih otrok ne žemije, doma še pet. Moč ne zasluzi nič, sama se ubija po mestu kot poročnica po hišah, a zasluzi bore malo. Zato si ni mogla kaj, da na bi vzela golobčkom namenjeno hrano.

— Iz Tatunski obiski. V noči na torek je bilo vliumljeno v vinotoki Vlada Nazorja v Puharjevi ulici. Tatovi so imeli velik spetaj,

kajti pojedli so več kosov suhih rebere in hleb kruha, pobasali so še 10 kg salam, izpili dve steklenici likerja, nekaj vina in izpili dve pakadili tudi mnogo cigaret. Povrh so vmetali še v dva igraina aparata Aeroklubba ter ukradli iz njih 240 Din gotovine. Iz pšearne v Trgovskem domu v Gregorčičevi ulici je nekdo ukradel vberaj pomoči tehniku Viktorju K. sivo suknjo s svilnim šalom vred, in skupni vrednosti 1100 Din. Iz veže hiše št. 17 v Florjanski ulici je taj odnesel Ludviku Hočevanju aktovko z raznimi potrdili v vrednosti 100 Din. Neznani prijatelj kokoške pečenke je polkal leto pred prazniki v kokošnjaku Terezije Kolarjeve v Ažbertovi ulici. Odnesel je 5 kokoši, ki jih je podal kar na dvorišču.

Iz Celja

— Ukufitve toka v nedeljo. Kranjske želene elektrarne bodo zaradi nujnih popravil v nedeljo 27. t. m. od 13. do 15. uknile dobavo toka v Celju in okolici.

— V celjski bolnici je umrla v sredo 60-letna služkinja Ana Podplatnjakova iz Celja. istega dne pa je umrla na Lopati pri Celju 77letni zidar Jakob Breznjak.

— Redna predavanja na Ljudskem vseučilišču se bodo pričela po božičnih počitnicah v ponedeljek 11. januarja.

POD POKROVITELJSTVOM NJ. VEL. KRALJA PETRA II. SE VRSI

IL. AKADEMSKI REPREZENTANČNI PLES

2. JANUARJA — CELJSKI DOM
AKADEMSKI RONNY JAZZ
(11 GODBENIKOV)

— c Nočno lekarniške službe bo imela od sobote 26. t. m. do vsehlega 1. januarja lekarna »Pri križcu na Kralja Petra cesti.

AKADEMIKI STAREŠINSKE ORGANIZACIJE »S LOGE«
PRIREDE 9. JANUARJA SVOJ

IL. PLES

NARODNI DOM — RONNY JAZZ

— c Lutkovni oder Sokojskega društva v Celju bo uprizoril na štefanovo 26. t. m. ob 14. v Sokolskem domu v Gaberju lutkovno igr »V božični noči« z dvema predigricama. Deca, udeležni se lutkovne predstave mnogosevino, deležna boš nedolžnega božičnega veselja!

— Gostilničarski ples v Celju: Združene gostilničarjev in kavarnarjev v Celju, prosiavlja letos 50 letnico svojega obstoja. Iz tega povoda priredijo natečaj, gostilničarji in kavarnarji v Celju, dne 5. januarja 1937 zvečer v hotelu »Union« v Celju I. gostilničarski ples in ljubljeno veselico. Vse priprave so v teku. Gledbo preskrbita dva priljubljena godbena zbora. Plesni prostori so obširni. Vseilčni odbor bo skrbel za najboljša jedila, pijačo in točno postrežbo. Vseilčni odbor vabi vsajvjuoneje cenjeno občinstvo od blizu in od daleč na to izredno prireditelj

— c Vabila za akademski ples su razposiljajo. Kdor bi ga pomotoma ne prejel, naj reklamira na Jugosi. akademsko društvo, Celje.

Iz Maribora

— Našim naročnikom. Vsem našim borekim naročnikom, štatele min ineren, on »Slov. Naroda« želj naša podružnica prav prijetne božične praznike!

— Radio postaja Maribor. Na nedavnem zborovanju mariborskih društev za usstanovitev relenje radio postaje v Mariboru je bilo sklenjeno, da odpujeje v prihodnjih dneh v Beograd posebna deputacija, ki bo na merodajnem mestu predložila obširno spomenico. V interesu obojnega Maribora je, da tokrat ne osane samo pri sklepu, marveč je želeli, da občina to vprašanje ugodno izvede.

— Razstava kanarčkov v Mariboru. Društvo za varstvo malih živali priredi v Mariboru v času od 25. do 27. t. m. prvo razstavo kanarčkov. Ta zanimiva razstava bo namočena v obč. hiši na vogalu Tarenbachove in Vetrinjske ulice. Najboljši pevec bodo odlikovani.

— Mariborčan organiziral harmonikarje v Celju. V nedeljo je v Celju prvč nastopil celjski zbor malih harmonikarjev, ki ga je ustanovil znani vodja mariborskih harmonikarjev g. Vjko Sušteršič. Celjski harmonikarji so že ob prvem nastopu želj velike uspehe, kar je nemala zasluga tudi njihovega ustanovitelja in učitelja.

— Otroci zanečili požar. V Zg. Podgorju je večerj gorejo pri posetniku Lovrencu Peršetu. Zgoraja je lesona stanovanjska hiša in je škoda okoli 15 tisoč Din. Požar eo zanečli otroci, ki so se igrali z vžigalicami.

— Roparski napad. V Brengovi v Slov. goricah je snoti neznanec na samotni poti napadel trgovca Antona Švaršaka in ga hotel s kuhinjskim nožem zaklati. Trgovce je nosil e seboj večjo vsoto denarja. Njegov spremljevalec je uvidel nevarnost in oddal iz samokresa na napadaleca dva strela. Roparju se je posrečilo pobeogniti. Orožniki so 3 leti večer izsledili storilca. Prijeli so 21letnega delavca Franca Karla, ki je ležal doma s prestrlelno nogo. Aretiranec je zlorčin priznal.

— Zlob z diamantom. Nekj premožni Mariborčan ej je dal vdlati v zob dragocenu diamant. Tudi to je znamenje časa.

Iz Litije

— Sreski odbor društva Rdečega križa v Litiji je razdelil med občinske reveže občine Litije za 200 Din raznih živil, mesto venca za umrlo zaslužno odbornico gospo Svetec Terezijo.

VREMENSKO POROČILO SPD

Dom za Komni: —6. mirno, solčno sred, snega 50 cm. Smuške ture ugodne proti Lanševici in Bogatinu.

Erjavčeva koč na Vršču: —12. jasno, sever. snega 45 cm sred.

Sv. Križ nad Jesenicami: —4. jasno, sever. snega 15 cm. na solčnih straneh zmrazil. Smuči izleti proti Pustomu Rovu in Rožici.

O novih nalogah slovenskega planinstva

Idejno vodstvo glavnega odbora — Slovenski planinci v demokratično organizirani strnji in enotni fronti

Predsednik SPD dr. Pretnar

Ljubljana, 24. decembra. Na zadnji glavni skupščini SPD dne 15. novembra so delegati vseh podružnic in Osrednjega društva (Ljubljanske podružnice) izvolili po novih pravilih Glavni odbor s predsednikom dr. Josipom Pretnarjem. Prvič od obstoja društva se je tedaj sestavil Glavni odbor društva z volitvami, dotlej se je zgodilo s pomočjo delegacije in je bil predsednik Osrednjega društva obremenjen predsednik celotnega društva. Glavni odbor SPD se je prvič sestel v petek dne 18. t. m. V njem so sorazmerno zastopane vse podružnice in Osrednje društvo. Glavni odbor je na prvem sestanku sklepal o nekaterih važnih nalogah društva. Predsednik dr. Josip Pretnar je ljubezljivo ustregel našemu poročevalcu in mu je v razgovoru o glavnih nalogah prerojenega društva v bližnji bodočnosti in o nalogah slovenskega planinstva sploh izjavil sledeče:

MEJNIK V RAZVOJU SPD

Slovensko planinsko društvo je doseglo že doslej lepe uspehe. Pomanjkljivosti so se pa pokazale glede obstoja društva in glede položaja ljubljanskega Osrednjega društva do ostalih podružnic. Znano je, da je bilo ravno to krivo, da je nastala precejšnja napetost med ljubljanskim osrednjim društvom in podružnicami, ki so se čutile zapostavljene. Nastali sta celo dve fronti, kar je oviralo napredovanje in delovanje društva.

Pred nekaj leti so nastale v Osrednjem društvu znatne spremembe. Treba je bilo preurediti pravila društva tako, da so ustrezale potrebam slovenskega planinstva in zadovoljila vse enice. Po mnogih naporih se je z dobro voljo in z vzajemnim sodelovanjem predstavnikov Osrednjega društva in podružnic naposled ugodno rešilo tudi to težko vprašanje. Med podružnicami in Osrednjim društvom se je ustvarila popolna enakopravnost ter je Osrednje društvo v Ljubljani dobilo značaj podružnice, obdržalo pa je svoje ime. Centralno vodstvo se je po novih pravilih sestavilo s pomočjo volitev po delegatih vseh enic. Prav tako se je doseglo to, da so v tem centralnem vodstvu, ki je dobilo ime Glavni odbor, v pravičnem sorazmerju zastopane vse enice in da je to načelo prodrla tudi glede sestave predsedstva, ki ga tvorijo predsednik in podpredsednik iz Ljubljane ter podpredsednik iz krajev izven Ljubljane. Jako težko vprašanje, ko se je rešilo v zadovoljstvo Osrednjega društva tako, da to obdrži vse svoje dosedanje koče in domove. Vsaka enica ima v okviru pravil in sklepov skupščine popolno svobodo gospodarstva. Vse društvo pa je povezano v enotno, strnjeno fronto vseh slovenskih planincev, ki se bo mogla poleg skladnega in vzajemnega delovanja na zunanji krepko afirmirati na zunanji kot strnjena in v krepko celino. To je velike važnosti tudi za odnosje Slovenskega planinskega društva do drugih jugoslovanskih, pa tudi inozemskih planinskih organizacij. Poudariti je zlasti dejstvo, da sta centrala, to je Glavni odbor in najvišji organ društva, to je skupščina, in idejni vodnik Slovenskega planinskega društva, ki dajejo poedinim enicam navodila in smernice za čim enotnejše in skladnejše delovanje, obenem pa imata tudi v svojih ekskluzivnih pravicah uspešno sredstvo proti onim enicam in organom društva, ki bi ne vršili nalog in dolžnosti, kakor jih nalagajo pravila in sklepi skupščin celokupnega društva.

Ta način preustroja Slovenskega planinskega društva bo omogočil še uspešnejše delovanje in izživljanje vseh pozitivnih sil v društvu, kar bo v bodočnosti gotovo dovedlo do še lepšega napredka in korist slovenskega planinstva.

SMOTRNO GRADBENO DELO IN GOSPODARSTVO

Glavni odbor bo imel sicer težke, toda hvaležne in važne naloge glede gradnje planinskih koč in zavetišč, pa tudi glede gospodarstva v planinskih organizacijah. Dosedaj se je namreč precej grešilo tako glede izbire primernih krajev in mest za planinske postojanke, kakor tudi glede načina gradnje. Naloga glavnega odbora bo, da vpliva na poedine podružnice in Osrednje društvo, da se bodo gradile koče in domovi tam, kjer so najbolj in najprej potrebni. V tem pogledu bo treba izdelati preimljen načrt za določeno dobo let, po katerem se bo sistematično gradilo. Prav tako bo treba izdelati tudi glavne smernice in navodila za način, kako naj se zgradijo poedine postojanke, da se bodo mogle najkoristneje uporabljati, ustrezajoč zahtevam in potrebam novega časa in bodočega razvoja planinstva tako poleti kakor v zimi. Žal se je zaradi dosedanjih po-

grešk in nesmotnosti napravilo po nepotrebnem mnogo denarja pri zgradbah. Ob sistematičnem in preudarnem delu v bodočnosti se bodo sredstva uporabila mnogo pametneje.

Ni manj važno ni vprašanje gospodarstva posameznih enic. Mnoge se nahajajo v jako težkem finančnem stanju; saj znašajo dolgovi gradbenega značaja pri vseh enicah gotovo nekaj nad dva milijona dinarjev. Treba je zato dobro preudariti, kako naj se v bodoče smotrno in preudarno gospodari pri dohodkih in izdatkih, da se težko finančno stanje sanira ter oproste potrebna sredstva za nujno potrebne dograditve in za nove gradnje, pa tudi za kulturne in druge naloge, ki jih mora vršiti napredna planinska organizacija. Pričakovati je, da se glavni odbor ne bo mogel izogniti tudi izvrševanju dalekosežnejšega nadzorstva nad poslovanjem planinskih enic, zlasti v gospodarskem pogledu, to pa seveda v primernih mejah.

SISTEMATIČNA RAZDELITEV DELA GLEDE MARKACIJ

Ze začeto delo za ureditev markacij in planinskih potov, zlasti pa opredelitev delokroga, ki ga v tem pogledu mora vršiti vsaka podružnica, ki se je krajevno določila z okolišji, bomo sistematično nadaljevali. Na ta način se bo dosegel red in pregled vseh markacij in potov, ki obstoje in ki so potrebna izpolnitve itd.

RESEVALNA SLUŽBA IN VODNISTVO

Ze dosedaj je Slovensko planinsko društvo polagalo veliko važnost na ureditev reševalne službe in vodništva in je tudi v

tem pogledu doseglo prav lepe uspehe. S sklepi zadnje skupščine se je temu delu postavil trden organizatorni in finančni temelj. Naloga bodočega glavnega odbora je v prihodnjem letu bo, da v podrobnem reorganizira reševalno službo, na drugi strani pa zbere v ta namen potrebna sredstva, ki jih je določila skupščina v zvezi s pripevki poedinih podružnic.

Vodništvo se je v zadnjih letih precej izpopolnilo s tečaji in poukom. Na kongresu Mednarodne Unije so delegati inozemskih planinskih društev s posebno pozornostjo vzeli na znanje poročilo Slovenskega planinskega društva o organizaciji tukajšnje vodniške službe ter bo našemu delegatu poverjeno na prihodnjem mednarodnem kongresu v Stockholmu posebno poročilo o vodništvu. Vedno številnejše sreče v gorah poleti, obenem pa tudi vedno večje nevarnosti, ki nastajajo za planince z razvojem zimske alpinistike, stavijo glavni odbor pred nove naloge in bo moral zlasti gledati na to, da se naši vodniki pomnože in usposobijo tudi za vodništvo na plezalnih turah in pozimi.

STRMA IN ZIMSKA ALPINISTIKA ALPINISTIČNE EKSKURZIJE

Strma alpinistika ali plezalno planinstvo se je v zadnjih letih tako razvila, da ni več domena nekaterih maloštevilnih planincev, temveč so ga začele gojiti že mladi, zlasti mlada planinska generacija. V zvezi s to panogo planinstva se krepko razvija tudi zimska alpinistika, t. j. poset planin v zimi na smučeh ter plezanje na gorske vrhove s cepinom. derezami in vr-

vjo v ledu in snegu. Glavni odbor čaka mnogo dela na tem polju. Zlasti bo moral gledati na preudarno in sistematično vzgojo potom tečajev, predavanj itd., ki jih bodo morale prejeti poedine podružnice za svoje članstvo.

Tudi se bo treba vedno živahneje in marljivo pripravljati, da se bodo mogli naši planinci udeleževati tudi ekspedicij v inozemska visoka gorovja. Sodelovanje podružnic se je že letos pokazalo prav koristno ob priliki večbalne ekskurzije v švicarske gore, ki naj bi našim najboljšim plezalcem nudila priliko, da se spoznajo s turami v ledu in snegu na visokih gorah. To delo bo treba s pridom nadaljevati.

POGLOBITEV KULTURNO-ZNANSTVENEGA DELA

S pomočjo predavanj, izdajanjem planinske znanstvene literature, z izpopolnitvijo Planinskega Vestnika kot slovenskega planinskega glasila, s negovanjem planinske fotografije in planinskega slikarstva ter znanstvenim raziskovanjem naših gor, flore in faune, bodo imele posamezne planinske enice mnogo dela. Matica Slovenskega planinskega društva bo morala tudi v tem pomagati, dajati navodila in spodbujati k iniciativnejšemu delu.

VZGOJA MLADINE

Mladinski organizaciji SPD, ki se je v zadnjih letih jako lepo razvila, bo moral glavni odbor posvečati posebno pažnjo. Mladini je treba pokazati pot v planine, kjer se vzgajajo in izoblikujejo idealni, dobri in plemeniti značiji, kjer se krepi telo in duša, goji res pravo tovarništvo ter ljubezen do domovine.

S preustrojem našega društva in ustvaritvijo matice, ki naj vodi naše slovensko planinstvo idejno, je zavel v Slovenskem planinskem društvu nov duh. Povsod se kaže večja živahnost in veselje do dela. Utemeljeno je upanje, da bo SPD na svojem novem, zdravem temelju pokazalo že v bližnji bodočnosti še lepše delovne uspehe, kakor jih je moglo pokazati že doslej. Seveda pa bo pri tem potrebovalo pravilnega razumevanja in podpore tudi s strani naše javnosti in oblastev.

— Tega vprašanja sva se že nekoliko dotaknila. Prerokovati je težko. Rečemo pa lahko, da bi bile najusodnejše posledice vplivu na porodnost. Število rojstev bi začelo padati. Zdal se namim eksaktnih podatkov, da bi lahko na podlagi njih ugotovili, v koliki meri bi bilo treba pripisovati števila rojstev v evropskih državah sportnemu vplivu. Vendar pa lahko pripisujemo možnost, da sport vpliva vsaj posredno na porodnost. Sportno gibanje prinaša posebno mentaliteto, ki se izraža v tudi v tem, da se ženske sportnice boje materinskih dolžnosti. Vsekakor je zanimivo, da je v Evropi baš v onih državah, kjer goje ženske sport zelo intenzivno (Anglija, Švedska), zelo nizko število porodov.

V SPORTU SO POTREBNE MNOGE SPREMEMBE

Ali mislate, da bi bilo potrebno posebno nadzorstvo zdravstvene oblasti nad ženskimi sporti in ali so potrebne spremembe tudi v moških sportnih panogah?

Da, dobro nadzorstvo bi bilo potrebno kakor sem že dejal, ne le zakoni, temveč predvsem njih izvedba. Sport bi pa bilo treba v splošnem tako organizirati, da bi služil res pravi telesni vzgoji in vsemu organiziranemu članstvu. Sport, ki mu je smoter rekorderstvo, je izgubil svoj pomen in upravičenost. Lov za rekordi je nesmisel. Ali je morda smoter sporta doseči skrajno mejo rekordov v nekaterih panogah in kaj potem, ko ne bo več mogoče nikomur prekositi hitrosti v plavanju ali teku, dolžni ali višini skoka, ali dolžni smuškega skoka? Pri vsem tem pa tudi ne upoštevajmo, da nas n. pr. nekateri črni prekašajo v mnogih rekordih n. pr. v metanju kopja, in da preko severno ameriško indijsko plemo (Taiahumera) daleč prekaša naš olimpijski svetovni rekord v vztrajnostnem teku.

Zelo potrebno bi bilo tudi dotakniti se vprašanja trenerjev. Mislim, da bi trenerji v resnici morali biti strokovnjaki, morali bi biti primerno šolani, da bi lahko sami opravljali vsaj najnujnejši zdravstveni nadzor nad sportniki.

Radioprogram

Petek, 25. decembra

9: Koncert »Sloga«, godbe na pihala. — 9:45: Verski govor (g. dr. R. Tominec). — 10: Prenos cerkvene glasbe iz stolne cerkve. — 11:15: Božični zvoki (plošče). — 11:30: Božični orok (gđ. Slavica Vencajcova). — 12: Operne speve s spremljevanjem radijskega orkestra poje ga Zlata Gjurgjenac. — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13:15: Koncert radijskega orkestra. — 16: Koncert tamburaškega zbor. — 16:45: Narodni slavijo Božič II. (plošče). — 17:30: Paul Claudel: Marijino oznanjenje. Misterij v 4 dejanjih. Igrajo čl. rad. dram. druž. režira g. F. K. — 19: Čas, spored. — 19:05: Narodni slavijo Božič II. (plošče). — 19:50: Zvonjenje. — 20: II. del J. S. Bachovega božičnega oratorija. Sodelujejo: Pevski zbor »Sloga« ga Franja Golobova, gg. Adrian, Mirko Premelj in radijski orkester. — 20:50: Grieg: Sonata v g-duru op. 13 za violino in klavir. Violina: Albert Sammons, klavir: William Murdoch (plošče). — 21:20: Za božico razpoloženje (igra radijskega orkestra). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22:15: J. S. Bach: Maša v h-molu — Gloria (plošče).

Sobota, 26. decembra

8: Vesel pozdrav (plošče). — 8:30: Telovadba (15 min. za ženske, 15 min. za moške, vodi g. prof. Marjan Dobovšek). — 9: Čas, spored. — 9:15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 9:45: Verski govor (dr. Gvido Rant). — 10: Koncert radijskega orkestra. — 11:30: Otroška ura (gđ. Marica Komarova). — 12: Koncert vojaške godbe. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13:15: Koncert vojaške godbe. — 16: Prenos z razstave kanarčkov in pevcev vrvicev (ženska realna gimnazija). — 16:30: Pisan spored. — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura: Srbska kraljica Jelena Anžuvinska (dr. Dragomir Marić, prof.) Bgd. — 19:50: Pregled sporeda. — 20: Radio Ljubljana v letu 1953. — Pisan večer iz starih časov. Beediolo sestavlja Ivan Rob. zvajajo člani rad. igralske družine in Radio orkester. — 21:45: Čas, vreme, poročila, spored. — 22: Večer za naše izselence: 1. Zvonovi slovenskih cerkva. 2. Nagovor. 3. Jože Vovk: Božična igra s petjem (sodelujejo: člani rad. igr. druž. in Ranačigajevi mlad. pevci). 4. Vseje domači zvoki (sodelujejo: Kmečki trio, Svojetar Banovec, Tone Pertrčič). — 23:30: Svoji pošiljajo pozdrave in čestitke izselencem.

Nedelja, 27. decembra

8: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). — 8:30: Telovadba (15 min. za ženske, 15 min. za moške, vodi g. prof. Marjan Dobovšek). — 9: Čas, poročila, spored. — 9:15: Vsesto nedeljsko jutro (radijski orkester). — 10:45: Verski govor (g. prior Valerian Učak). — 11: Prenos cerkvene glasbe iz fran. cerkve (otroško petje). — 11:30: Otroška ura: Strizek Matječek kramlja in prepeva. — 12: Franč Krüger igra na ksjolon (plošče). — 12:10: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 13: Čas, vreme, obvestila. — 13:15: Kar imamo, to vam damo (plošče po željah) (Oddaja prekinjena od 14. do 16. ure). — 16: Fantovska ura: Kako pridobivajo komunisti prijaše (vodi Rudolf Smernu). — 17: Kmet. ura: Kmečki mladina in mesto (g. Ludvik Puš). — 17:20: Operna glasba. Sodelujejo ga Dragica Sokova, g. Jean Franc in radijski orkester. — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura: Naša dramska produkcija (Ka. Mesarič) Zgb. — 19:50: Slovenska ura. — 20:30: Koncert pevskega moškega zbor. z Ježice. — 21:15: Beethoven: Simfonija št. 7 v a-duru (plošče). — 22:15: Poca sostenuto, vivace, Allegretto, Presto. Allegro con brio (simfonijski orkester iz Filadelfije, dir. Leopold Stokowski). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Lahka glasba (radijski orkester).

Ponedeljek, 28. decembra

12: Šramlj igrayo (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13:15: Venčki vsake vrste (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Zdravniška ura: Množina potrebne hrane (g. dr. Anton Breclj). — 18:20: Slovenske narodne pesmi (plošče). — 18:30: Slovenska narodna pesem (g. Marolt France). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura: Kako je Vuk Karadžić prišel do narodnih pesmi (Viktor Čurčič) Bgd. — 19:50: Zanimivosti — 20: Verdijeva ura: Sodelujejo: gđ. Zvonimira Župovčeva, Aleksander Kolacio in radijski orkester. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Instrumentalni duet (jevaška gg. Antonovič in Haršlag).

Narava se maščuje nad prežorečimi sportnicami

Sportne rekorderke izgubljajo ženskost — Nezdрави sportni pojavi

Nujno potrebno je reorganizirati sport

Dr. Božo Škerlj

Ljubljana, 24. decembra. Sport je postal pri vseh kulturnih narodnih izredno važen dejtel, čigar vpliv sega tako globoko v življenje, da se dotika več ali manj vseh panog človeškega udejstvovanja vsej posredno. Prav zaradi tega bi morali gledati nanj kritično, da bi lahko spoznali ter presodili tudi njegovo negativno stran. O vlogi sporta v življenju, o njegovem značaju v splošnem se niso dovolj razčišči pojmi. Ob tej priliki ne nameravamo ocenjevati sporta v splošnem, pač pa smo dolžni opozoriti javnost na izredno važne ugotovitve znanstvenika, ki sistematično proučuje vpliv posameznih sportnih panog na razvoj ženskega organizma. Te ugotovitve so za razvoj ženskega sporta kakor tudi za ginekologijo in antropologijo vprav neprecenljive vrednosti.

ZNANSTVENIK OPOZARJA IN SVARI

Obrnili smo se na priv. docenta dr. B. Škerlja, znanega antropologa, ki si je s svojimi znanstvenimi deli pridobil lep sloves v mednarodnem znanstvenem svetu, da nam odgovori na nekatera važna vprašanja v zvezi s sportom in njegovimi proučevanji. Dr. B. Škerlj je v svojih publikacijah in člankih zadnje čase opozarjal, sklicujoč se na neizpodbitne dokaze, na usoden vpliv nesmotnega sporta na žensko telo, ter svaril odločno pred nezdavnimi sportnimi pojavi, ki lahko začno celo izpodjedati narodovo življenjsko silo.

BISTVO NEVARNOSTI ŽENSKEGA SPORTA

Razen vas, g. doktor, tudi nekateri drugi znameniti ginekologi in antropologi mislijo, da so mnoge sportne panoge za žensko bolj nevarne kakor za moške. Ali je nevarnost tako velika, da bi jo morali upoštevati v sportnih organizacijah ter na pristojnih mestih in kaj je prav za prav njeno bistvo?

— Točno bi bilo, da so mnoge sportne panoge bolj neprimerne za ženske, kakor moške, ne pa nevarne. V resnici so tudi nekatere nevarne panoge, kakor n. pr. ježa v moškem sedlu, sportna ciklistika, motociklistika itd. Nevarnost je pa lahko posredna pri lahki atletiki, pri panogah, ki zahtevajo trenutno velik napor. N. pr. tek na kratke razdalje, naleti pri skokih. Pri kratkih tekih tekmovalke prisilajo dihati, in sicer na 60 m zadihajo le po dva do trikrat. Zaradi tega je trebušna stena skrženo napeta in nastane vprašanje, ali ni to pri pogostem ponavljanju nevarno. Nevarnost je večja pri ženskah, ki še niso rodile, kakor pri onih, ki so že matere. Verjetno je, da zaradi krčevite napetosti zlasti trebušnih mišic pride do splošne trupa v grudniku in medenici. Imamo že dokaze, da se pri sportnikih tekmovalkah spremeni lega, dimeljnične zrasti, se zviša,

in da postane prsni koš bolj ploščat, dočim je sicer pri ženskah okrogel. Mere medenice vrhunskih tekmovalk so takšne, da vse spremembe jasno kažejo razvoj k moškimi oblikam. Povsem direkten vpliv je pa na menstruacijo. Čas med menstruacijami se podaljšuje čedalje bolj in pogosto mesečno perilo izostane po več mesecev. Brez sprememb v menstruaciji je tako malo tekmovalk, da jih je treba šteti med izjeme (5%). Včasih se telovadke tudi odebale ob tem pojavu, čeprav marljivo vadijo. Z vso zanesljivostjo lahko trdimo, da telesne vaje vplivajo na ženske mnogo bolj, kakor na moške, to se pravi, da žensko telo nanje bolj reagira, kakor je dognano pri njih in istih vajah za moške in ženske.

Nekatere sportne panoge torej vplivajo na ženski organizem tako, da začne nad ženskostjo sčasom prevladovati moškost; ali je to z zdravstvenega, odnosno fiziološkega vidika škodljivo za žensko?

GRE ZA SPREMEMBO ORGANSKEGA ZNAČAJA

— Gre prav za prav najbrže le za spremembe funkcije značilnih ženskih organov, a o škodi za zdravje samo na sebi ne moremo govoriti. Kajti ženska z nekaterimi moškimi telesnimi znaki je zaradi tega sprememb prav tako zdrava, pač pa ni več tako sposobna za naravne naloge, ki ji jih je narava namenila prvotno. Gre torej lahko za zmanjšanje sposobnosti za materinski poklic. Toda, pri tem je zelo važno, da imajo mnoge ženske, če ne vse, ki se v sportu odlikujejo, že prirojene nagibe za moško udejstvovanje, da v njihovem značaju, v telesnem in duševnem pogledu prevladuje moškost nad ženskostjo. Zato jih žene, da se udeležujejo v sportnih panogah, ki zahtevajo mnogo napa. To pa seveda še tem bolj pospešuje njihovo spremembo in začarani krog je sklenjen.

STROKOVNJAŠKA VODENA TELOVADBA PA JE KORISTNA

Ali velja to samo za rekorderke ali pa je nevarnost za vse ženske, ki goje lahko-atletičke panoge?

— To vprašanje je bilo potrebno, ker sem po krivici na glaslo kot nasprotnik ženske telovadbe. Posebej moram naglasiti, da priznavam koristen vpliv smotrne, strokovnjaško vodene telovadbe na žensko telo. Toda, kakor rečeno telovadba mora biti primerna, prilagojena ženskemu organizmu. Spremembe pri ženskah gredo predvsem na račun rekorderk. Nevarnost pa je tudi v pretiranem treningu. Pri tem se nam ni treba morda sklicevati samo na Koubkovo. Gradivo, ki sem ga obdelal na podlagi proučevanj v Centralnem inštitutu za fizično vzgojo v Varšavi, in merjenja naših vrhunskih tekmovalk nam jasno dokazujejo, da se tekmovalke zelo približujejo po svojih telesnih znakih svojim tovarišem.

TUDI PO SVETU ŽENSKI SPORT NI IDEALEN

V naprednejših državah je menda ženski sport bolj organiziran? Kako je n. pr. v Angliji v klasični deželi sporta?

— V tem pogledu ni nikjer velikih razlik. In če govorimo o Angliji, se samo spominimo na to, da povprečna Angeljanka po svojem telesu nedvomno ni tip ženske v pravem pomenu besede po naših predstavah. Hudo samoro sem si nakopal pri neki priliki, ko sem izrazil misel, da je morda izredno nizko število rojstev na švedskem, kjer ženske goje, odnosno pretravajo sport še bolj kakor v Angliji, tudi s tem v zvezi.

RESNIH UGOVOROV NI

Ali morajo znanstveniki, ki se pečejo s tem problemom, niste preveč čustveni in ali kdo skuša s upoštevanjem vrednih argumentov izpodbiti vaše ugotovitve?

— Znanstveniki, ki se bavijo s fiziologijo sportnikov, in nekateri ginekologi se v glavnem strnjajo s mojimi naziranjem, pač pa imam hude nasprotice med nekaterimi sportnimi zdravnicami in drugimi sportnimi delavkami, ki se bojujejo bolj z besedami, kakor z argumenti. Z novim znanstvenim gradivom po moji vednosti še ni skušal nihče izpodbiti mojih trditev ter izsledkov. Na drugi strani se pa lahko sklicujem na celo vrsto raziskovalcev, ki so prišli do enakih rezultatov. S temi raziskovanji se pa ni dolgo nihče baval. Šele v tem desetletju so moji predhodniki, ki pa še niso imeli dovolj gradiva, lotili dela, in njihovi rezultati se ujemajo z mojimi, le da še niso povsem jasni. L. 1928 sta dve nemški zdravnici ugotovili spremembe v menstrualnem ciklu pri sportnicah. Poljalkinja dr. Czarnocka-Karpinska je te spremembe dokazala neizpodbitno. Isto gradivo kakor ona sem obdelal povsem neodvisno od nje po drugih metodah in sem prišel do enakih zaključkov. Omeniti moram tudi nemškega antropologa Bacha, ki je med prvimi opozoril na verjetne nevarne vplive sporta (1930). Zelo važne so zlasti ugotovitve asistentke Centralnega inštituta za fizično vzgojo v Varšavi Haline Milicevove. Omeniti bi še moral, da je Češki Sokol doslej žal le malo konkretnega doprinesel k temu vprašanju, da pa so moški zdravstveniki — kakor vem iz osebnih razgovorov in pisem, pa tudi iz idejnih člankov — dokaj podobnih nazorov, kakor jaz. Lepo delo pa je izvedla in izdala sr. dr. Tilleva-Šebková, ki je tudi dognala spremembe menstrualskih ciklov. Skratka, znanstveniki in praktični zdravniki, ki se bavijo s tem problemom dovolj resno, so spredvideli, kako izredno važen je zdravstveni nadzor nad telovadci in sportniki, zlasti nad ženskami, in kam vodi pretiravanje v sportu. Pri nas žal skoro nikjer ni sistematičnega nadzora strokovnjakov v sportu in sport ne služi svojemu pravemu namenu.

NUJNO POTREBNA REORGANIZACIJA

Potrebno bi torej bilo reorganizirati fizično vzgojo, zlasti glede na posebnosti ženskega organizma? Ali je ta reorganizacija nujna in po kakšnih načelih bi se naj izvedla?

Nedvomno, da je nujna. Telesno vzgojo bi naj po pravih, zdravstvenih načelih organizirali, že na šolah s sodelovanjem zdravnikov in zdravstvenikov. V sportnih organizacijah bi se moral uvesti zdravstveni nadzor, ki bi moral biti obvezen za vse člane; če bi se sprejela posebna zakonska določila o zdravstvenem nadzoru, bi se bilo treba tudi strogo ravnati po zakonu, ne da bi ostal le na papirju. Telesne vaje bi morale biti namenjene vsemu članstvu in ne le redkim posameznikom, ki se potegujejo — pogosto za ceno svojega zdravja in celo življenja, za slavo svojega kluba. Predvsem bi pa nihče ne smel tekmovalci, dokler bi ne dosegel primernega telesnega razvoja, za kar bi morala biti najvažnejše merilo starost 21 let, to se pravi polnoletnost tekmovalca. Vrhunsko tekmovalstvo, rekorderstvo bi lahko svojim otrokom zabranili že starši, dokler otrok ni polnoleten. S tem pa seveda ni rečeno, da bi bilo treba prepovedati juniorska tekmovalstva, pač pa bo morala imeti v resnici svoj pravi značaj, to se pravi ustrezati vsem zdravstvenim predpisom glede na starost tekmovalcev. Kar se tiče žensk je najmanjše, kar bi morali zahtevati, da bi ne smele tekmovalci v času menstruacije. Zdal se nato toliko kot sploh ne ozirajo.

USODNE POSLEDICE, CE NE BO SPREMEMBE

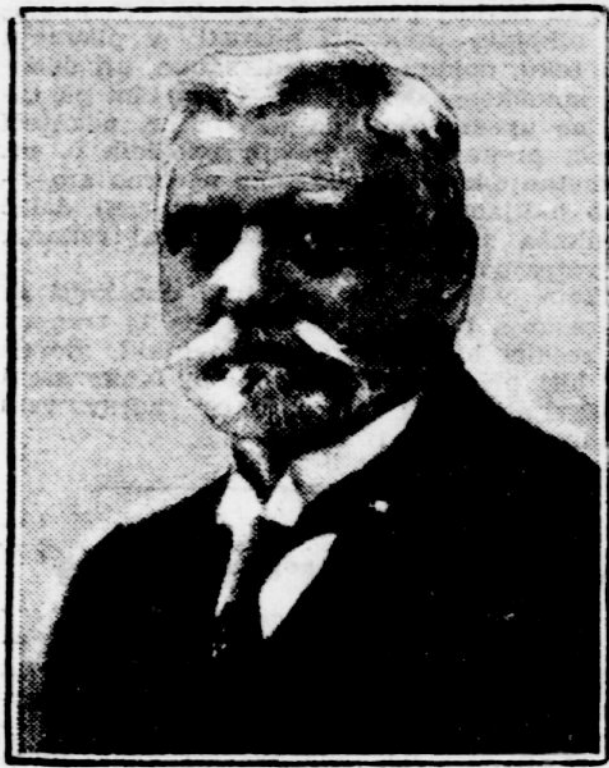
Kakšne bi bile posledice, če se sport še nadalje razvija kakor doslej, ne da bi bil prilagojen za ženske? —

Zavod, ki vodi in oblikuje naše gospodarstvo

Nekateri zanimivi datumi in dogodki v razvoju naše zbornice za TOI od ustanovitve l. 1851 do osvobojenja

Ljubljana, 24. decembra.

Kulturo naroda ali katerekoli človeške organske zajednice ne tvori samo umetnost ali religija. Kultura naroda je neka celota, katere bistveni sestavni deli so religija, umetnost, znanost, vzgojstvo, tehnika prava in tudi — gospodarstvo kot posebno kulturno področje. Vsa kultura naroda torej kultura področja so pa med seboj v organski zvezi. Zgodovina nam kaže, da stopi v raznih dobah življenja človeštva to ali ono kulturno področje v ospredje in nekako zavladava nad ostalimi. Poznamo zgodovinske dobe v življenju narodov, v katerih je veljal ves napor vseh kulturnotvornih sil naroda verskim vrednotam, za katere so se narodi borili tudi z ognjem in mečem. Poznamo dobe v katerih so obvladovali

Josip Lenarčič

veso miselnost vodečih slojev znanstvene ali umetniške ali tehnične vrednote. V drugi polovici prejšnjega stoletja so pa začele prevladovati gospodarske vrednote, kar je bila posledica tehničnega napredka. Vse do danes rase pomembnost gospodarskega področja in zdi se, da je ustvarjanje na ostalih kulturnih področjih vse dotlej v zastoju, dokler narodi ne bodo premagali kaosa v gospodarstvu. Samo na zdravi sobodni bazi gospodarstva more vzkliti zdrava kultura naroda. V slovenski gospodarski kulturi igra odločilno vlogo naš gospodarski parlament, to je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. V sledečem orisu je nanizanih nekaj zanimivih datumov in dogodkov v razvoju tega zavoda od ustanovitve l. 1851. do osvobojenja.

LAMBERT KARL LUCKMAN — PRVI PREDSEDNIK

Absolutistična avstrijska vlada na Dunaju je v začetku prve polovice prejšnjega stoletja spoznala, da ne more biti več kos nalogam naglo razvijajoče se trgovine in obrti. Po vzgledu drugih držav se je odločila za nekatere navidezno demokratične ukrepe, s pomočjo katerih bi lažje obvladovala prebujajočo se in po večji samostojnosti in svobodi stremeko dele svoje obsežne monarhije, obenem pa pritegnila k sodelovanju posamezne stanove. Trgovina in obrt sta se naglo razvijali. Brez sodelovanja trgovcev in obrtnikov samih ni bilo mogoče več uspešno usmerjati trgovske politike in ne podpirati razvoja obrti. Treba je bilo ustanoviti korporacije, v katerih naj bi bili zastopani interesi trgovine in obrti v posameznih kronovinah monarhije. To se je zgodilo l. 1850. s »Provizornim zakonom o ustanovitvi zbornice za trgovino in obrt«. Preko zbornice naj trgovski in obrtniški stan sporoča svoje želje in zadeve ministrstvu za trgovino. Zbornice so bile ustanovljene v 20 kronovinah, in sicer za Stajersko in Gradcu in Leobnu, za Koroško v Celovcu, za Kranjsko v Ljubljani, za Primorsko v Gorici, Rovinju in Trstu, za Hrvaško in Slavonijo v Sisku, Zagrebu in na Reki itd. Tedaj je spadala pod monarhijo še Benečija in Milan. V teku leta 1851. so v vseh kronovinah ustanovili zbornice v smislu tega zakona.

Vlada se je očitno bala, da bi zbornice lahko postale nosilce kakšnih »separatističnih« narodnostnih gibanj v posameznih kronovinah in je v zakonu o posameznih prepovedala posameznim zbornicam medsebojne vezi in posvetovanja pač po načelu »Deli in vladaj!«

Zapisniki sej zbornice se začinjajo seje s letom 1855. Iz zapisnika tega leta in iz vladnih aktov, ki jih je zbornica dobila po prevratu v Dunaju je razvidno, da je bil prvi predsednik Zbornice za trgovino in obrt v Ljubljani Lambert Karl Luckmann iz znane še danes v Ljubljani živeče nemške rodbine Luckmannov. Predsedoval je zbornici do l. 1867., torej 16 let. Prvi podpredsednik zbornice je bil ljubljanski zvonar Ant. Samassa, prvi tajnik pa dr. Vincenc F. Klun. L. 1855. so bili člani zbornice Blasnik, Czerny, Erschen, Holzer, Karinger, Krisper, Mally, Muhleisen in Schwentner.

GMOTNI INTERESI V OSPREDJU

Sejam je prisostvoval vedno zastopnik vlade, kak tajnik ali uradnik namestništva. L. 1855. je zastopal vlado grof Hohenwarthe, njegov naslednik je pa bil koncipist Anton Laschan, ki je na seji 21. junija l. 1855. izjavil, da so v današnjih dneh gmotni interesi čedalje večjega pomena in je zaradi tega prizadevanje zbornice tem bolj spoštovanja vredno.

L. 1856 je postal tajnik zbornice Anton Uranitsch, doktor prava in advokatski koncipient. Pozornost zlasti trgovini in prometu. L. 1858. so na primer litijski trgovci prosili zbornico naj kaj ukrene »proti neupravičenemu postopku židovskih krošnjarjev«. Zidje so tedaj kot krošnjarji prišli na Kranjsko in naši trgovci so takoj ob-

čutili »židovsko nevarnost«. Na deželi se je boj proti židom obnesel, v mestih in industrijskih krajih pa ni bilo mogoče preprečiti naselestva židovskih trgovcev v poznějšíh desetletjih.

PO 20 LETIH URESNIČEN PREDLOG

L. 1861. so postale na predlog predsednika Luckmanna seje zbornice javne. L. 1864. je svetnik Horak predlagal, naj se objavijo protokoli o sejah tudi v slovenščini in ne samo v nemščini, kajti med volilci svetnikov so tudi Slovenci, ki imajo pravico v svojem jeziku čitati zapisnike in vedeti o delu zbornice. Ta predlog je bil uresničen šele 20 let pozneje, to je l. 1884. ko je dne 8. aprila izšel poleg nemškega tudi slovenski »Zapisnik redne seje trgovinske in obrtne zbornice v Ljubljani«. Redno pa je zbornica objavljala izvlečke o svojih sejah v Bleiweisovih »Novicah« in v »Laibacher Zeitung«.

PROTI TRGOVINI V SENC — KANONOV

L. 1864. so zbornični člani v Ljubljani živahno debatirali o predlogu viteza Revoltella o udeležbi Avstrije v svetovni trgovini. Avstrija je iskala trgovskih stikov s tujino, tako z Orijentom, Afriko in Kitajsko. Vitez Revoltella je izdelal načrt za trgovske ekspedicije v tujino, za katerega se pa člani ljubljanske zbornice niso mogli ogreti, čeprav je »avstrijski princ zasedel mehiški prestol«. Svetnik Supan je tedaj poudaril, da trgovci ne bodo dosegli svojega cilja, ako bodo potovali v senci in pod grmenjem topov. Opozoril je pa na nujnost izvedbe že projektirane železnice Brixen—Beljak—Ljubljana—Sisek.

PRVI TRIK POD DAVČNIM VIJAKOM

Gospodarske razmere so se v sledečih letih v monarhiji zelo poslabšale. Od l. 1864. do l. 1874 so zbornični člani ob raznih prilikah opozarjali na revščino, ki je zavladala v nižjih plasteh. L. 1864. je svetnik Supan na seji predlagal, zatrujoč, da je velik patriot, naj zbornica ukrene kaj pri vladi proti »prenagljenim eksekucijam«, ker bo sicer revna kranjska kronovina obubožala. Povedal je, da je bilo tedaj na Kranjskem 26.000 rubežni zaradi neplačanih davkov. Rubežni naj se vsaj za leto dni sistirajo. Svetnik Horak je pa enako previdno predlagal, naj oblasti ne dajejo »na pranger«, to je na sramotni oder trgovcev in obrtnikov.

Ivan Knez

kov, ki ne morejo plačati davkov. Ako tudi niso bili davki plačani, so oblasti osramotile namreč prizadete z objavo njih imen na javnem prostoru in v časopisu.

Svetnik Horak je opozoril na židovsko nevarnost v Ljubljani, v katero smejo židovski branjarji samo ob sejih po nekem privilegiju mesta iz l. 1515. Zidaj pa odpirajo celo svoje trgovine v Ljubljani in kar po 20 jih pride krošnjarji po mestu. Ako se ne bo kaj ukrenilo, bodo židje v 10 letih izpodrinili domače trgovce.

DRUGI PREDSEDNIK V. E. SUPAN

L. 1876. je bil izvoljen za predsednika zbornice ljubljanski trgovec V. E. Supan, za podpredsednika J. N. Horak, za tajnika pa Ivan Murnik. Pod novim vodstvom se je zbornica reorganizirala. Trgovska sekcija je dobila 10 članov, obrtniška pa 14. Tajnik je izdelal prvi poslovnik. L. 1871. je bil sprejet penzijski statut zbornice. Zbornica je svoje delovanje razširila. Na vseh sejah so dajali svetniki pobudo za ureditev cestnega in železniškega prometa, za ustanavljanje strokovnih šol, za carinska vprašanja in vprašanja telegrafskih in poštinih zvez, ki so jih ravno v tem desetletju razpredli po vsej deželi.

Glavni predmet zanimanja v tej dobi so pa bile železniške zveze. Zbornica je prosila vlado, naj odstrani vse ovire in začne takoj graditi projektirane železniške proge, kajti borzna in finančna kriza je dosegla vrhunec. Zbornica je že začela opozarjati na brezposelnost in na revščino med ljudstvom, ki bi imela lahko nepreračunljive posledice za vso monarhijo. Zlasti so se člani zavzemali za dograditev proge Ljubljana — Karlovec in so zahtevali zvezo z morjem s progo, ki naj bi bila podaljšek Rudolfove železnice.

PROTI NACELU

SVOBODNE TRGOVINE

L. 1875 je bil izvoljen za predsednika zbornice Aleksander Dreo, za podpredsednika pa Karl Luckmann. Tajnik je ostal Ivan Murnik do l. 1900.

Zbornica je čedalje bolj aktivno posegala v vse probleme, ki so bile v zvezi z napredkom trgovine in obrti. Izrekla se je proti načelu svobodne trgovine, čeprav je vlada to načelo tiho podpirala, češ da trgovina in obrt se vedno potrebujejo zaščiti. Zavzela se je za načrt notranjske železnice, proučevala možnosti za živahnije trgovske stike s Srbijo, katere bi omogočila zgradnja železnice od Siska do Beograda.

Interesom trgovcev in obrtnikov, ki so bolj lokalnega značaja, je zbornica posvečala čedalje večjo pažnjo. Interventirala je pri oblasteh glede sejmov po deželi, glede ugodnejšega prometa po železnici, glede reguliranja cen, zaščite obrtnikov itd. Podpredsednik Karl Luckmann je bil najgorečnejši bорец za ureditev tarif na železnicah. Zbornica je sklepala o ukrepih proti odiruham v kreditnih poslih, o prepovedi uvoza prekajenega mesa in klobas, določevala je, kdo je trgovec in kdo branjar, sprožila in podprla misel za ustanovitev trgovske gremialne šole v Ljubljani, obveščala člane o gospodarskih razstavah, o novi odredbah.

Ivan Jelčič

TEMELJI NASEGA STROKOVNEGA SOLSTVA

L. 1881. je bil za predsednika zbornice izvoljen Josip Kušar, za podpredsednika J. N. Horak. V sledečem desetletju so bili položeni temelji našega strokovnega solstva. Zbornica se je zavzela za ustanovitev obrtnih šol v Ljubljani in v vseh večjih trgovskih in industrijskih krajih po deželi, kakor v Kamniku, Kropi, Trzinu itd. Na Kranjskem se je začela razvijati industrija. Zbornica je stala pred novimi nalogami glede carin železne in strojne industrije. Po deželi so začeli ustanavljati zadruge, ki so bile predmet živahnih debat v zbornici. Zakonodajca se je spopolnjevala, izvršena je bila klasifikacija obrti in trgovine, večji referati o železniških tarifah in o mlinarski industriji so bili na dnevnem redu, poleg neznatnejših interesov malih obrtnikov in trgovcev. L. 1888. je bilo z zakonom urejeno vprašanje krošnjarjev, ki je od začetka delalo pregledice trgovcem in obrtnikom.

Ob koncu 19. stoletja so se razmere izboljšale. L. 1889. je postal predsednik zbornice trgovec Vaso Petričič, podpredsednik Mihael Pakič. Ze naslednje leto je zasedel predsedniško mesto dr. Josip Poklukar in za njim takoj čez leto dni Ivan Perdan do l. 1900. Tega leta je zbornica imenovala za svojega tajnika dr. Viktorja Murnika, ki je opravljal to funkcijo do l. 1925, ko je postal glavni tajnik zbornice dr. Fran Windischer.

ZBORNICA Z JOSIPOM LENARČIČEM NA ČELU

L. 1900 je bil izvoljen po Perdanu za predsednika bivši predsednik Josip Kušar, toda samo za 2 leti, kajti l. 1902. je bil izvoljen za predsednika Josip Lenarčič. Podpredsedniki so bili v tej dobi Anton Klein, Franc Kollmann, Ivan Mejač in Ivan Kregar.

Polagoma se je dvignil v zadnjih desetletjih prejšnjega stoletja slovenski trgovec in obrtnik. V zbornici so slovenski zastopniki trgovine in obrti izpodirali Nemce. Zbornica je postala čedalje bolj zastopnica slovenskega gospodarstva, zastopnica slovenskih gospodarskih krogov, ki so se polagoma osamosvojili v tihi borbi z gospodujočim tujcem. Pod predstvom Josipa Lenarčiča od l. 1902 do l. 1911. se je zbornica modernizirala. Število njenega uradništva se je povečalo, njen delokrog je bil čedalje večji, dela je bilo od leta do leta več in strokovne moči so bile za obvladovanje tekočega dela nujno potrebne.

Vse ogromno področje industrije, trgovine in obrti je dobilo svojega zaščitnika, iniciatorja in vodnika v zborničnem svetu in predsedništvu ter uradništvu. Vsa večja in manjša vprašanja glede registrov, mestva, prometa, pošte, brzjava in telefona, glede trgovinske politike in prava, davkov, carin in pristojbin itd. je pretresala, usmerjevala in oblikovala zbornica v smislu zaščite trgovine, industrije in obrti.

ZACETEK MEDLIH CASOV

L. 1911. je bil Josip Lenarčič spet izvoljen za predsednika zbornice, toda odklonil je to čast in volitve so se vršile ponovno ter je bil izvoljen za predsednika veletrgovec Ivan Knez.

Na zadnji seji pod njegovim predstvom je Josip Lenarčič v svojem poročilu poudaril, da so se začeli v našem gospodarstvu vobče modli časi. Letina je bila slaba, lesna kupčija je v zastoju. L. 1912. je predsednik Knez Ivan poročal, da je po doseženem vrhuncu konjunktura l. 1907. nastopil preobrat nepričakovano naglo. Pridobitno življenje je vleknila trda depresija, zavladala je vzemirajoča draginja.

Dne 6. oktobra l. 1911 se je zbornica odločila za nakup svojega poslojaja, in sicer je kupila Jenkovo hišo na vogalu Beethovne in Knaflejeve ulice za 120.000 kron. V to poslopje so se preselili zbornični uradi že leta 1916. iz poslojaja meščanske

Dr. Fran Windischer

imovine, to je iz Kresije, kjer je zbornica imela svoje prostore od l. 1898.

PREROSKE BESEDE IVANA KNEZA

Proti židovski nevarnosti je z nujnim predlogom nastopil l. 1912 svetnik Ivan Ogrin. Pred njim je zadnji interpelliral glede židovskega priseljavanja l. 1864. svetnik Horak.

L. 1913. je predsednik Ivan Knez izrekel preroške besede, ko je poročal o gospodarskih razmerah v prejšnjem letu. Rekel je: Prošlo leto ne zapuša prijetnih spominov. Začelo se je ob visoki obrestni meri in ob obutni pičnosti kreditov... Trpka negotovost vlada v zunanji politiki vprčo vojne med Italijo in Turčijo v Afriki... obstoja pritažena bojazen, da svigne vojni zubelj tudi na evropska tla!

Ze prihodnje leto se je začela svetovna vojna v Evropi.

Na neki seji pred atentatom v Sarajevu je predsednik Ivan Knez poročal: Politično ozračje je bilo lani sila napeto, grozi nevarnost, da pride do vojnih zapletljavosti v Evropi. Ves Balkan je bil vkljen v orožje... Situacija je za našo monarhijo silno napeta... Gospodarske razmere so se poostrele tekmo l. 1913... Gospodarska kriza se je razjedla po vsem gospodarskem telesu. V teh razburjenih časih je izginilo iz prometa in je bilo dvignjenega mnogo denarja, ljudstvo je prevzelo nezaupanje in drži denar doma.

LETA SVETOVNEGA KLANJA

Po atentatu v Sarajevu se je zbornica sestala na plenarni seji prvič 23. oktobra l. 1914. Predsednik je ugotovil, da so se odigrali od zadnjega zasedanja veliki zgodovinski dogodki nepregledne dalekosežnosti. V tem letu so se opazili neznatni nastavki za boljše čase, izbruh vojne je pa spremljala »za kupčijo in obrt v splošnem šibka konjunktura«. Zbornica je stala pred novimi nalogami, ki jih je zahtevalo prisilno go-

spodarstvo, prilagojeno potrebam vojnega gospodarstva.

Novi problemi so se vsilili našemu trgovcu, obrtniku in industrijalcu, kakor moratorij, maksimalne tarife, aprovizacijska vprašanja itd. Vesel dogodek za naše gospodarstvo v letu 1914. je bila otvoritev belokranjske železnice. L. 1916. je Kranjska postala ožje vojno ozemlje z začetkom vojne proti Italiji. Za nekatere panoge gospodarstva se je začela doba konjunktura, za druge pa doba propadanja. Z Dunaja je prišlo povelje, da mora zbornica poročati trgovskemu ministrstvu samo v nemščini, ker je nemščina posloven jezik. L. 1917. je državna oblast že posegla krepko v vse panoge gospodarstva. 21. junija l. 1917. je zbornica prvič zborovala po preselitvi v svoji hiši v Beethovnovi ulici. Na seji 13. junija l. 1918. je predsednik ugotovil, da so bile gospodarske razmere v prejšnjem letu izredno težke.

Ivan Mohorič

OSVOBOJENJE

Zavezniki so zmagali, Avstrija in Nemčija sta morali kapitulirati, zasluženi narodi bivše monarhije so bili osvobojeni. Po prevratu je zbornica prvič sklicala sejo dne 30. dec. l. 1918. Predsednik Ivan Knez je bil odprl s besedami: Kar se je zgodilo, da mi starejši ne doživimo, je danes resnica. Ujedinjenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev je izvršeno. V svoji samostojni državi smo. Veselje nam greni le to, da pri nas še trdo gospoduje tuj gospodarstvo.

Narodna vlada je s odlokom dne 16. novembra l. 1918. razširila zbornični delokrog na vse slovensko ozemlje, s čimer se je obseg področja razširil za trojni prejšnji obseg. Število članov se je povečalo. Za zbornico se je začela nova doba, kakor za vse naše gospodarstvo, pod predstvom Ivana Kneza do l. 1925. in nato veletrgovca Ivana Jelčiča, sedanjega predsednika te najvišje naše gospodarske institucije.

Jugoslavija v očeh nemške študentke

Kaj vse je videla pri nas med počitnicami nemška visokošolka

Ljubljana, 24. decembra
V nemški dijaški revui »Hochschulblatt-Grenzland-Sachsen«, ki izhaja v Dresdenu, se je oglašila v zadnjem zvezku nemška visokošolka M. L. Freyer, s članom, v katerem opisuje svoje vtise, kakor jih je preživela pri nas kot »zmenjalna študentka«. Članek nosi naslov: »Als Austausch-studentin in Jugoslawien« in govori avtorica v njem o nas in naših krajih ter navdušeno seve čisto površno, vendar tako kot gleda na nas Nemec vobče, precej z viška, kakor da je v Nemčiji vse dovršeno in moderno, zraven pa kakor da v Nemčiji sldih ni uniform in zato ne policistov ter varnostnih organov vobče, ker jih menda ni treba... O Ljubljani in o Zagrebu pravi, da se ji je zdelo nekaj posebnega, čulko je opazila povsod policistov. V popolnoma zapuščenih in praznih ulicah je videla ponoči stražnike, a tudi železniške proge so bile deloma močno zastražene.

Na dolgo se razgovorj o vseh v svoji službi, ki jo je imela med počitnicami v hotelu Theresia v Crkvenici, kjer je opravljala »zključno posloje«.

»Zgodaj jutraj ob 7« piše »se je začelo delo, tudi ob nedeljah saj hotelska stroka ne pozna nedelj, posebno ne v vsaki sezoni. Jutro se je pričelo zame s tem, da sem odnesla iz kuhinje bone ter jih sortirala. V tej stroki je bilo zame kot popolno novinko zanimivo dobiti vpogled v notranje poslovanje hotela. Vse je bilo organizirano na prečistilno do podrobnosti in natančnosti. Vsako tudi najmanjše naročilo gostov je bilo zabeleženo.

Popoldne je bila mnogo prosta in se je lahko klopala v morju. Pohvali vmes večino hotelskih nastavitelencev, ki jim ščeje v čast, da so znali prav dobro nemško. O gostih govori, da so bili iz vseh dežel. Na prvem mestu seveda Jugoslovanci, nato Čehi, Avstrijci, Nemci, Madžari, Poljaki, Švitarji, Angleži, Francozi, Švedi, Rumuni in Belgijci. Nato se ne more kaj, da ne bi napadla Poljakov in Čehov, o katerih pravi, da so bili pri nameščencih najmanj priljubljeni, a ne iz političnih, marveč iz osebnih razlogov. O Poljaki pravi še, da so najčistejši relokumirali. Ko pa spregovori o Nemcih, pravi, da so bili priljubljeni gosti. Zal pa ji je, da so bili med njimi mnogi Zidje, ki so se nekateri sešli v Crkvenici tudi s svojimi sorodniki, ki so prispeli naravnost iz Palestine, s katerimi so se nato pomerikovali o znanih grozotah. Glede židovskega vprašanja, pravi dekle, je naša pri Jugoslovancih veliko razumevanja, češ da so pri nas skovno vsi inteligentni poljski, praveh« advokatski in zdravniški v židovskih rokah.

Takoj po svojem prihodu je imela brist-

na avtorica vtis, da so Hrvati zelo zahtevno ljudstvo, vendar pravi, je to samo prvotni vtis, kajti pokažejo se najprvo za silni napram Avstrijcem zelo zapele in neprijazne, a se pozneje izkaže, da siver ni tako huda. Potom ruskih nameščencev v hotelu si je dala povedati, če, da so Srbi najboljši ljudje v Jugoslaviji. So dobrodušni, počeni in ne tako hinavski kakor drugi. Dalje govori študentka, ki solj vse te učenosti svojim drugom o pokrajini; ter našim morju, ki je veliko bolj slano kot nemško vzhodno morje. Ugajajo ji pa narodno mesto, glede cest pa da je večkrat čula: »Potrebujemo nekakega Hitlerja, ki bi pri nas gradil ceste.« »Jugoslavija je dežela mnogih nasprotij,« pripoveduje še. Mesta so po eni strani izredno moderna z visokimi stavbami, lepimi nasadi, velikimi kavarnami in elegantnimi ter lepimi ženskami. Neredko pa vidiš, da stoji poleg modernih hiš prestrane kolibe, da prihaja v mesto podeželsko ljudstvo v starih nošah i.t.d. Krmaj se pride iz mesta že zmanjka električne razsvetljave in so v rabi še petrolejke. V pogledu duhovnega življenja, da smo še na slabem. V knjižnih izložbah vidiš med znanstvenimi knjigami samo nemška dela in ta seve v nemščini.

Na koncu pravi Freyer-jeva enodro, da bi se iz Jugoslavije sigurno dalo še veliko napraviti, ker ni samo lepa in pestra raznolika dežela, marveč je tudi zelo rodovna, in vobče obdeljena po naravi. To zadnje izzev, kot da bi se morali bati, da nas predejo lepega dne pohrustat nemške Amazonke.

Mesto, ki ima največ uradnikov

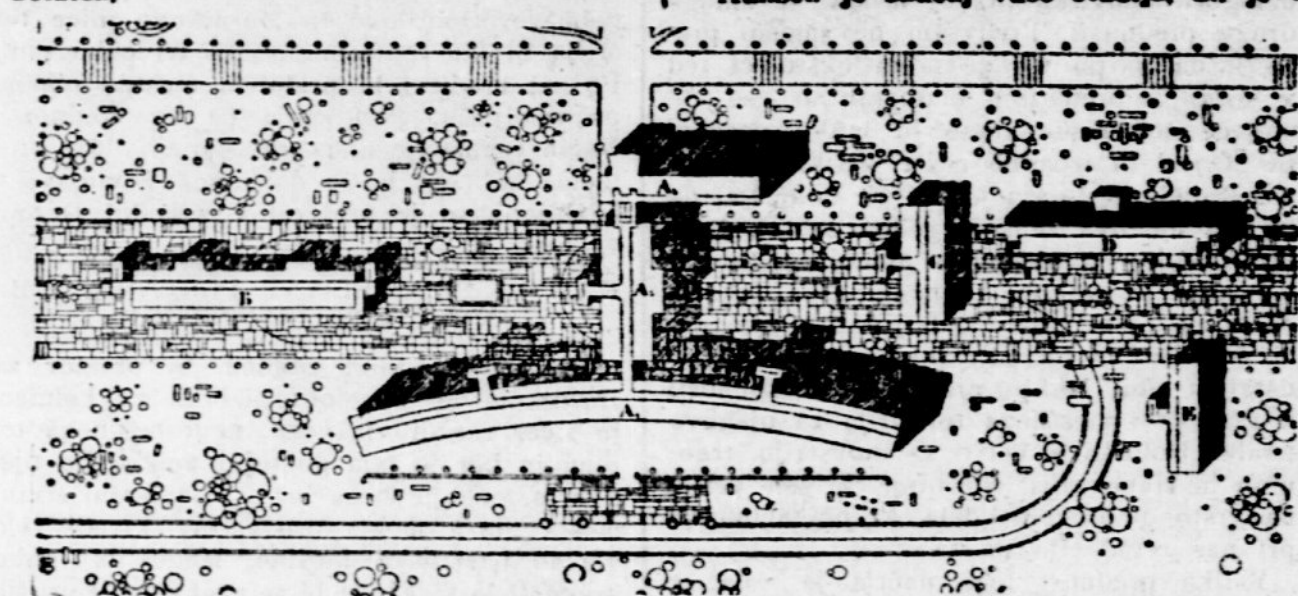
Iz statistike Zedinjenih držav je razvidno, da ima med vsemi mesti sveta največ uradnikov Washington. Iz iste statistike spoznamo, da je ves ameriški državni aparat mnogo večji in dražji, nego bi človek mislil glede na praktičnost Američanov. Zato je jasno, da zavzema Washington kot glavno mesto Amerike po številu uradnikov prvo mesto na svetu in to je zoper en ameriški rekord.

New Deak, gospodarska politika prezidenta Roosevelta je privedla do silnega razširjanja uradov in do pomnoževanja mest v državni službi. Veak peti približevale Washingtona dobiva plačo od države. Od svetovne vojne ima zdaj Washington največ uradnikov, toda med svetovno vojno jih je bilo v mestu še več. V državni službi Amerike je 672 tisoč uslužbencev in ena petina odpade na ženske.

Takšna naj bi bila nova bolnica v Ljubljani

Arh. ing. Čaverjeva študija — Osnova za razpravo o načrtu naše bolnice — Načela, ki so vodila arhitekta

Ljubljana, 24. decembra. Ob tej priliki ne nameravamo dokazovati potrebe po novi klinični bolnici za Slovenijo v Ljubljani, saj med nami ne more več nihče dvomiti, da nam je nova bolnica v resnici potrebna. Iz zdravstvenih, populacijskih — zlasti zaradi zemljepisne spremembe po vojni — in socialnih razlogov mora Slovenija dobiti novo, klinično bolnico čim prej; mnogo neodložljivih potreb kliče po čimprejšnjem uresničenju mnogih načrtov, toda izmed vsega je najnujnejša bolnica.

Situacija — tloris lege posloplji

Nekaj časa se je zdelo, kakor da sploh ne upamo govoriti o potrebi nove bolnice v Ljubljani. Zadnje čase je pa čedalje glasnejša zahteva po zidanju bolnice med ljudstvom in inteligenco. Akcija za razširjenje, odnosno zidavo nove bolnice v Ljubljani pripravljajo velikopotezno propagando, ki se je že začela s pobiranjem podpisov na univerzi za deklaracijo naše javnosti za novo bolnico; glavno propagandno delo bo pa osredotočeno v propagandnem tednu ob novem letu. Razen tega bo Akcija razposlala študijo o naši bolnici gg. zdravnikom, da na podlagi nje izrečejo svoje mnenje, kakšna bi naj bila nova klinična bolnica v Ljubljani. To študijo je izdelal arhitekt ing. M. Sever. Ko bo Akcija zbrala vse gradivo, ki ga bodo pripravili strokovnjaki, bo na podlagi njega razpisan natečaj za idejni osnutek bolnice. Osnutek, ki ga bo razposlala strokovnjakom, ni njen, poslužila se ga je, ker je primeren za osnovo razprave. Obrnili smo se na projektanta ing. Čaverjo, da prikaže javnosti zanimiv osnutek ter rešitev problema, ki zanima vsakogar.

VPRAŠANJE NOVE BOLNICE SE TIČE VSEH

Kakšni nagibi so vas vodili, g. arhitekt, da ste se posvetili študiji nove ljubljanske bolnice? Ali ste se čela lotili iz lastnega

negila ali pa na pobudo koga drugega? — Vprašanje nove bolnice v Ljubljani se uas tiče vseh kot ljudi. Saj je to s stalno vprašanje. Kot stvarni problem pa bi morala bolnica zanimati vsakega našega sodobnega arhitekta. Čim je javnost začela razpravljati o potrebi nove bolnice, sem že mislil na ta problem in ga proučeval. Načrt nisem prejel nobenega, kar je pač razumljivo, saj stvar ni bila toliko zrela, da bi lahko kdorkoli prejel naročilo za načrte.

Kakšen je značaj vaše študije, ali je to

vojni se so razmere temeljito spreminjale v vsakem pogledu. Danes imajo ljudje več zaupanja do medicinskega stanstva ter do bolnice, razen tega se jih pa tudi večina ne more odpraviti zasebno. Zato je čedalje večji naval na bolnice, ki morajo biti zaradi tega čedalje večje. Zidanje bolnic v paviljonskem sistemu je postavljena meja po njihovi velikosti, kajti, čim je mnogo paviljonov, je teritorij bolnice prevelik in vse obrat postane zaradi tega okoren. Pomislite samo, kakšna težava je pri nas zaradi naše kuhinje ter raznačanja jedi! Pri tem pa nastane še mnogo drugih tehničnih težav kot n. pr. pri centralni kurjavi. Samo po sebi se tudi razume, da je zidanje v paviljonskem sistemu dražje ter manj ekonomično kakor pri višinskem načinu zidanja. Zidanje predvsem podpira večji gradbeni prostor, obsejnejši temelji in povečana površina streh več posloplji, večja dolžina kanalizacij poti itd. Stare bolnice zidane v paviljonskem sistemu torej ne potrebujejo več velikega navala bolnikov njihovega povečanja pa se soperstavlja nepremagljive ovire.

Višinski način, ki sem ga uporabil v tem osnutku, se je najprej uveljavil v Ameriki; je pač najbolj ekonomičen, ter omogoča najpopolnejšo mehanizacijo obrata in centralizacijo. Prepričan sem da ta način najboljše ustreza sodobnim zahtevam notranje organizacije moderne bolnice. Zato lahko odgovorim na vaše vprašanje da moj osnutek vsaj tako upam ustrezno zahtevam moderne bolnice v toliko, kolikor to dopušča način zidanja v višino.

ZRACNA, SOLNCA, DESETNADSTOPNA BOLNICA

Katero so glavne oznake vaše rešitve zastavljenega problema? Kako ste grupirali posamezne poslopja in v kakšnem odnosu so med seboj?

Glavna oznaka je, kar je nekoliko razvidno iz prejšnjega odstavka, da sem se odločil za zidanje v višino. To se pravi, da so vsi glavni sestavni deli bolnice združeni v enem desetnadstropnem posloplju. Ne smete pa misliti, da je zaradi tega vse nakopičeno. Načrt vam pokaže, da se glavno posloplje deli v tri krila, ki je od njih glavno (A) obrnjeno s 180 m dolгим pročeljem na jug, je rahlo naloženo (radij loka okrog 300 m). To krilo je namenjeno bivanju bolnikov vseh bolezni, razen nalezljivih, dočim je osredotočeno zdravstveno tehnično obratovanje, kirurško zdravljenje in terapije v traktu (A 2), ki se odcepi pravokotno v sredini dolžine glavnega krila. Od tega, osrednjega krila se sodepce odcepi krilo medicinske fakultete (A 3), ki leži vzporedno z glavnim krilom. Čeprav so ta krila navedenim posebej samostojna poslopja s ločenimi funkcijami, vendar so zvezana med seboj, kakor pač shtajevajo njihovi medsebojni odnosi po notranji organizaciji obrata.

NOTRANJA ORGANIZACIJA BOLNICE

Vaško nadstropje glavnega posloplja je deljeno na štiri postaje, ki vsaka obsega po cca 40 postelj. Po dve postaji imata skupno stopnišče z dvigali. V vsakem nadstropju je torej po 160 ležišč. Posamezne postaje imajo še vse druge potrebne prostore, kot dnevno sobo, sobo za dežurnega zdravnika in strežnice, pripravilnico je dil, toaletne prostore itd. Dvigala služijo osebju, bolnikom, obiskovalcem in prehrani. Vaško nadstropje glavnega krila ima ob vsej dolžini proste široko teraso za solnčenje. Vrste bolnikov so deljene po etažah, tako da je n. pr. za kirurgijo določenih 10 postelj (2 in pol etaže), očiustilni oddelček 4 postaje ali eno celo etažo itd.

V osrednjem traktu (A 2) je osredotočeno vse zdravstveno tehnično obratovanje. Tu je v vsakem nadstropju vodstvo, posameznih oddelkov s vsami potrebnimi prostori kot sprejemnico, sobami za pregled in zdravljenje. Vaško nadstropje je po svoji ureditvi prilagojeno vrti bolnišni odgovarjajočega nadstropja v glavnem krilu n. pr. za kirurgijo so operacijski prostori, za notranje bolezni pa prostori za razne tera-

Pročelje glavnega krila
Jeklo, steklo, beton — je gradivo sodobnega arhitekta

pije. Dijkom je omogočeno prisostvovanje pri operacijah s posebne galerije s stekleno ločeno od operacijske dvorane. Osrednji trakt ima tudi ambulatorije v vsakem nadstropju za zdravljenje zunanjih bolnikov. Sprejemanje bolnikov je urejeno tako, da jih v pritličju pregleda dežurni zdravnik v posebnem prostoru ter jih potem napoti v nadstropje, odt. oddelček, kamor pač spadajo.

Krilo fakultete (A 3) ima tudi deset nadstropij. Ima amfiteatralne predavalnice ter vse laboratorije za teoretične predmete, biblioteko, sobe za profesorje in asistente. Dekanat je v prvem nadstropju. V kleti fakultetnega trakta bi bil anatomski muzej. Poleg opanega glavnega posloplja predvideva načrt še posebno poslopje za nalezljive bolezni (B). V upravnem posloplju (C) bi bil prostor še za higijenski zavod, socialne urade v pomoč odpuščenim bolnikom ter za razne zdravstvene organizacije. Stanovanjskemu posloplju za ženske osebe (D) sta priključeni babiška in sestrska šola. Poslopje (E) je namenjeno stanovanju medicinskega osebja, zdravnikom in profesorjem. Kapela (F) leži na robu gozda. V kleti pod glavnim poslopljem so vsi prostori za gospodarske potrebe bolnice.

POSLOPJE NA STEBRNIH DVIGNJENJO OD TAL

Razume se, da bi bili vsi objekti zgrajeni v železobetonskem ogrodju (skeleton), kar bi demonstriral s tem, da bi pritličja, razen na mestih, kjer so stopnišča in dvigala aploh ne izidali, temveč pustili stebre proste. Na ta način nam je omogočena popolnoma prosta cirkulacija pod zgradbami. Stavba stoji prosto v zraku, vidimo jo popolnoma plastično. Vse komplekse je jasno pregleden in zanimivih perspektiv s tako nastalih pokritih sprehajališč ne bo malo. Vse bolnišne objekte si zamišljamo postavljene na planoti malo vzvišeni nad okolico ob vznožju hriba.

PROSTORA ZA 1800 POSTELJ

Kotiko bolnikov bi lahko prevzela ta bolnica? Prvičeno kako dolgo bi je ne bilo treba povečati? Ali bi jo lahko, oz. morali zidati postopno?

Centralni blok bi lahko prevzel 1600 bolnikov, izolirnice pa 200. Velikost bolnice po tem načrtu se ravna po današnji frekvenci bolnikov v naši stari bolnici, upoštevajoč seveda, da stara bolnica ne more sprejemati vseh bolnikov in da jih mora tudi predčasno odpustiti. Mislim, da bi število 1800 ležišč zadostovalo za dogledni čas. Naglasiti je treba, da povečanje v našem primeru ni noben problem. Glavno posloplje bi se kratkoma nadzidalo še za nekoliko nadstropij, saj bi s tem računali se pri začetku zidanja. Bolnico bi lahko zidali postopno ali pa hkrati. Postopno zidanje je nekoliko dražje, kakor če bi bila vsa bolnica zidana hkrati, ima pa v naših razmerah prednost, da je stroške v prihodnjih letih kriti, čeprav so v celoti nekoliko večji.

STROŠKOV SE NE SMEMO USTRAŠITI

Kotiko bi približno znašali stroški? — Na to vprašanje ni lahko določno odgovoriti predvsem zaradi tega, ker stroški, ne zavise samo od projekta temveč tudi v veliki meri od načina izdelave ter uporabe gradiva. Če bomo imeli primerno bolnico, moramo biti pač pripravljeni na stroške. Verjetno je, da bi nam zadostovalo 70 milijonov.

KAKO PRESOJA PROJEKTANT SVOJ OSMUTEK

Ali ste s svojo rešitvijo v načelu zadovoljni? Kakšna je bila dosegljiva predvsem iz zdravstvenih krogov?

— Ta študija je predvsem poizkus posledno investiti našlo zidanje v višino, ki nudi velike prednosti pred paviljonskim sistemom. Tako se rida vsa severna Amerika, zlasti južna Amerika in zahodna Evropa. Nasprotovani ji bodo zlasti zagovorniki starih stavbarskih načel. Odgovor na vprašanje, kaj je v načrtu dobrega in kaj slabega bo dala strokovna debata. Zelo koristno bi bilo tudi, da bi se obrnili na bolnice, ki so bile zidane zadnja leta, da bi tako zvedeli, kakšne izkušnje imajo v teh zavodih.

KJE BI NAJ STALA BOLNICA?

Kje bi naj stala bolnica po vašem mnenju?

— Prostor, kjer stoji stara bolnica, ne pripada v poštev, kar je mnenje vseh zdravniških krogov. Pri izbiri prostora za novo bolnico moramo upoštevati razen njegove lege glede na mestni teritorij tudi podnebne in prometne razmere. Predvsem se mi zdi potrebno, da bolnica leži v naseljenem kraju, zato naj bi jo zidali izven mesta, pri čemer naj nas ne strani razdalja 4 ali 5 km, ki jo avtomobil prevozi v 10 minutah ali še prej. V Ljubljani pihva veter najbolj pogosto v smerih jugovzhod—severozahod in obratno. Zato ne pride v poštev prostor na severozahodni strani mesta. Tam je tudi industrijski del. Bolnico si zamišljamo serdano ob južnem vznožju hriba, da je zaščiten pred mrzlimi vetrovi in da ima dovolj sonca. Zato se mi zdi predvsem primerna mesta med Trato in Dolinami pri St. Vidu, nadalje Stražni hrib nad Črnučami in morda južna stran Rožnika ali Bokavce. Trata in Stražni hrib imata prednost v prometnem pogledu, ker ležita v neposredni bližini glavnih prometnih sil ter sta tako direktno zvezana s kolodvorom. Razen tega so tudi tam boljša tla in ni toliko megla.

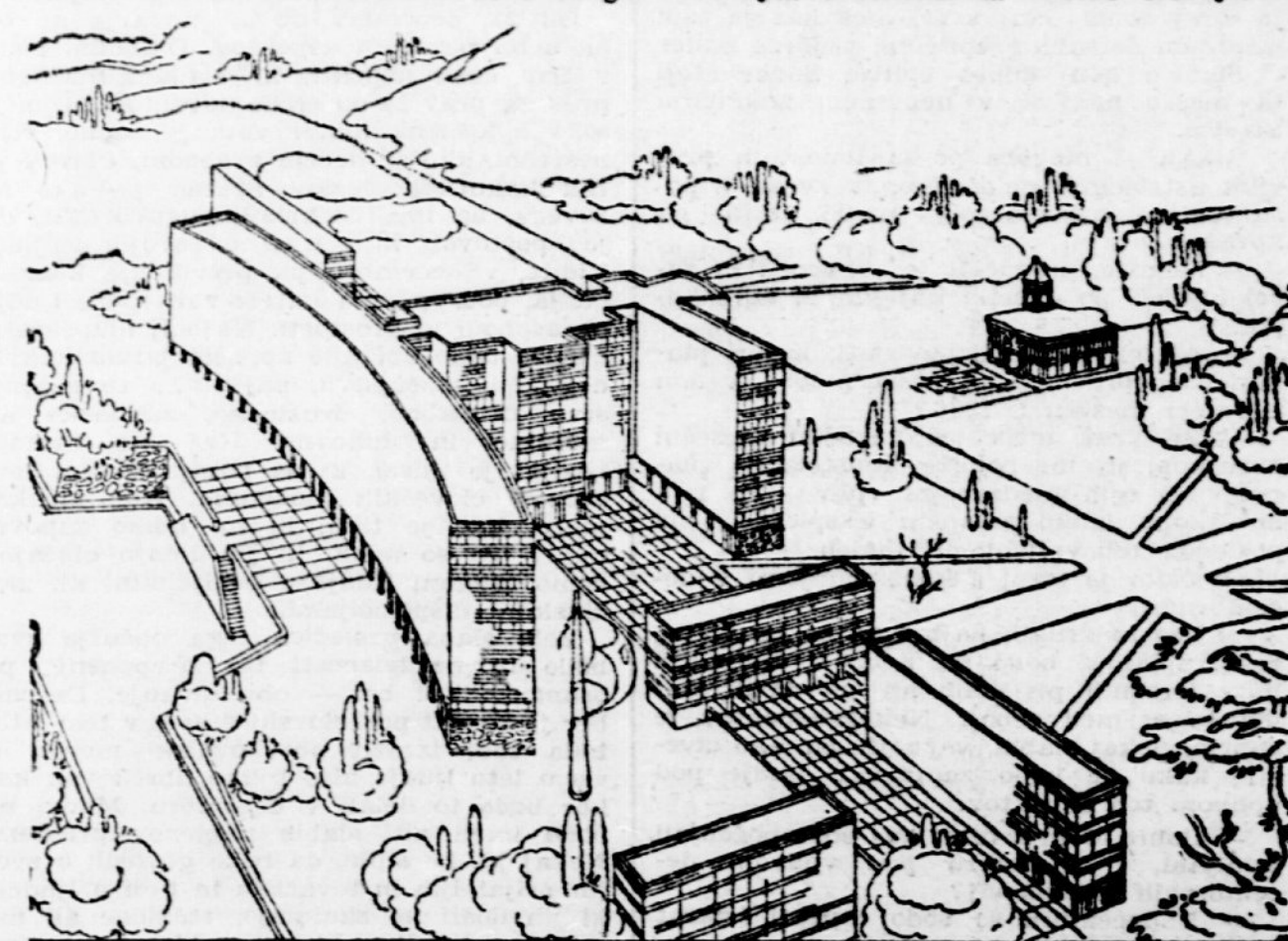
Takšna je torej študija o naši klinični bolnici in upamo, da bo doseгла svoj namen: zbudila zanimanje za eno najbolj aktualnih zadev Slovenije in da bo služila nadaljnjemu proučevanju ter vzpodbudi po zahtevi, da beseda res postane meo. Optimi prikaže, da bo vprašanje naše bolnice rešeno tudi v denarnem pogledu prihodnje leto, kar si pač vsi iskreno želimo.

Radijski aparat ukradel

Zidani most, 20. decembra. Zastopnik radijskih aparatov g. Guček s Zidanega mosta se je mudil to dni z avtomobilom, v katerem je imel naloženih nekaj radijskih aparatov, po kupcijskih poslih v Trbovljah.

Dospel do neke stranke, kamor je šel razkazovat radijski aparat, je pustil pred hišo avto, v njem pa nekaj aparatov, shranjenih v posebnih kartonih. Po obavljenem poslu je nič hudega sluteč sedel v avto ter ga pognal. Nenadoma pa je postal pozoren na ropot. Prišagal je električno luč in ves presenečen opazil, da mu je neznan tat v obzornosti odnesel radijski aparat.

O drzni tatvini je še isto noč obvestil varnostne oblasti v Trbovljah, ki poizvedujejo za neznanim storilcem. G. Guček ima več tisoč dinarjev škode.

Pogled na vsa poslopja bolnice z okolice

Vera Inber:

Kurja juha

Glava je delala neumnosti že čez dan, zvečer so pa postale njene neumnosti naravnost strašne. Glava je postala težka, potem sumljivo lahka, potem trioglatna in še potem štirioglatna. Vzglavje se je tudi udeležilo te gnušne zabave. Pogreznilo se je nekam na drugo stran zemlje in zapustilo namesto sebe vrečo z oblanci. Kar se tiče soka, je treba povedati, da se je sukala okrog nepremične postelje, pisala je v vsem pohištvo. Slišalo se je, kako se v kotu obrača okorna omara za perilo in kako poskakuje spretna nočna omarica.

Od vsega tega utrujeni Boris Gruzdov, po očetu Nikolajevič, drugače literarni sotrudenik premmogih periodičnih listov, je željno prižgal luč toda videl, da uganja tihha, mirna vedno poslušna šestnajstletna žarnica pod svilenim senčnikom tudi ne kakšne divje vragolije, se je z gnušom obrnil proč in dejal s slabim glasom:

— Hripa ni nevarna pač pa zoperna bolezen. Odstotek umrljivosti je neznan. Zadržanja se za glavobolom. Mila Marusja, aspirin je na polici med knjigami, tam kjer je Luna od desne strani, ta je na desni, on na levi strani. Bodi tako prijazna...

Nihče ni odgovoril. Znova se je ozrl po sobi in videl, da je prazna. Marusja se še ni bila vrnila. Potem se je definitivno pogreznil v strašni hripi prepad, povsem pust, t... ene, brez lune in brez aspirina. Zjutraj ni bilo nič boljša. Soba se ni več vrtela, toda bila je zelena in kalna. V nji zopet ni bilo nikogar, toda kraj njega na vzglavju ležal kosček papirja. Ugodna roka je bila napisala nanj:

«Boris, dragi fant, navodila vlade o miljanju produktivskih stroškov za pet odstotkov niso bila izpolnjena. Pojasnilo tega pojva je treba iskati v nekaterih težkočah, nastalih v preteklem 1925/26 letu. V svezji s tem ne bom obojevala doma. Odšla sem zgodaj zjutraj. V naši zadrugi se pripravlja revizija blaga. Mleko je na omari, glej, da ga ne popije mačka. Poljube.»

Težko razbirajoč plesočke črke je literarni sotrudenik Gruzdov zastokal in dejal:

— Bože moj, kaj me briga jo tuje gospodarske težkoče. Obojevala ne bo doma.

Kaj pa jaz? Jaz potrebujem kurjo juho ali kašo Hripa ni zoperna, pač pa nevarna bolezen.

Komaj je vzdignil kot cent težko roko potrkal na steno in zastokal s globokim, nekam tujim glasom:

— Za trenutek, prosim tovariš Naprstnik. Zelo nujno je, neizogibno.

In v sobo se je privrli liki gora tovariš Naprstnik, od pete do glave zavrt v oblak tobačnega dima.

— Ste sami? — je vprašal Gruzdov s tožavo blodeč s očmi po površini tovariš Naprstnika. — Kje je vaša žena? In edite, kaj stojite?

— Ne morem sestiti. — je odgovoril tovariš Naprstnik in udalo se je, da je zapel svon v gozdu. — Ne morem sestiti, žena je odšla k vajam na letališče. Kmalu bo pletila. — to so vam komedije. Jes sem pa ostal s hčerko sam. položil sem jo včeraj spat, kar običajno, veste.

— Zakaj pa običajno? — je vprašal Gruzdov s tujim glasom. — Meni se vdi, da se otroci radi ponoči slečeni. Meni se vdi, da spe nagi.

— Toda, Boris Nikolajevič, — je znova zapel svon, — kako naj bi jo pa slečel? Veste, — je nadaljeval v trpkem zavdela. — da imajo na sobi teshokajke bombiče in v njih povzročijo kurjo juho. Slušal, odpel in kako spraviš potem vse skupaj? Ne, ne, bolje je položiti jih spat kar običajno. Toda kaj sem vas hotel to vprašati, Boris Nikolajevič. Hiteran glasov, ču, mnogo ste štali, ne kakor jaz. Ali se more zabavati v ušesih dela. Še jih umarja ali ne? To ni vedno dela škrti. Ali ste veste tega slučaj?

— Ne, — je zaključil literarni sotrudenik. — o ušesih nihče ne vem. Tam sta bobenček in klavir. Mislim, da jih je treba umarivati. Toda vi mi povejte, kako se skuba kaka? Ali veste kaj o tem?

— Kako bi ne vedel, — je samrtno tovariš Naprstnik. — To je kaj enostavno kaka. Vamne se proso.

— Ne, — je zastokal Gruzdov s muko. — šujte, raje skubava kurjo juho.

Kuhinja je tihha in prazna kakor gledališče čez dan. Niti ščurkov ne vidiš nikjer. Na mizi zapuščen, pozabljen čebula, na mizniku poleno. Ječenski dan razgrinja čez okno mešanico. Med polenom in čebulo se suče triletna Katjuša Naprstnikova, tista, ki spi v kombineti. Očka Naprstnik lupi s šepmi nočidom krompir, v oedejo zaviti literarni sotrudenik Gruzdov pa sedi na stolu in dela korekturo v bodoči juhi.

— Slišal sem, — pravi in si zavije vrt v oedejo, — da se kokoš najprej oskuba, potem pa kuha. In treba ji je odstraniti mehur.

— Vse molčite Boris Nikolajevič, — pripomni tovariš Naprstnik izražajoč gnubno in krompirja. — Mehur ima rila. To s kuro nima nič skupnega. Kura ima pa nasprotno okusna jetra.

— Toda pročidli jo boste?

— Počakajte, saj je še čas, to pride na

vrečo porneje. Najprej je položimo v tale lonček.

— Očka, — pravi Katjuša Naprstnikova, — na stran mi je treba.

— Počakaj, saj je še čas, to pride na vrečo porneje.

— Cital sem pri nekem nemškem pisatelju (izšlo v Leipzigu), pravi Gruzdov pokladajoč, — da je treba otroka takoj posaditi na kahlčo, sicer nastopijo žalostne posledice. Cital sem, da...

Toda tihi hip začne Katjuša Naprstnikova bridko ihteti, kajti — kakor je prokoral nemški pisatelj — posledice zamude so žalostne.

Minila je ura. Druga. In tretja. Katjuša trdno spi v kotu v zaboji za premog. Na petrolejskem kuhališču veselo poskakuje pokrovec na loncu. Toda to veselje nima odmeva. Vsi drugi so žalostni. Gruzdov Boris Nikolajevič molči. Tovariš Naprstnik stoji mračen nad kuhališčom kakor nad prepodom.

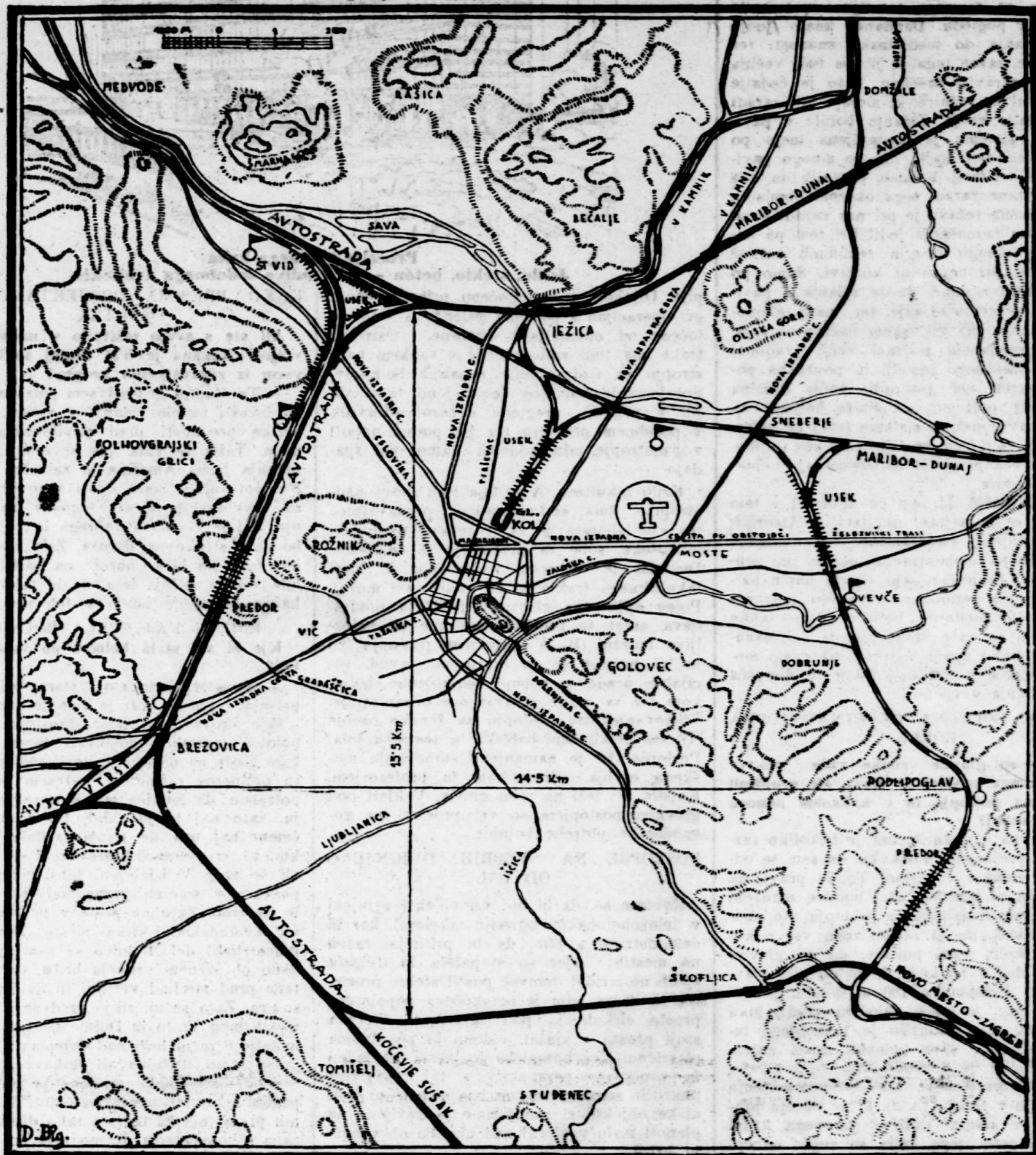
— Dvigniva pokrov, — predlaga končno Gruzdov, navadilen molka. — Ni mogoče, da bi se ne bila kuhala.

— Pravim vam, Boris Nikolajevič, da to ni ona, temveč on. To je petelin. Opeharili so me na trga. Videli so, prišel je možki, pa so mu podkralili petelina.

Razvoj Ljubljane

kliče po preureditvi prometa

Idejni načrt novih prometnih žil — Preložitev železnic iz mestnega pomerija, nove avtomobilske ceste

Idejni načrt novih prometnih žil v Ljubljani

Ljubljana, 24. decembra. Naravni razvoj Ljubljane ovirajo predvsem železniške proge na mestnem področju, zlasti na severni strani, kjer so sicer dani najboljši pogoji za razširitev mesta do Save. V naši javnosti so prišla v razpravo ljubljanska prometna vprašanja zlasti v zadnjem desetletju, ko se je tudi pri nas začel razvijati avtomobilizem in ko smo začeli čedalje bolj čutili, da so meje mesta postale pretesne. Ne vemo v kolikšni meri se je bavlila mestna občina z rešitvijo ljubljanskega prometnega vprašanja ter ne moremo reči, kakšno stališče zavzema o raznih načrtih ter razpravah o ureditvi prometa v Ljubljani glede na mestni razvoj. Naša dolžnost pa je, da javnost seznanimo z načrti, ki obravnavajo najvažnejše javne zadeve našega mesta. Eden najvažnejših načrtov, osnova generalnega regulacijskega načrta, se nam zdi prof. I. Vurnikov idejni načrt novih prometnih žil. O tem načrtu je javnost poučena le površno ter ne pozna njegovega bistva in značaja. Zato smo zaprosili g. profesorja, da je posebej za naš list izdelal risbo, ki v glavnih obrisih ponazorja njegov veliki načrt.

OSNOVO MORA TVORITI LE REGULACIJSKI NAČRT

Prof. Vurnikovo delo, ki ga prikazujemo, izhaja iz spoznanja, da mora tvoriti osnovo za reševanje vseh vprašanj ureditve mesta

kot razvijajočega se organizma regulacijski načrt, ki obsega celotno ureditev mestnega organizma. Že za zidanje biše je potreben dober načrt, kaj šele za urejevanje mesta. In kakor navadno pride do sprememb načrta, preden je hiša sezidana, čeprav je med postankom načrta in njegovim uresnitvjem minilo le leto, tako so tudi potrebne spremembe mestnega regulacijskega načrta. Prav za prav so se tem bolj potrebne, saj regulacijski načrt obsega program razvoja mesta za daljšo bodočnost. Se tem več pomislekov glede načrta se pojavi, če projektant ni računal z vsemi razvojnimi možnostmi in zahtevami življenja. Življenjske razmere se neprestano spreminjajo in po njih se mora ravnati tudi regulacijski načrt mesta. Zato v mnogih mestih svoje regulacijske načrte spreminjajo, odnosno popravljajo vsakih 5 let.

BISTVO PRIMERNEGA REGULACIJSKEGA NAČRTA ZA LJUBLJANO

Največjega pomena so za vsako naselje prometne žile, ki ga vežejo z njegovo okolico in preko nje z velikim svetom. Naša slika nam kaže, kako bi bilo v skladu s sodobno urbanistično kulturo rešeno to vprašanje v Ljubljani.

Ze sama zemljepisna lega nam predpisuje dve žrti za tranzitni promet. Prva je ob Savi, drugo so pa že ustanovitelji Emona začrtali od juga proti severu, in sicer med

Rožnikom in grajskim trgom. Prometna črta v smeri Save se je v starih časih približala do Golovca in Šišenskega hriba, kjer je zdaj cesta iz Dobrunj skozi Šiško v St. Vid. Vzporedno z njo so pred dobrimi 70 leti položili železnico ter tako začrtali železniško črto v smeri od Zidanega mosta proti Gorenjski. Dandanes, ko so najugodnejši pogoji za razvoj mesta na severni strani, je v interesu mesta, da se prometna črta premakne čim bolj proti severu, in sicer na prvo stopnjo, ki jo je Sava zarezala v ravno Ljubljansko polje, kakor kaže slika. Po tem načrtu stoji glavni kolodvor približno v isti razdalji od mestnega središča, radialno v mestnem teritoriju, kakor zdaj.

Druga tranzitna črta v smeri sever-jug je bila za nekdanje emonske razmere nedvomno neoporečna, ko je Emona stala kot stražar med Gradom in Rožnikom. Tudi pred polstoletjem je bila še vedno primerna, ko je bilo v interesu mesta, da so se v njem ustavljale vse karavane z vozovi in jezdecii in potovalce skozi središče, nikakor pa ni več dandanes, ko se je razvil avtomobilski promet. Že, ko so polagali tržaško železniško progo, se je ta prometna črta premaknila proti zahodu, dandanes bi jo pa bilo treba premakniti, to se pravi preložiti železnico v dolino med Rožnikom in Polhograjske griče. Kmalu pa bo prišel tudi čas, ko bo dolenska železnica ovirala priključek mesta na pobočje Golovca. Tedaj bo kazalo, da se dolenska železnica odcepi od južne pri Sneberju in zavije proti Podloglavi in potem skozi kratek predor proti Smarju. Slika nam kaže, da bi glavna proga segala tako daleč do Save, da bi se kamnitiška proga odcepila od nje na Ježici. Vrhniška proga bi se odcepila od glavne prav tako pri Brezovici. Za tržaško progo bi bil potreben kratek predor severozahodno od Viča. Da bi glavne ceste lahko križale železnico brez vsakih ovir, bi bilo treba železnico na treh krajih nagniti, in sicer njeno križišče pri St. Vidu, dolensko progo pri njenem odcepi in odcep, ki drži od glavne proge h glavnemu kolodvoru.

KAKO BI BIL UREJEN CESTNI PROMET

Za hitri avtomobilski promet dandanes grade posebne ceste, avtostrade, po svetu. Te ceste pa nikjer ne drže skozi naselja, ker pač služijo samo hitremu tranzitnemu prometu. Seveda ne pa svezane tudi z naselji in sicer po tako zvanih izrednih cestah. Izredna cesta je n. pr. Celovška cesta ali Trčeva. Izredne ceste namreč ne gajo v mestno središče dočim se ga avtostrade izogibajo. Vozila, ki se jim ni treba ustavljati v mestu, vozijo torej po avtostradah mimo njega, ne da bi v njem delala ropot in praž. Na naši sliki so avtostrade začrtane z debelo polno črto, nove izpadne

ceste z dvema tankima črtama, sedanje izpadne ceste, ki bi bile po tem načrtu odpravljene, so pa označene s tanjšimi črtami.

Glavno križišče, odnosno razvodnica avtostrad in železnic je med Savo, St. Vidom in mestom. Ob Savi drži avtostrada proti Trstu, pri Brezovici se odcepi druga avtomobilska cesta proti Dolenjski, pri Tomišlju je pa zopet razvodnica dveh avtostrad: ena drži proti Kočevju in Sušaku, druga pa proti Novemu mestu in Zagrebu. Zarisan avtostrade z železnico oklepajo maksimalen in idealen teritorij za neoviran razvoj Ljubljane. To se pravi, da se mesto ne more širiti naprej onkraj njih v nobeni smeri; železnice in avtostrade leže na meji naravnega mestnega razvoja. Na severu ob Savi, na jugu ob Barju, ob zahodu in vzhodu pa ob hribih. V smeri jug-sever bi bila najdaljša črta tega teritorija 13,5 km dolga, v smeri zahod-vzhod pa 14,5 km.

KAJ ZAGOVARJA TO ZAMISEL

Ta zamisel ureditve prometa v Ljubljani ima razen svoje glavne dobre strani, da omogoča neoviran razvoj mesta, še mnoge druge prednosti. Predvsem ne smemo prezeti, da bi po nji ne trpel obstoječi red v sedanjih prometnih razmerah in vse obstoječe železniške trase bi lahko porabili za glavne in izpadne ceste Velike Ljubljane. Projektant pravi, da si ne domišlja, da bi bila njegova zamisel godna za takojšnje uresnitve. Po njegovem mnenju je to samo koncept osnovne zamisli, toda takšen, da bi po njem lahko nadaljevali začeto delo. Šele, ko bi bil začrtani koncept konkretno ustaljen, bi lahko prešli v podrobnosti k razdelitvi mestnega teritorija za njegovo izrabo. Določili bi četrti za industrijo, trgovino in stanovanja. Nazadnje bi šele prišla na vrsto olepševalna dela, ki jih imenujejo pri nas regulacijo mesta.

Velika prednost tega načrta je, da se mestno središče lahko zelo poveča ter da je glavni kolodvor organsko povezan z mestnim teritorijem. Velikega pomena je tudi, da bi zaradi novega cestnega sistema odpadlo mnogo cest, ker bi se promet osredotočil na izpadnih cestah in po njih na avtostradah. Skozi stanovanjske četrti bi namreč ne držale tranzitne ceste in bi bili v njih le tako zvane stanovanjske ceste, kolikor bi jih pač bilo treba. Mesto bi tako pridobilo mnogo prostora za opuščenimi cestami. Po tem načinu regulirana mesta imajo povsem mirne in zračne stanovanjske četrti. Stanovanjski bloki so razdeljeni z zelenimi potmi. Vsaka hiša je dostopna z vozovi po ozki cesti, ki se konča z zagato, pač pa čez vrt iz parka. Posamezne mestne četrti so povezane med seboj četudi so med njimi tranzitne ceste po poteh, ki drže skozi parke in skozi podhode pod cestami.

Otroci ter pešci sploh tako lahko prehodijo dolgo pot iz enega mestnega dela v drugega brez nevarnosti. V tako urejenem naselju so reducirani ropot, nemir, cestne površine in prometne nevarnosti na minimum. Tudi Ljubljana bi lahko izrabila pogoje za razvoj stanovanjskega, vrtnega mesta.

STANOVANJSKI ČETRTI ROŽNA DOLINA IN MIRJE

V prof. Vurnikovi šoli so njegovi učenci na podlagi načrta, ki ga obravnavamo, tudi že proučili regulacijo posameznih mestnih četrti. Iz teh študij vidimo, da bi bila n. pr. Rožna dolina lahko idealna stanovanjska četrta. Razen Ceste na Rožnik ter Večne poti in Ceste v Rožno dolino, bi bile potrebne samo še tri ceste za tranzitni promet, vse ostale ceste pa bi dobile stanovanjski značaj.

Še bolj zanimiva ter značilna po tem sistemu bi bila regulacija Mirja, to je kompleksa med Askerčovo cesto in Svabičevu ulico ter Cesto na loke, in med Groharjevo in Emonsko cesto. Namesto Gorupove, Bogiščeve, Dobrilove in Murnikove ulice ter Mirja bi bile potrebne samo tri ozke poti. Po tej ureditvi bi pridobila mestna občina na zemljišču, stanovanja pa na vrednosti. Način regulacije ulic, odnosno ureditve prometa, kakršen je še dandanes v veljavi v Ljubljani, se je preživel v zahodni Evropi že pred 50 leti.

KAM BI PROJEKTANT POSTAVIL BOLNICO, LETALIŠČE I.T.D.

Po projektantovi zamisli, bi prostor za Rožnikom ne bil dobro izbran za bolnico, in sicer zaradi vlažnega, nepropustnega terena in ker je tam gostejša meglja. Po njegovem mnenju je na južni in zahodni strani mesta gosta meglja predvsem zaradi zelo vlažne barjanske kotline. Megla bi lahko pregnali le tedaj, če bi se svet dovolj osušil, za kar pa bi bilo treba odvajati vodo pod Krimom. Zgraditev takšnega vodnega emisarja pa je odmaknjena v nedoglednost. Glede na razvoj mesta, lego ter prometne razmere je najverjetneje, da bo bolnica stala na severni strani Ljubljane, morda onkraj Save v zavetju Olske gore. Tam nekje bi naj bilo tudi bodoče univerzitetno mesto.

Letališče bi bilo, kjer je, pač pa bi se moralo znatno razširiti.

Uradske benke uprave bi bilo treba koncentrirati na Muzejskem trgu ter trg zadržati po posebnem regulacijskem načrtu.

Takšen je torej v glavnem prof. Vurnikov načrt, ki se nedvomno dotika v jedru v pravem pomenu besede življenjskega vprašanja Ljubljane ter zasluži, da ga prouče na pristojnih mestih.

Pustolovski december

Ljubljanski astrolog o vplivu zvezd v decembru na človeka

Ljubljana, 24. decembra.

Obiskal sem našega astrologa, tistega, ki je prerokoval nedavno, da se bliža astrološki konec gospodarske krize. Našel sem ga pri dobri volji. Bil je priprazen in se radojeje odgovarjal na vsa vprašanja. Imel je torej dober dan; seve, možakar je tudi podvržen astralnemu vplivu, najbrže Sonce v Strelcu nanj dobro vpliva, Sonce stoji ta mesec namreč v nebesnem znamenju Strelca.

Ali je mogoče po skrivnostnih pravih astrologije določiti vpliv zvezd v posameznih mesecih na ljudi? sem ga vprašal.

Mogoče, mogoče!! je odgovoril in začel brskati po debelih knjigah in horoskopi.

Ali bi mi mogli povedati, kateri planeti bodo prevladovali v decembru, v tem zadnjem mesecu 1. 1937?

Za vsak mesec si naredim mesečni horoskop, ki mi pokaže konstelacije planetov in njih medsebojni vpliv. Po tem horoskopu lahko sklepam v splošnem na posledice teh vplivov pri ljudeh.

Kako je torej s konstelacijami v decembru?

Vas in drugih najbrž ne bo zanimalo, kateri planeti bodo na nebu v decembru in v kakšnih prijaznih ali sovražnih stavih so si med seboj. Nekaj aspektov je dobrih, nekaj slabih, važnejše bo, ako izveste, kako se bodo zadrževali ljudje pod vplivom teh aspektov.

Dobro, dobro, torej kaj bodo počeli ljudi v decembru pod vplivom decembrskih konstelacij?

V decembru se bodo aspekti trikrat spremenili. Od 1. decembra do 10. decembra vladajo zvezde, katerih vpliv je nekoliko »pustolovski«. V tem času bodo ljudje imeli posebno nagnjenje do pustolovščin. Saj veste, da večina ljudi nima pustolovske žilice. Tudi najbolj zmerni in trezni bodo pa od 1. do 10. decembra čutili v sebi silo, ki jih bodo gnale k tveganju in drznim poskusom. Rojeni pustolovci bodo seveda svoje lastnosti s posebnim veseljem veseljem in s posebno drznostjo izživali. Mladi ljudje, ki že tako ljubijo avanturo, bodo v tem času sanjali o pustolovskih karjerah. Pogumnejši med njimi se bodo odločili za pobeg od doma. Neznana tujina jih bo privlačevala ali pa bodo s posebnim užitek prelistavali pustolovske in detektivske zgodbe. Zenske bodo mnogo tvegale. Imele bodo pogum se zoperstaviti predsednikom in diktatorstvu v družini ali v družbi in bodo stopile na pota, ki so se jim zdeli doseg najbolj nevarna. V tem času bo torej ljudi zanimalo vse, kar je v zvezi s pustolovskim življenjem in s tveganjem. Ljudje bodo zaupali sreči, ki je seveda opoteča.

Od 11. do 20. decembra bodo prevladovali aspekti, katerih vpliv je pomirjevalen. Ljudje se bodo stremili in se uravnovesili. Teh 10 dni bo ugodnih za znanstvenike, ki se bodo z lahkoto zabavili v knjige. Znanstveni problemi jih bodo docela prevzeli. Za ostale bo to čas globljih premišljevanj. Vse, kar je v zvezi z znanostjo, jih bo kot lajke zanimalo. Mnogim pa pustolovska žilica še vedno ne bo mirovala. Poskušali bodo svojo srečo s stavami in v katerih, čeprav aspekti za srečo niso posebno ugodni. Največ sreče bodo imeli resni

ljudje, ki se bavijo z velikimi problemi. Najbrže bodo v svojem delu našli zanimive izsledke. Iznajditelji bodo imeli uspeh. V tem času se obetajo človeštvu zanimive iznajdbe in nova odkritja. Sodniki bodo sodili s posebno bistrostjo.

Od 21. decembra do 1. januarja ne bo na nebu posebnih aspektov. Odlodilni bodo v tem času aspekti, ki vlatajo na nebu prav za prav že od sredine novembra. Ljudje so v splošnem, kakor vam je znano, zelo nesrečni, ako so docela svobodni. Človek je rad kakorkoli vezan. Srečen je, ako se zaveza, da ima dolžnosti, odgovornost, da je splošovan in cenjen od svojih soljudi. Vidite, v decembru pa prevladuje konstelacija, pod vplivom katere zahrepane ljudje po svobodi in prostosti. Najbolj hlapčevske nature bodo občutili na sebi jarem kakršnegakoli suženjstva, naj si bo to suženjstvo družabno, družniško, zakonsko ali moralno in duhovno. Kaj me brigajo ljudje! je misel, ki se poraja v tem mesecu v človeških možganih. Kdo mi kaj more, kdo je tisti, ki mi lahko zapoveduje? To so misli, ki jih imajo običajno samo izjemni ljudje z genialnimi ali zločinskiimi dispozicijami.

Zelo slaba posledica tega občutja svobode in neodvisnosti ter hrepenenja po osamosvojitvi bo — obrekovanje. Decembar je izrazit pustolovski mesec v tem letu, toda tudi izrazit obrekovalski mesec. V vsem letu ljudje niso toliko obrekovali kakor bodo to delali v decembru. Mnogi ne bodo imeli niti slabih namenov pri tem. Nekaj jih bo sililo, da bodo govorili o svojih prijateljih in tovariših in tudi o ljudeh, ki jih dosti ne zanimajo, resnične ali neresnične zgodbe, ki so v bistvu obrekovanje.

— fici —

Hišice na kolesih

V Ameriki kmalu ne bo družine, ki ne bi brepenela po svoji hišici na kolesih. To je namreč najnovejša moda, ki ji obetajo prihodnji pomlad in poleti velik uspeh. Hišica na kolesih se priklapi avtomobilu in družina se odprle kamor pač hoče. Američani so se naravnost zaljubili v te hišice. V tovarni jih komaj sproti izdelujejo in ravnetelj znane avtomobilske tovarne General Motors je izjavil, da bo novo leto rekordno za ameriške avtomobilske tvornice. Prodalo se bo namreč najmanj 6.000.000 novih avtomobilov. Tudi nedavno zaključena avtomobilska razstava v New Yorku je pokazala ogromno zanimanje za hišice na kolesih.

Med drugim je bila razstavljena tudi weekend hišica za 15 ljudi. Čim je obed končan, se da kuhinja zložiti in takoj izpremeniti v sobico. V jedilnici je na mizi celo telefon. Da lahko govorijo družina s soferjem, ki jo pelje na počitnice. Najmanjši model je hišica na enem kolesu ali prav za prav nekakšna spalna vreča za dva človeka. Ta stane samo 100 dolarjev. Hišica s tremi sobicami stane 1.500 dolarjev. Američanke kar nore za temi hišicami in moške jih morajo svojim ženam kupovati, če hočejo imeti doma mir.

— Saj je vaeeno, pa naj bo petelin. V tem času bi se skuhal tudi slon. Dvignite pokrov, da pogledava.

— Cemu bi ga divgal? Ves duh uide. Saj sem vam že rekel, da so se krila skuhala, noge pa sploh še ne. Vrag ve, kakšne noge so to.

Vendar pa dvigne pokrov in dva para oči ogledujeta v pari vsebino lonca. Literarni sotrudnik Gruzdev je vzal očala in gleda zelo pozorno.

— Kaj je pa tole? — Pokaže s svinčnikom na kepo sluze. — Kaj bi moglo to biti, kaj mislite?

— Jaz ne mislim, temveč vem, da je to znojnica, — odgovori tovariš Naprstnik mračno.

— Kaj?

— Znojnica vam pravim. Daje se za okus. Čudno, literarni človek, mnogo ste čitali, pa vprašujete kaj takega.

— No, dobro, recimo, da je res. Kaj je pa tole?

— Kakšen tole?

— Tole tu, kar plava ob strani z bradavicami.

— To bo menda krilo. Vrag vedi. Točno določiti je težko.

— Toda zakaj pa ta juha tako čudno diši? Kaj je pa tole? Makaron? — In svin-

čnikom potezne iz lonca nekaj dolgega in spolkega, podobnega črvu.

— Ah, Boris Nikolajevič, Boris Nikolajevič, — pravi Naprstnik obupno — Literarni človek ste, mnogo ste čitali na čreva me pa niste opozorili. Na mehur ste mislili, na čreva, ki so mnogo važnejša, ste pa pozabili. In jaz sem kuhal s črevi. To je črevo. Molk je zastil kuhinjo z mrakom.

— Govore in celo pišejo. — začeni Gruzdev Boris Nikolajevič. — o vlogi žene v sovjetski izgradnji. Pilotka, zadružnica — to je enostavno, letati zna vsak. Letati...

— Počakajte, ne žurite se. — ugovarja tovariš Naprstnik.

Toda literarni sotrudnik noče čakati.

— Letati, to je malenkost. —

— Očka, — zakliče naenkrat Katjuša Naprstnikova iz zaboja za premog. — na malo...

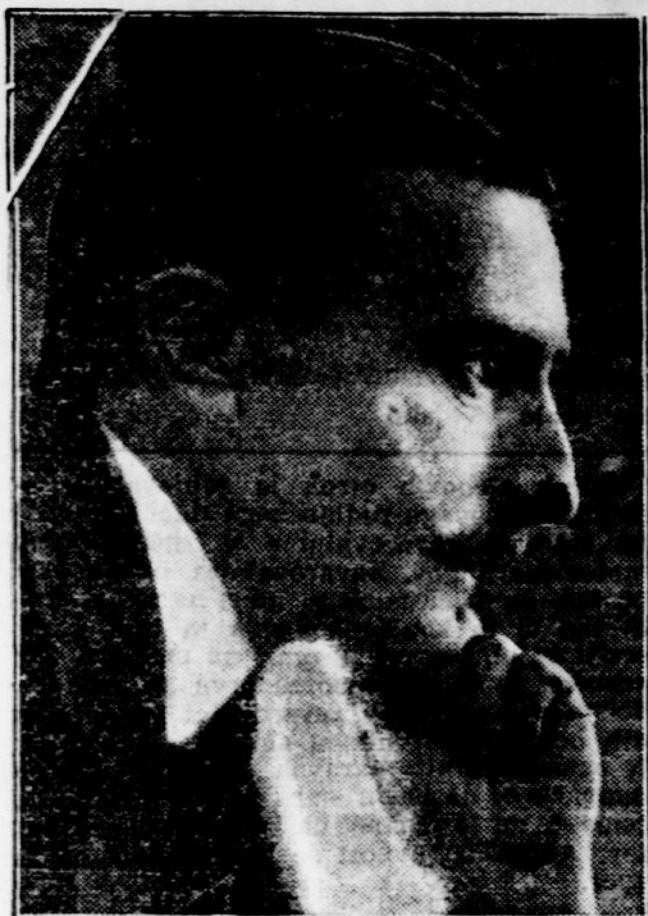
— Počakaj, ne žuri se, ugovarja tovariš Naprstnik.

— Čital sem pri nekem nemškem pisatelju. — pravi Boris Nikolajevič. — da je treba otroke takoj preljati na stran, če prosijo, sicer nastopijo žalostne posledice.

Toda, zdaj je že prepozno. Katjuša Naprstnikova je dočakala žalostne posledice in zdaj bridko joče.

Baron Codelli in njegova bajanica

V njegovih rokah je tako občutljiva, da pokaže tudi vsako živo bitje in pove, katerega spola je

Ljubljana, 24. decembra.

O baronu Codelli in o njegovih uspehih z bajanico smo že pisali, ko je našel vodo na Polzevem. Tedanji članki po naših časnikih so spet zbudili zanimanje za bajanico, ki je še vedno tako nepojmljiva in tajinstvena stvar, da jo preprosto ljudstvo smatra za čarobno palčko, inteligent pa o njej govori ponajveč v zvezi z magijo in okultnimi vedami eploh, ali pa z opazkami o slepariji. Poučenec in »učenjake« ali »znanstvenike« pri vprašanju, kako naj si razlagamo bajanico, navadno ekominje z rameni, pogleda vsevedno v nebo in vrže v vas prezirljivo besedico »magnezizem!«, kakor bi bila stvar popolnoma jasna in dognana ter bi na njej ne bilo prav nič težko umljivega. Ne vprašajte ga dalje, drugače boste vedeli še manj, ker bo znanstvenik govoril prijazno razlagati na dolgo in široko tako učeno, da ga ne bo razumel nihče in najbrž tudi sam ne.

Bajanica je pač še med onimi pojavi, ki jih z dosegom šolskega modrostjo še nismo mogli razložiti. Še vedno ugrabimo, odkod njena moč, da pokaže vodo ali rudo. In tudi, katerokoli kovino hoče ali pa vsako drugo snov. V rokah barona Codellija je pa tako občutljiva, da pokaže tudi žival in vsako živo bitje ter seveda tudi človeka, razen tega pa še pove,

ALI JE MOSKEGA ALI ZENSKEGA SPOLA.

V vsej silni stari in tudi občini moderni literaturi pa do današnje dne še lastnosti bajanice še niso zabeležene nikjer. Mnogo kar vam dajemo povemo, je tudi za strokovno znanost popolnoma nova, a prav vse je dognanje g. Antona barona Codellija.

Baron Codelli pri novinc v prirodoslovju, saj bo kmalu obhajal že 40letnico svojega prvega izuma in prvega patenta, obhaja pa tudi že 30letnico svojega patenta za izum brežično vodilnega topeca. Za ta izum pa tedaj praktična tehnika še ni bila zrela, saj je tak torpedo prišel na vrsto skoraj šele 20 let pozneje, pač so bila pa pri izumu nekega zlobojstva brežične telegrafije, ki je tedaj bila seveda šele v povojih in jih je izkoristila berlinska tvrdica Telefunken. Da je pa in naš rojak z gradu Turen ob Ljubljani-čje že l. 1905 zgradil brežično telegrafsko postajo v Pulju, Sibeniku in koturu, naš javnosti pač še ni znano, še manj pa, da je naš baron Codelli brežično zvezal nemške kolonije v Afriki in Aziji še pred vojno z Nemčijo. Še bolj se boste začudili dejstvu, da je baron Codelli tudi med izumitelji televizije, kakor pravimo gledanju v daljavo ozroma prenašanju živih slik na daljavo s pomočjo radia. Za svoje izume ima pač naš baron toliko patentov, da jih ne more prešteti na pramci. Izumitelj, ki tako globoko gleda v skrivnosti prirode, nam bo gotovo najlažje razložil bistvo za magično snagane bajanice, čeprav se z njo pete šele nekaj let. Ko je na Bokalcah opazoval moža z bajanico, je tudi sam poskušal in danes se že tako rekoč igra z njo ter odkriva vedno nove njene moči.

KAKO JE BIL NA POLZEVEM

Smu sicer že opisali, vendar pa spet na kratko ponovimo, da je bil baron Codelli tedaj prvi pri sv. Duhu in na Polzevem. V grmu si je odločil prožno vodo, ki osmukal čiste in odkrnil z nje rogovič. Prej se mislilo, da mora biti bajanica iz tvarine, ki je dober prevodnik elektrike, vendar je pa po izkušnjah našega čaravnika popolnoma vseeno, če je rogovič iz suhega ali svežega lesa, iz te ali one kovine, ali iz ribje kosti, oziroma katerokoli tvarine, samo da je čim bolj prožna in voljna in se lahko krivi ter ne zlomi. Zato ne bomo izbrali jelske akacije, nogo si rogovič odrezamo z vrbe, bukvje ali topole, zlasti pa z leske. Kraka rogovič mora biti tako dolga, da lahko z vsako roko držimo po enega, glavno je pa, da rogovič držimo tako, da je njena prožnost ves čas napeta in se rogovič lahko zavije ali sproži gor in spel dol.

Spominjate se morda še, kako je baron Codelli na Polzevem naglo našel pod površino skrito žilo vode ter jo zasledoval po nepreglednem svetu in skozi gozd okoli 1 km daleč, dokler ga bajanica ni pripeljala do naravnega vodnjaka v gozdu. Vodnjak je dokazoval, da je voda tudi povsod tam, kjer je prej pokazal!

Hude težave je pa banška uprava imela onkraj Bleda

MED ZIROVNICO IN LESCAMI

na prosto, pripravljenem za igranje gofja. Vode ni bilo nikjer in prošili so barona Codellija, naj poišče z bajanico. Tam so namreč že kopali 12 do 13 m globoko in ker ni bilo uspeha, so obupali ter se naposled spomnili na bajanico Baronova rogovičica in pri holi po velikem pašniku kmalu odkrili navzgor nato pa še na štirih krajih. Pokazala je torej, da je v globini skritih pet studencev, ko prej ni nikdo vodo našel ali sluhil na tem prostoru. Odkrili so se za še nevidni studenci na najpripravnejšem prostoru in baron Codelli je dočel. Da mora biti voda v globini 11 do 12 m. Ko so kopali, je bilo v globini 11,70 m toliko vode, da so

si morali pomagati s črpalko, ker drugače zaradi vode niso mogli delati dalje. Najdeni studenci je tako močan, da so lahko napravili vodovod.

Zavarovalnica ljubljanskih mestnih delavcev ima

NA POSAVCU PRI OTOCAH

prijazno letovišče, toda vode je bilo v vodo-vodu premalo. Okrevanje brez dobre pitne vode — nemogoče! Delavci so kopali in kopali, toda vode nikjer. Spot je pomagala baronova bajanica in pokazala smer žile. Seveda nasprotno, kakor so kopali. Ubogali so in natanko v globini, ki jo je prej dočel gospod baron, se je v ilovici odprla za dober prst debela luknjica. Iz nje je pa vrela voda. Da ima Posavec sedaj najboljšo vodo čez mero. Toliko, da je ljubljanski mestni delavci in njih gostje ne pijejo nikdar!

Železnarska nabavljiva zadruga si gori

V PARADIZU POD MARTULJKOM

ustvarja Mladinski dom kralja Aleksandra. Krašen prostor, toda vsi domačini so si bili edini, da tam lahko zavrtiš luknjo skozi svet, a do vode ne prideš. Rogovičica v rokah barona Codellija je pa v globinah tega brezupnega sveta odkrila kar dve žili vode. V bližini poslopja je gospod baron navedel, da žiti vodo v globini kakih 17 m. Pri kopanju se je 17,50 m globoko res pokazala voda, a ko so kopali dalje, se je voda spet izgubila. Po deževju je pa voda tudi v manjši globini spet privrela v veliki množini. Baron Codelli meni, da so, ko so kopali globlje, prevrtili neprepustni sloj in tako vodi napravili odtok v globino. Ves svet tam je namreč naplavljen in zelo neugoden za stalne vodne žile.

TUDI V ST. JURIJ OB JUZNI ZEL.

se je zadnji peljal baron Codelli, jekal vodo za prepotrebni vodovod. Veseli ga, da je spoznal ta lep kraj svoje domovine, čeprav že pozna Japan in Kimo ter kraje okrog Indije in centralno Afriko, kjer je postavil prve radio-postaje že pred vojno. Vseko gori na hribu nad St. Jurjem je začutil vodo, toda v veliki globini. S svojimi spremljevalci, občinskimi možmi in banovinskimi; inženjerji, je šel po žili daleč po hribu navzdol v dolino prav do potoka. In prebrel je potok in sledil v globini skriti žili vode onkraj potoka precej daleč, nato pa spet nazaj čez potok ter naposled prišel do studenčka, očividnega dokaza, da je tudi zgoraj v hribu voda.

ZA PREMOKOM

Tudi pri iskanju premoga je imel baron Codelli z bajanico uspeh. Vodstvo Združenih papirnic Vevče, Medvode, Gorjane je bilo preverjeno, da nad gradom na Gorjancih mora biti žila premoga. Naprosili so barona Codellija in bajanica je res ugotovila dve žili v globini 7 m. Pri kopanju so našli med glavo kose premoga, ki so med njo zalili od glavne žile. Delavec je namreč prebrskoval kopaj in je žilo zgrešil. Ob deževju niso mogli nadaljevati s kopanjem, ker se v rov vdrila voda.

V vseh teh primerih je bilo treba poiskati večje množine vode in premoga, zato se pa bajanica tako močno giblje, da jo je treba celo zadrževati, ker v rokah občutljivega človeka da znamenje že pri kapljici žive vode ali rohneje stvari, ki jo iščemo. Seveda z bajanico odkrijemo lahko tudi zaklad, če je tam sploh zakopano zlato ali srebro. Pri iskanju pa vedno moramo smrti vse misli na predmet, ki ga iščemo in si

Z VSO NAPETOSTJO PREDČACI DOTICNO TVARINO

in njene značilnosti. Dolgorajna napetost duha seveda iskalka kmalu utruji in upeha, da se mu pokažejo kaplje znoja na čelu kakor pri najtežjem delu. Napetost prineče nehalati in bajanica je vedno mirneša, uspeh vedno manjši. Zato namreč, ker je popusti la sila iskalceve občutljivosti, a bajanica je mirna in samo

KAZALEC IZPREMEMB V ISKALCU

Kazalec, kakor pri ur, in tehnik ter drugih merah, drugače pa nič! Vse dosedanje domneve o pomenu bajanice same in njene tvarine, n. pr. da je bajanica prevodnik elektrike, struje ter nadomešča žico, ali da je del nekega elektrona, ki proizvaja električno energijo itd., so torej napačne. Bajanica sama ne zaznava ničesar, pač pa kaže za znave njenega nosilca, čeprav jih pa sam navadno ni ne čuti.

MAJO NEVERJETNO SEM GLEDAL GOSPODA BARONA, KO SVA SE ZADNJE SPET MENILA O BAJANICI, NA TIHEM SEM SE PA JELIL NA VREME IN MRK, DA NE MOREVA NA VRU, V PARKU ALI GRAJSKI OKOLICI NAPRAVITI

NEKAJ POIZKUSOV Z BAJANICO

Graščak je pa z druge mize že vzel drobno rogovičico, ki si jo je prej odrezal v grmovju.

Saj se tudi v sobi lahko prepričava. Najprej pošelva, kje je ali železa spodaj. Najbaronovo delavno sobo je namreč enako velika grajska kuhinja.

Baron je pritisnil kombačo ob se in držal bajanico vodoravno predse. Ze z napol zaprtimi očmi stopa po sobi. Napetost se mu odraža z vseh mišic obraza in z nabreklih žil na senčih in čelu. Ob drugi steni bajanica poskoči, čez dva koraka se pa spet spusti v vodoravno lego. Korak na levo, korak na desno, naprej in nazaj — bajanica pa natančno kaže

KAKO DALEČ SEGA ŽELEZO

»Štedilnik se spodaj sem dejal. «Ja, ga govorijo, je malo izmučeno pritr-dil baron. »Na kaj naj pa sedaj mislim? Medi menda ni doli, nekaj pa morda vendar. In baron je šel dalje proti oknu. le sem in tja mrmrao: »Mesing, rumena kovina, rumena...« in ob drugem oknu do kosa. Se-le tu je bajanica nekako strepetala navzgor in korak dalje spet pomigala tako neakoo neodločno. Menda ji nekaj ni všeč, da si ne upa pokazati svoje energije

»Vraga, kaj je pa to?« se začudi baron in stopa spet dalje rekoč: »Bom pozneje ugo-to-vil. Ob vratih se je obrnil proti sidu. Kjer je prej prišel svoi obhod. Ze pri drugem ko-raku bajanica odskoči tako močno navzgor, da se ji odloži leva vešica prav pri roki. Spet korak sem in ga. korak pač kaže ba-janica, hkratu pa tudi z rokami baron sje-di njenemu namigavanju, naposled pa sje-di z glavo: »To je skoraj nemogoče, da bi bila

v kuhinji medeninske stvari takega obsega. Čez 30 cm v premeru, kaj je neki to? No, prej pogledva, kaj je tam v kotu pri oknu. Kjer se šibila prej ni mogla odločiti. Kovi-na je gotovo, torej

SREBRO, SREBRO...

Prav v kotu je rogovičica odčela navzgor, na levi in desni pa je bila spet takoj mirna. Toda tam, kjer se prej ni mogla odločiti, se-tudi sedaj ne da prepričati, da bi bilo sre-bro. kakor se prej ni mogla odločiti za me-denino. Malo sicer pomigava, zato pa baron ugiba: »Baker, baker...« Se vedno je trdo-vratna: »Kako pak, najbrž leže na kupu raz-kone kovine in tudi malo utrujen sem že. Pojdiva doji pogledati!« Gospodar je še na-glo vse premeril, kje je bajanica prej ka-zala, in šla sva. V kuhinji niso vajeni go-spodovih obiskov, še manj pa, da bi stikal po omarah.

»Tam-le je štedilnik, da, kakor sem gori ugotovil. Kaj imate pa tukaj-le v omar!« Saj vendar nimate mesinga notri?« Zaradi tako nenadne preskave začudena kuharica je na-mah odprla obe krili vrat na stoji: »Kaj-pak, kotileček je tamle gori!« Zares, velik kotileček za stapanje jajc, svetel, kakor son-ce visi prav v kotu nad skladiščnimi po-celana. Natančno nam, kjer je bajanica po-ka-zala mesing. V kotu pri oknu je pa na nizki kuhinjski omar, bila že za čaj pripravljena srebrna posoda za sladkor, a ko so bila od-prta tudi vrata ter omare, emc šele videli, zakaj se bajanica ni mogla odločiti. Zakaj jo pa nismo vprašali po aluminiju, saj je vendar doji mizala in namigavala, naj na-števamo še druge kovine. Omara je namreč polna aluminijaste posode.

Ko sva bila spet zgoraj v sobi, mi je bar-on razložil, da bi

Kaj pravi zdravnik o naših vajencih

Glavne ugotovitve iz referata dr. Trtnika za veliko anketo o vajenskem vprašanju

Ljubljana, 24. decembra.

Po praznikih bo velika anketa o vajen-skem vprašanju pri nas. Strokovnjaki so pripravili za to priložnost zanimive referate, ki nam nudijo zelo zanimiv vpogled v na-so sočujano strukturo. Ob tej priložnosti po-snemamo ugotovitve zdravilca dr. A. Trtnika iz njegovega referata.

DOSEDANJE ZDRAVNIŠKE PREGLEDE ROMANJLJIVI

Pri vajenskem vprašanju je treba pred-vsem upoštevati, da gre za mladino, ki mora v dobi pubertete zelo naporno de-la-ti pod silnjo neugodnimi pogoji, in sicer celo celo-več, kakor je po zakonu do-vo-eno. Razen tega se vajenci tudi ne-pri-merno ter nezadostno hranijo. Zato je re-ba posvetiti več pozornosti njihovuemu zdravstvenemu stanju in telesnemu razvo-ju, kakor doslej. V naši navadni je srb za vajence z medicinskega stališča obse-ga-le pregled po zdravniku pred vstopom v obrt ali trgovino, posebno glede na fizič-no sposobnost. Pregled se opravi pri za-četku zdravniškega pregleda, zanj pa se upo-števajo, odnosno občinski (fizikalni) zdrav-niki. To je pa bilo tudi vsa kontrola, če va-jenec ni prišel med obolenjem v ambulan-co blagajniških zdravnikov. Nicerar pa ne vemo o telesnem razvoju vajenca med njegovo učno dobo in ne, kako vpliva nanj delo. Preiskava o razvoju vajencev med njihovo učno dobo bi naj opravičljivi fizi-kalni, odnosno šolski zdravniki, ki oprav-ljajo že kontrolo nad vajenci v obrtno na-daljevalnih šolah. Vajenci plačujejo pri-spevke v šolski zdravstveni fond, od če-sar pa doslej niso imeli še nobene koristi. Dosedanje pregledi so bili pomanjkljivi.

Za pregled vajencev so se izkazali kot najprimernejši formulirji zagrebške fizi-kalke, odnosno zdravstveni list za vajen-ce. V njem so zabeleženi vsi potrebni po-datki glede vajencevega stanovanja, nje-govega dela in prejšnjih bolezni. Formulir obsega rubriko za sistematični pregled va-jenca po posameznih organih, višino, te-žo, obseg prsi itd. Ti podatki se zapisuje-jo med vsa vajenska dobo po enkrat na le-to. Potrebni bi bili tudi sistematični rent-genški pregledi, vsaj prvo leto. Pri obolen-jih vajencev, ki iščejo pomoči pri zdravni-kih OUZD, naj bi zdravnik zapisoval vsa-koznatna trajajoča obolenja na poseben list, ki bi ga vajenec v obliki legitimacije imel pri sebi in ga pokazal vseh pri pre-gledih svojemu šolskemu zdravniku. Tako zbrani podatki bi bili res zanesljivi in bi nudili natančen pregled zdravstvenega sta-nja vajencev. Ti sistematični pregledi ter stalna evidenca bi vplivali tudi vzgojno na mladega človeka, da bi znal še pozneje ceniti redne zdravniške letne preglede.

V VSEJ DRAVI 72.523 VAJENCEV

Točnega števila, koliko je vajencev v državi, ne moremo navesti, sodimo pa, da jih je bilo lani 72.523, in sicer 59.747 va-jencev in 12.776 vajenk. Največ vajencev je v oblačinski stroki, in sicer 12.406 (17,11%). V tej stroki imajo vedno va-jenke. Pri našem OUZD je bilo od l. 1929 do 1935 pregledanih 23.566 vajencev. Lani jih je bil n. pr. 3411. Največ jih je bilo pregledanih leta 1930, in sicer 4512. Pri teh preiskavah je bilo ugotovljeno, da pri-bližno 2% vajencev ni sposobnih za svoj poklic, bodisi, da so bili bolni, bodisi, da še niso dosegli primerne fizične razvoja. Število vajencev je padlo pri nas v do-bi najostreje krize najmanj na 2612, zdaj pa zopet narašča.

USTANOVITE POKLICNE POSVETOVALNICE

Pri prvih pregledih vajencev predvsem pogrešamo poklicne posvetovalnice, ki so se izkazale v naprednejših državah zelo koristne. Ta institucija je pomembna tudi zaradi obrti in industrije samih na sobi, saj prihrani mnogo neproduktivnega dela. Predvsem pa seveda pomaga vajencu do rešitve uspeha.

ZDRAVSTVENO STANJE VAJENCEV PRI NAS NI POVOLJNO

Na vajencevo zdravje vpliva škodljivo več čimveč. Predvsem slab teladni raz-

voj in prestana rahitida, odnosno zastoj v razvoju zaradi slabih socialnih razmer. Zastoj v telesnem razvoju je posebno oti-ten zadnja leta pri vajencih v mestih in večjih industrijskih ter rudarskih centrih. Pri stanovanjskih razmerah moramo upo-števati, zlasti oddaljenost delavnice od va-jencevega stanovanja. Pri nas se vozi mno-go delavcev z vlakom na delo. Opoldne imajo zelo malo časa za obed. Izkazalo se je, da opoldne navadno ne jedo drugega, kakor suh kruh. Iz tega je razvidno kako velik pomen imajo vajenski domovi, kjer vajenci prejema dobro hrano in so pod dobrim nadzorom.

Splošno zdravstveno stanje vajencev pri nas ni dovoljno, kolikor lahko ugotovimo po pregledih pri okrožnem uradu. Vajenci so zaostali v telesnem razvoju za dijaki iste starosti. Med njimi je največ primerov slabokrvnosti, zlasti v oblačinskih strokah. To si razlagamo s tem, da se za poklice oblačinske stroke odločajo navadno šibkejši, razen tega pa so med delom pogosto v prostornini pretesnih in slabo zračenih delavnicah. Zato bi bila za vajence obla-čilni strok zelo potrebna telovadba. Obolenj na pljučih ter dihalnih organih sploh je največ med vajenci pekovske, mizarске, kovinarske in kamnoseške obrti. Tuberku-loza ni pogosta, ker se v puberteti navad-no ne kaže, temveč šele pozneje.

ZELO POTREBNI UKREPI

Za izboljšanje zdravstvenih razmer va-jencev bi bili potrebni naslednji ukrepi: Mestni šolski zdravniki naj bi opravičali pregled in kontrolo nad vajenci, kakor je to urenila zagrebška občina. Vsa vajenec naj bi imel svoj zdravstveni list, ki bi vseboval vse potrebne zdravstvene podatke. Vse vajence naj bi pregledovali vsako le-to sistematično. Strogo bi bilo treba izva-jati obrtni zakon glede na delovni čas in splošne razmere v delavnici. Kontrolo nad delavnicami naj bi upravljal fizikalni zdravnik. Vajenci bi naj imeli na leto po štiri tedne dopusta in naj bi se revnejšim omogočilo bivanje v počitniških kolonijah. Podpirati bi bilo treba stremenje javnih in zasebnih ustanov za vzdrževanje vajen-skih domov. Mladini se naj dovoli ter omo-gotj telovaditi in gošiti primeren sport. Obrtno nadaljevalno šolstvo, ki mora skre-beti razen strokovne izobrazbe tudi za zdravstveno vzgojo, se mora razviti tako, da bodo šole dostopne vsem vajencem. Po-uk bi ne smel trajati ob nedeljah, temveč ob prostih ponedelkih. Ustanove se naj poklicne posvetovalnice v vseh večjih cen-trih, predvsem v Ljubljani in Mariboru.

Slovinci v Ameriki

V New Yorku je bila nedavno oboje-ja na šest mesecev ječe znana Franciška Tav-čar, o kateri se je tudi pri nas mnogo pta-salo in govorilo. Pred leti je namreč vzbu-dila med Slovenci v Ameriki veliko pozor-nost s svojo izjavo, da ji je v liški Bi-stricti umrl stric Valentič. Lastnik tovarne makaronov in ji zapustil več milijonov. Od-potovala je v Jugoslavijo in se večkrat vozila čez mejo v Italijo. Jugoslovanske oblasti so postale na njo pozorne in so jo smatrle za italijansko vožnjo, ker so se prepričale, da je njena zgodba o podedova-nih milijonih gladko izmišljena. Iz Jugo-slavije se je napotila v Kalifornijo, kjer je ponaredila več čkov, potem je pa izšla. Oboje-ja je bila, ker je ponaredila potni list in vrenela v nlim v Ameriko. O svojih dohodnih milijonih pravi, da jih je požrla -basinica vojna.

V Burzetatowu se je v rudniku smrti no-vaščil Janec Under star 58 let, rojen v Trniti nad Ruvcem. Rfina kan je gdelo v Cleveland. Školenega Lajbata Plakurja iz Gifine na Dolnem toku v Šerbovicih iz Frančištan Rensik star 58 let. V mestu Gifine je nezadoma umrl Janec Rencet, star 62 let.

Lepa božičnica v rudarskem revirju

Zagorje, 21. decembra. V marijivosti in vztrajnosti ter poštvo valnostjo brez primere, sta Društvo za var-ovno otrok in Kolo jugoslovenskih sester skoli vse leto pripravljala lepo božično pre-sencenje velikemu številu najbednejših na-šega revirja. V nedeljo je bila dvorana So-kolskega doma pretesna za vso množico otrok, botehni ženic in drugega občinstva, ki je tudi galerijo napolnilo do zadnjega ko-tička. Tja na mize pred gledališkim odrom so uhalali sveči pogledi, v katerih je tre-petalo veselo pričakovanje. Tam je stalo na desni strani 177 parov novih, trpežnih čev-lev, na levi pa toplo zimsko blago za 225 potrebnih teles, da ne bomo prebela.

Zbrano občinstvo je v uvodoma nagovoril zaslužni predsednik Društva za varstvo otrok učitelj g. Lojze Kolenc. Pozdravil je med drugimi zastopnika Unije za zaščito dece učitelja g. Vojka Jagodiča iz Ljubljane, zdrav-nika dr. Toma Zarnika, zastopnika TPD, gre-mijska trgovcev, upravitelja topiške šole in vse občinstvo. Poudaril je, da vseh številnih siromakov pač ne bo mogote obdariti, na vr-sto pa bodo prišli gotovo najpotrebnejši. H koncu se je zahvalil TPD, ki je nakazala 5000 Din. občini Zagorje za prispevek 4000 Din in banški upravi za 3000 Din. Tombola je vrgla 5600 Din, številni noviči 1815 Din, a članski prispevki okroglo 800 Din. Stroški za čevlje so znašali okrog 20 tisoč.

V imenu Kola jugoslov. sester je izrekla zahvalo vsem darovalcem delavna predse-dnik ga Franja Blažičev. Potem je tajnik Unije g. Jagodič pokazal na zgledno karita-tivno delo omenjenih dveh društev, ki pre-magujejo vse težave in greša preko vseh ovir in ki lahko služijo vsem za svetel zgled. Govoril je še blaginjak Društva za varstvo otrok g. Franc Šober. Sledile so deklaracije je učencev in učenec ter prigodna igrica A. Adamičev. »Mejodkova božična noč« v režiji g. M. Adamičev, ki je občinstvo globoko ga-nila. Po zahvali učenca topiške šole, je topiški pevski zbor pod vodstvom g. Ivana Culota zapel dve božični pesmi in držav-no himno, nakar je sledila razdelitev čev-lev in blaga. Vsa obdarovanec je mimo te-ga prejel še vrečko peciva in topel čaj.

Iz oton pa so prišle stare ženice, 90 po šte-vilu. Od KJS so prejele božični priborček po pol kg masti, dva kg moke, 1 kg sladkor-ja, ekorjio, Ziko in kos mila, pri mesarju pa so si lahko dvignile obrok mesa. Če ome-nimo še to, da vzdržuje KJS tudi kuhinjo, kjer prejema cca 200 otrok toplo in tečno kosilo, je samo površno nakazano veliko po-števno delo naših vrlih gospa. Čujemo, da se občina z vso silo zavzema za ukrepe, te kuhinje in ureditve šolskih in topiških in zagorski šoli. Svoje stališče v tem pogledu bomo zavzeli v eni prihodnjih števil.

Culimo prijetno dožnost, da se obema dru-štvoma, ki blazija budo našega revirja, iz vsega srca zahvalimo za njuno težko, a uspešno delo. Želimo, da bi se vsaj na tem poprišču našli prav vsi, ki iz dneva v dan opazujemo pogubne posledice silne brezpo-selnosti, da bi se našli brez vseh politično poravnanjih miši in ukrepov pri skupnem delu za naše uboge občane.

Tatinski postopaki

Brezovica, 22. decembra. Po Brezovici in okolici se kaj radi poiš-kajo sumljivi postopaki, ki prihajajo od po-vod in obležajo vse hiše, bodisi ob cestj ali pod hribom. Tudi se radi zbiraajo še pozno zvečer po žganjarnah, nakar odhajajo spat v hleve in podstrešja. Cim stari postopaki odidejo naprej, se že pojavijo novi. Onj dan je bilo vliomjeno v več kaš in so talovi obiskali tudi stanovanja domačinov, odkoder so odnesli razna jedila, denar in druge pred-mele. Te tatvine in vloni gredo prav go-to-vo na rovaš postopakev, čijh men nihče ne pozna. V soboto ponoči je bilo vliomjeno tu-dj v kuhinjo posestnika Kržmanca Ivana v Dragomeru nad Brezovico. Neznanci so od-nesli posodo z 21 kg masi, drugo lončeno posodo z 12 kg masi in tretjo s 16 kg ma-si. Niso se pa zadovoljili samo z maslo, marveč so odnesli tudi lemnorjav sukajo, črno žensko ogrinjalo in nekaj golovine. Po-sestniku Antonu Jarcu v sosedni vasi v Lu-kovici pa so odnesli celo 25 kg težkega žive-ga pujska vrednega 250 Din. Tatovi so se naslednjo noč oglašili tudi pri posestniku Alojzu Ruprehtu in Dragomeru in ukradli iz veže več perila.

Najhuje pa so jo zagodli neznanec posest-niku Ivanu Umku v Blatni Brezovci. Pono-či so vdri v stanovanje ter mu odnesli zla-to mosko oro, zlato veržico, 5 zlatih presta-rov, več parov uhanov last gospodinje in hčere, zlato ovratno veržico ter več srokotov. Orožniki tatneke postopake sicer pridno za-sledujejo, a se jim ti spretno izmikajo. Do-mačin domneva, da imajo vliomilci najbrž tudi svoje skrivajšče in sicer v kakj samotni bajti ali skednju.

Iz Ljutomera

Voščje dopisnika za praznike, Do-pisnik, ki nam dopisuje iz Ljutomera in Murskega polja, želi vsem čitateljem ve-sele praznika, ki jih naj uporabijo tudi v to, da bo v vsako našo vas pršel vsaj po en izvod našega lista, da bo s tem krog čitateljev še večji in »Slovenski Narod« še krepkejši.

Nesreča pri podiranju drevja. V Pod-gradu je podiral v svojem gozdu drevje posestnik Jagerič Ivan. Ko je podžagal precej debelo bukev in ko je isla začela padeti, je odkočil, pri tem mu je spo-drnilo, da je treščil na tla na kar ga je udarilo deholo vejevje in mu zlomilo le-vo nogo. Dobil je tudi notranje poškod-be.

Prireditve sokolske čete pri Mali Ne-delji. Sokolska četa pri Mali Nedelji vpr-zori na Stefanovo na svojem sokolskem odru po sokolski četi: Sv. Duh na Stari-go narodno igro Revček Andreček. Po-tem bo prosta zabava. Sokolska četa pri Mali Nedelji ima stalno ob nedeljah od-prto svojo čitalnico, ki ima knjige in časopise za svoje članstvo, ki naj jo v teh mesecih redno obiskuje.

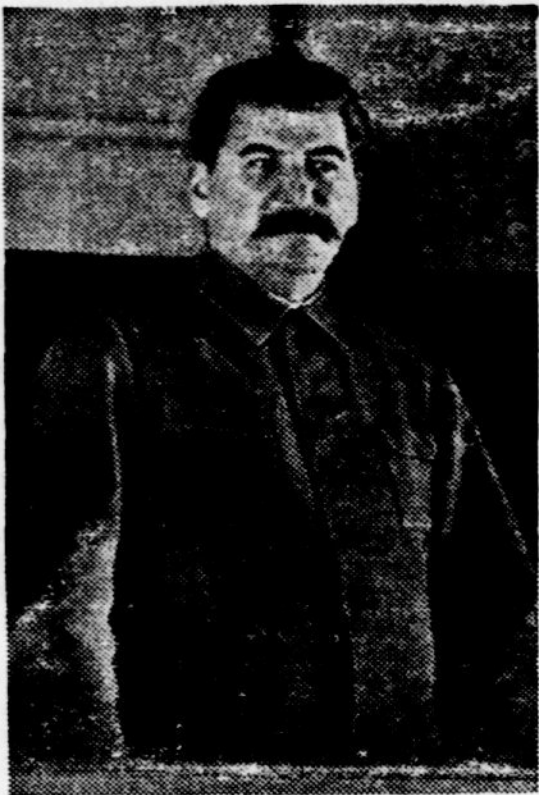
V tramvaju

Hvala lena—pravi dama v tramvaju go-spodu z očali ki se ji je umaknil da je lah-ko sedla. — To je zelo lepo od vas. — Prosim prosti, ni se za kaj zahva-ljevati. — se brani gospod. — Poznam go-spodet, ki se umaknejo samo mladim in le-pim damam, jaz se pa ne oziram na to, kakšna je dama.

Nov ustroj sovjetske družbe

Delavstvo ni več proletarijat — Inteligenca služi ljudstvu — Zmaga Leninove narodnostne politike

Zadnje dni novembra je bil v Moskvi izredni kongres Sovjetov, ki je na njem generalni tajnik ruske komunistične stranke in član osrednjega odbora SSSR J. V. Stalin podrobno poročal o novi sovjetski ustavi.

Ustavna komisija je imela nalogo izpremeniti doslej veljavno ustavo iz leta 1924 s posebnim ozirom na izpremembe v življenju Rusije v njenem razvoju k socializmu, na vse izpremembe od leta 1924 do naših dni. Kakšne so te izpremembe, kaj smo imeli leta 1924? — je dejal Stalin. To je bila prva doba, ko je sovjetska vlada dopuščala izvestno oživilje kapitalizma med vsestranskim razvojem socializma, ko je računala v tekmi dveh gospodarskih sistemov, kapitalističnega in socialističnega s organizacijo premoči socialističnega sistema nad kapitalističnim. Naloga je bila v tem, da bi se med to tekmo utrdil položaj socializma in da bi bili likvidirani socialistični elementi ter dovršena zmaga socialističnega sistema kot temeljnega sistema narodnega gospodarstva.

Naša industrija je nudila takrat žalostne slike, zlasti težka industrija, Polagoma se je sicer zopet dvigala, toda pri vsem tem ni bilo mogoče niti od daleč dvigniti proizvodnje na predvojno višino. Naša industrija je bila zasnovana na stari zaostali in pomanjkljivi tehniki. Delež socialističnega sektorja v naši industriji je dosegel takrat okrog 80%, sektor kapitalizma pa najmanj 20%. Naše poljedelstvo je nudilo še žalostnejšo sliko. Razred veleposestnikov je bil že likvidiran, pač je pa predstavljali razred poljedelskih kapitalistov, kulakov še dokaj veliko moč. Kolhozi in sovjetska posestva so bila slaba, dočim so imeli kulaki še moč. Socialistični sektor v razporeditvi življenjskih potrebščin je znašal 50 do 60%, dočim je bilo vse družo v rokah trgovcev, verižnikov in drugih zasebnikov.

Če smo imeli leta 1924 prvo razdobje, začetek, razdobje izvestnega oživilja kapitalizma, imamo zdaj zadnje razdobje, konec razdobja popolne likvidacije kapitalizma in vseh panog narodnega gospodarstva. Naša industrija se je v tem razdobju razmahnila v gigantsko silo. Ona temelji na novih bogatih tehniških metodah s močno razvito težko in še bolj strojno industrijo. Kapitalizem je bil sploh izločen iz naše industrije, dočim predstavlja socialistična oblika proizvodnje sedaj neomejeno vladajoči sistem na polju naše industrije. Naša sedanja socialistična industrija prekaša glede obsega proizvodnje predvojno industrijo nad sedemkrat. V poljedelstvu imamo zdaj z mehanizirano in novo tehnično proizvodnjo v obliki vse obsegaajočega sistema kolhozov in sovjetskih gospodarstev. Kolhozi imajo zdaj 316.000 traktorjev s kapaciteto 5.700.000 HP. Vsa sovjetska gospodarstva imajo pa nad 400.000 traktorjev, s kapaciteto 7.580.000 HP.

Kar se tiče razpečavanja življenjskih potrebščin v Rusiji, so prekupevalci in verižniki iz te panoge povsem izrinjeni. Ves promet življenjskih potrebščin je zdaj v rokah države, zadrug in kolhozov. Tako je socialistični sistem na celi črti zmagal v vseh gospodarskih panogah. Zdaj imamo novo socialistično gospodarstvo, ki ne pozna krize in brezposelnosti in ki tudi ne pozna. To so v glavnem izpremembe na polju narodnega gospodarstva od leta 1924 do 1936.

Meje med razredi padajo

V duhu teh izprememb se izpreminja tudi razredni sestav naše družbe. Razred veleposestnikov je bil kakor znano likvidiran po zmagovitem zaključku državljanske vojne. Kar se tiče drugih razredov izkoriščevalcev so delili usodo veleposestniškega razreda. Ostal je samo delavski razred, ostal je samo kmetijski razred, ostala je inteligenca.

Delavski razred Sovjetske Rusije se po stari navadi imenuje proletarijat. Proletarijat je razred, ki je bil oropan produktivnih sredstev v gospodarskem sistemu, v katerem pripadajo ta sredstva samo kapitalistom, ki izkoriščajo proletarijat. Pri nas pa ni več kapitalističnega razreda, ki bi mogel izkoriščati delavski razred. V teh razmerah je torej jasno, da ne moremo več nazivati našega delavskega razreda proletarijat. Proletarijat Sovjetske Rusije se je izpremenil v povsem nov razred, v delavski razred SSSR, ki vodi sovjetsko družbo. Pri nas je nastal nov kmetijski stan rešen vseh izkoriščevalcev. Sovjetsko

poljedelsko gospodarstvo je kolektivno gospodarstvo, ki ne gradi svojega dela in premoženja na delu poedincev in zaostali tehniki, temveč na kolektivnem delu in moderni tehniki.

Tudi fronta inteligenca, inženjerjev, tehnikov in sploh delavcev kulturnega življenja se je silno izpremenila. Dobili smo povsem novo inteligenco, ki se je krepko zasedla v delavskem in kmetičnem razredu. Predvsem se je izpremenil sestav inteligenca. Odstotek intelektualcev plemiškega in meščanskega rodu je neznaten, kajti naša inteligenca obstoja zdaj v 80 do 90% iz delavskega in kmetičkega stanu in iz vrst delovnih ljudi. Izpremenil se je tudi značaj dela naše inteligenca. Prej je morala služiti premožnim slojem, zdaj služi ljudstvu. Tako je postala inteligenca tudi član sovjetske družbe, v kateri sodeluje z delavci in kmeti za dosego istega cilja, za izgraditev nove socialistične družbe, v kateri ne bo nobenih razredov. Te izpremembe kažejo, da izginja meja med razredi, da se razdalja med poedinimi socialnimi skupinami vedno bolj krči, da izginjajo gospodarski in končno tudi politični spori.

Enotna in krepka država

Toda slika teh izprememb družabnega življenja Sovjetske Rusije bi ne bila popolna brez izprememb na polju vzajemnih narodnih razmer. V Sovjetski Rusiji, kjer je okrog 60 različnih narodov in narodnih skupin je vprašanje medsebojnega razmerja poedinih narodov zelo važna. Razdobje od leta 1924, do danes je bilo razdobje, pri katerem se ni bilo točno urejenih razmer med poedinimi narodi sovjetske Rusije, ker še niso bili izginili ostanki nezaupanja napram Velikorusom. Potrebno je bratsko sodelovanje z medsebojno politično in vojaško pomočjo, ki bi združilo poedine narodnosti v enotno zvezno državo. Sovjetska vlada ni pozabila na izjalovljeni poskus stare Avstro-Ogrske, vendar je pa napravila ta poskus da bi ustanovila državo, obstoječo iz novih narodnosti, ker je spoznala, da mora država, obstoječa iz mnogih narodnosti, toda zgrajena na temelju socializma prestati vse preizkušnje.

Zadnjih 14 let je pokazalo, da se je ta poskus v polni meri posrečil. To je nepobitna zrna Leninove narodnostne politike. To se da pojasniti s tem, da nimamo več razredov izkoriščevalcev, ki so glavni organizatorji ravsana med narodnostmi, ki sejejo medsebojno nezaupanje in netivo nacionalistične strasti. Imamo torej povsem izraženo socialistično državo iz raznih narodnosti, ki je prestala vse preizkušnje in ki ji lahko katerakoli narodna država zavida njeno moč.

Pri delu na novem osnutku ustave je izhajala komisija iz prepričanja, da se ustava ne sme zamenjati s programom Ustava mora govoriti o tem, kar je že bilo doseženo in priporočeno. Sovjetska družba je v bistvu že uresničila socializem.

Temeljno načelo te fraze je formula: vsakemu po njegovih sposobnostih, vsakemu po njegovem delu. To se mora zrealiti v novi ustavi, kajti socializem je bil v Sovjetski Rusiji že uresničen. Sovjetska družba pa še ni prišla do uresničenja višje faze socializma, izražene v načelu: Vsakemu po njegovih sposobnostih, vsakemu po njegovi potrebi, čeprav si je zastavila tudi ta cilj. Temelj nove ustave torej ne more biti tudi višja faza socializma, ki še ni bila dosežena.

Glavna načela nove ustave

so načela socializma: socialistično lastništvo zemlje, gozdov, tvornic, delavnic in drugih produktivnih sredstev, odprava bede večine in razkošja manjšine, odprava brezposelnosti. Delo je dolžnost in sicer častna dolžnost vsakega delazmožnega državljanca po formuli: Kdor ne dela naj tudi ne je. Pravica do dela pomeni tudi pravico do dodelitve primerne dela. Osnutek nove ustave obsega tudi pravico do odpočitka, do izobrazbe itd.

K predlogu naj bi se dopolnilo drugo poglavje ustave v tem smislu, da se lahko avtonomnost sovjetske republike, potem ko dosežejo primerno stopnjo gospodarskega in kulturnega razvoja izpremeni v zvezne republike, je Stalin izjavil: Če naj bo avtonomna republika prevedena kdaj v kategorijo zveznih republik, je nujno potrebno, da je to obmejna republika, ki ni od vseh strani obdana z ozemljem sovjetske Rusije kajti če ima zvezna republika pravico izstopiti iz zveze je gotovo potrebno, da ima vsaka republika, ki naj postane zvezna močnost tudi zastaviti si logično in dejansko vprašanje razvoja izstopa iz zveze. Dalje je pa potrebno, da bi imela narodnost, ki daje Sovjetski republiki svoje ime, v nji kompaktno večino pa naj bo že večja ali manjša. Vzemimo recimo avtonomno republiko Krimsko, ki je obmejna republika. Toda krimski Tataji nimajo v nji večine, temveč so v manjšini. Zato bi bilo napačno in ne-logično uvrstiti Krimsko republiko v kategorijo zveznih republik. Tretjič je pa potrebno, da taka republika ni premajhna po številu svojega prebivalstva, da ima namreč najmanj milijon prebivalcev, ker bi bilo zmotno misliti, da more tudi majhna Sovjetska republika s minimalnim številom prebivalstva in z brezposelnostjo armado računati na neodvisno življenje kot država. Težko je dvomiti o tem, da bi se je imperialistični tolovaji čimprej polastili. Brez teh treh objektivnih značilnih lastnosti bi bilo napačno postavljati v sedanjem zgodovinskem trenutku vprašanje prevedbe te ali ene avtonomne republike v kategorijo zveznih republik.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Kakšen bi bil izid vojne na Daljnem vzhodu

To vprašanje obravnava profesor pariške univerze Edvard Guyot

Profesor pariške univerze Edvard Guyot, ki se je nedavno vrnil s svojega večmesečnega znanstvenega potovanja po Daljnem vzhodu, je sedaj v uglednem francoskem listu »Vuc« objavil svoje vriske in dojme o zagonetnem svetu na obalah Tihega morja. Zanimiv in aktualen je predvsem oni del članka, v katerem prof. Guyot ocenjuje izgled Sovjetske unije in Japonske v primeru, da bi se te dve veliki sile spopadli ob Amuru in Ussuriju. Zaključki nepristranskega opazovalca, ki je imel dovolj prilike, da je poglobljeno spoznal razpoloženje na Japonskem, se v mnogem razlikujejo od dosedaj vseobče razširjenega mnenja o nepremagljivi silji otokskega cesarstva.

Vrhovni poveljnik sovjetske vojske na Daljnem vzhodu general Blücher

Po nazoru pisca je Japonska zelo slaba, ker ji obkrožna nedostaja notranje sile in enomnosti naziranja. Vojska, trgovina, industrija in poljedelstvo žive v hudem medsebojnem sporu in sovražstvu. Veleindustrija doživlja vojsko, da tira državo v propad, vojski krogi pa trde, da gospodarstveniki ne-ustojljivo gulijo kmetičko ljudstvo. Vojska se dopolnjuje iz vrst kmetičkega proletariata, ki

je prežet s socialističnimi težnjami. Slednje pa označuje veleindustrija in veletrgovina za komunistične in vodi v tem znamenju ostro borbo celo proti pravični zahtevi agrarne reforme. Zadnji umor ministrov so samo do kaz notranje raztrganosti, ki je v bistvu Japonski sami ne razumejo.

Zunanje politični položaj Japonske takšno ni zadovoljiv. Res, da spada vojska in mornarica med najboljše na svetu, toda država živi v stalnem nemiru, ki ga ni mogla odstraniti niti zasedba Mandčurije, niti odkup tamošnjih železnic, niti prodiranje v svoj popolno osamljenost. Amerika je to nedavno v nasprotnem taboru, da se to nasprotno ne kaže več v diplomatskih sporih. Anglija, ki so Japonci skoro popolnoma izrinili iz kitajske trgovine, je ozlovljena na nad brezobzirnim tekmečem, največja skrb Tokia pa je Rusija. Nasprotstvo med boljševiškim kolosom in otokskim cesarstvom za nikogar ni tajnost; tudi na Daljnem vzhodu prevladuje mnenje, da je vojni spopad neizogiben, vprašanje je le, kdaj bo kateri izmed nasprotnikov pograbil povod za vojno in brez napovedi začel krvavi obračun. Seveda je na dlani vprašanje, kdo izmed obeh ima več izgleda na zmago.

Prof. Guyot pravi čisto določno: Ako pride do vojne bo Japonska nedvomno pobita, in sicer v zelo kratkem času. Po njegovem mnenju se tega na Daljnem vzhodu zaveda vsi prav dobro. Celo krogi, ki niso naklonjeni komunizmu in Sovjetski zvezi. To napoved podpira Guyot z dejstvi, številkami in s podrobnim opisom odnosa japonskih in ruskih sil. V vojni bi se morala Japonska boriti na mandčurskih tleh in bi pri tem na njeni strani ne bila niti številčna premoč, niti boljše orožje in boljše preskrba vojske. Rusija ima na vzhodu Bajkalskega jezera stalno vojsko 200.000 mož, t. j. 10 odstotkov celokupne sovjetske sile vojske. Ta ruska armada je popolnoma neodvisna in je opremljena z vsemi vrstami orožja, ki ga pozna moderna tehnika. Na drugi strani stoji Japonska s petimi divizijami, ki so zasedle Mandčurijo, kar znaša v vojnem stanju 100 tisoč mož. Večjih naporov Japonska ne more prenesti, ker šteje vse njena stalna vojska 328.000 mož v 17 divizijah in bi japonsko javno mnenje nikoli ne dovolilo, da bi se dve tretjini japonskih sil vrgh v Mandčurijo, kar bi ravno zadostovalo za številčno ravnotežje ruskih in japonskih čet. Tak bi bil tedaj položaj ob izbruhu vojne. Mandčurska zasedba predstavlja ogromen

Japonsko cesar pregleduje svojo vojsko

kanal, po katerem odtekaajo finančna sredstva Japonske v inozemstvo, medtem ko je ruska vojska v Zabajkalju del gospodarskega načrta in sovjetske čete so prvi činitelj industrializacije ter naprednega gospodarstva v Vzhodni Sibiriji. Vojska je priklicala v življenje zelo znano industrijo v Harbinu, Vladivostoku, Čiti, na Sahalinu in v Komsolmojsku. Slednje mesto je staro še šest let, pa ima že 60.000 prebivalcev. Tako sovjetska armada ne troši državnega imetja, marveč so vsi izdatki zanjo dobra nalozba. Pod okriljem vojske tudi lepo napreduje kolonizacija, tako da bo vojska imela že trdno zaledje ter vsaj za prvi čas ne bo odvisna od osrednjih ruskih pokrajin. Sovjetski vojaški načrt je v ostalem sibirsko vojno področje popolnoma osamosvojil, tako da Daljni vzhod dobiva vojne potrebščine izključno od sirske industrije. Pri tem odpade dolgotrajni prevoz iz Rusije, ki je bil v zadnji rusko-japonski vojni glavni vzrok ruskega poraza.

Vrhovni poveljnik sovjetskega letalstva general Alksnis

Kar se tiče močnega japonskega brodogradništva, tudi to ne bo imelo odločilne vloge. V najboljšem primeru bo ščitilo japonske vojske transporte in vzemiralo rusko bazo v Vladivostoku. Odločitev bo padla na suhem in mornarica tu ne bo mogla poseči vmes. Najvažnejši činitelj je pač letalstvo in v tem pogledu sovjetsko letalstvo daleč prekaša japonske zračne sile, tako glede kakovosti letal, kakor glede uspešnosti človeških sil. Sovjetski bombarderji so oddaljeni samo nekoliko ur od glavnih sredstev japonskega gospodarstva, dočim imajo japonski za cilj samo nepregledno, neobljudeno planjavo. Ako se jim posreči uničiti Vladivostok in Harbin, niso s tem dosegli še prav ničesar. Glede razmerja zračnih sil je Japonska še v toliko na slabšem, ker je znano, da Japonci niso dobri letalci; sicer so dobri posnemalci, novega pa ne znajo nič ustvariti. Japonska lesena mesta so vsa v območju ruskih bombardiranj, da zadostuje par elektronskih bomb, ki lahko spremene mesta v obupna pogorišča.

To so objektivni znaki, pravi prof. Guyot, po katerih lahko cenimo izgled spopada na Daljnem vzhodu. Položaj bi lahko v bistvu spremenile samo nevidne komponente, ki bi jih izzvala vojna, toda to spada v poglavje mistike. Ni verjetno, da bi se Japonci toliko zanašali na te mistične elemente, da bi se brez ozira na posledice vrgh na svojega sovražnika.

Najkrajša vojna

Zdaj, ko divja v Španiji krvava državljanska vojna, ki pa ni več samo omejena na Španijo, temveč se vedno bolj širi na dva politična tabora in razburja ves svet, so oživele spomini na prejšnje vojne. Le-te so dale pobudo za statistiko o dolgotrajnosti raznih vojn in to statistiko priobčujemo skoraj vsi angleški listi.

Najdaljša vojna je bila vendarle 30-letna vojna. Najkrajša vojna pa ni tako splošno znana kakor 30 letna, ker je trajala samo 37 minut. 27. avgusta 1896 je napel zanzibarski sultan vojno Angliji. Angliška križarka, zasidrana slučajno pred Zanzibarom, je jela takoj po napovedi vojne bombardirati mesto in zadostovalo je nekaj minut, da je bila edina sultanova vojna ladja uničena. Ko je padla prva granata na sultanovo palačo, je bila takoj izbošana bela zastava in tako je bila najkrajša vojna sveta končana. To je bila vojna bolj za šalo nego zares.

Če zavarovanca usmrte

Zanimiv sodni spor je nastal v Angliji, kjer tožijo upniki zavarovalnice, naj jim izplača zavarovalnino za usmrčenega dr. Ruxtona. Mož je bil po rodu Ind in obtožnica mu je očitala, da je umoril svojo ženo in dojel svojih otrok. Naši so sicer trupli, toda ugovoriti niso mogli, kdo sta umorjenki. Policija je pa našla toliko sledov, da je vse kazalo, da je bil dr. Ruxton razkrinkan. Nad 100 prič je nastopilo proti njemu, toda obtoženec je navzlic temu krivdo odločno zanikal. Obravnavo so odgodili za tri mesece in zasedli 115 novih prič. Čeprav je dr. Ruxton do zadnjega trdil, da je nedolžen, je bil obojen na smrt in usmrčen.

Varuh njegovih otrok je zahteval izpremembo njihovega rodbinskega imena, upniki pa izplačilo zavarovalnine v znesku 6000 funtov šterlingov. Zavarovalnica pa ugovarja, češ, da dr. Ruxton ni umrl naravne smrti, niti si ni končal življenja in tudi ponesrečil se ni, temveč je umrl na morišču. Zavarovan pa je bil samo za prve tri primere, dočim o usmrtnosti v zavarovalni pogodbi ni niti besedice. Krvnik ni smrtne nesreče, niti samomor, niti naravna smrt. Upniki pa ugovarjajo, da način smrti ne more odločati, temveč, da je glavno, da je zavarovanec mrtev. Angleška javnost se zelo zanima za ta spor.

Kdaj je največ porok

V Angliji so sestavili statistiko o tem, kdaj se ljudje najraje ženijo in može. Podatki nam kažejo, da se je v novejšem času pridružil juliju, avgustu, in septembru, v katerih je bilo doslej največ porok, še en mesec, namreč junij. O tem mesecu je vladalo prej praznovanje, da se vsi, ki sklenejo v njem zakonsko zvezo, še enkrat poročijo, da torej odvede. Zadnja leta je bilo pa v Londonu v nekaterih tednih junija toliko porok, da jih je odpadlo povprečno 200 na en dan. Ta izprememba se razlaga s tem, da nastopi v juniju mnogo mladih ljudi, ki ga hočejo preživeti že kot srečni zakonci.

Maja, ki uživa enako slab glas, kakor ga je užival doslej junij, se zaljubljeni še vedno izogibljajo. Kar se tiče starosti, v kateri sklepajo mladi ljudje zakonske zveze, se pri ženskah sploh ni izpremenila. Pred 21 letom se omoži izmed šestih deklet samo ena. Največ se jih omoži med 21. in 25. letom. Moške so povprečno vedno 3 leta starejši od nevest. Večina moških se ženi med 25. in 27. letom.

Greta Garbo in hollywoodski škratek

Hollywoodski škratek pravijo rusolasi filmski zvezdi Katarini Hepburnovi, največji dramski umetnici naše dobe, kakor jo naziva ne samo ameriška, temveč tudi angleška, nemška in francoska kritika. To pa filmske igralkine ne moti, da bi ne ugajala svojih vragolij, zaradi katerih so jo proglasili za javno sovražnico št. 1 vseh filmskih atelejev. O Greti Garbo so zadnje čase pisali, da je njeno zdravstveno stanje zelo resno, toda na drugi strani je znano, da se od svojega povratka s počinca, ki jih je preživela ta »sfinga Hollywooda« v Evropi, ne izogiblje več tako družbe, kakor prej. Nedavno se je celo udeležila oficijelnega obeda, kamor je bila povabljena tudi nepoboljšljiva Katarina Hepburn. To je bila očitno nepravilnost in gostitelji so to spoznali, čeprav prepozno, kajti vse je bilo pripravljeno tako, da bi božansko Greto prisilili k pripovedovanju.

Greta Garbo

Mislite si senzacijo. Greta Garbo bo morala pripovedovati zanimive zgodbe iz svojega življenja. Toda v razočaranje radovednih novinarjev je posegal vmes škodljiva Katarina s svojim: »Saj to me baš spominja...« in jela je pripovedovati svojo zgodbo. Greta Garbo je kar ostrmela in odšla od mize, še predno so prinesli črno kavo. Tudi novinarji so odšli praznih rok, kajti nihče se ne upa objaviti zgodbo Katarine Hepburnove, o kateri pravijo, da se celo v sanjah norčuje iz ljudi.

Iz Kranja

Da bo o praznikih tudi kaj veselja, priredi hotel »Stara pošta« na štefanovo polpodne veselico s plesom v veliki dvorani. Igral bo Hurdsov orkester. Tudi pokušnja novih dalmatinskih, dolenskih in štajerskih vin se bo vršila. Za praznike bo »Stara pošta« prodajala vina čez ulico 2-6 Din cenejšje.

Poleti zidajo, pozimi si iščejo strehe

Stavbni delavci so svojo letošnjo bilanco že zaključili

Ljubljana, 24. decembra. Kmalu bodo začeli delati bilanco v raznih strokah, stavbni delavci so jo pa že zaključili. V Ljubljani in bližnji okolici je izgubilo v prvih 14 dneh t. m. okrog 1200 delavcev delo. Več sto delavcev je ostalo v mestu. Mnogi nezaposleni nimajo podnevnega obroka. Kje vse prenočujejo, je težko reči. Zato si ogledamo nekoliko njihovo bilanco, s kakšno nam lahko poročajo na strokovnih organizacijah.

— Letošnja stavbna sezona je bila precej živahna; ali so delavci zadovoljni z njo?

— Na to vprašanje je lahko odgovoriti. Najraje odgovarja ta naš član, ki se je pravkar prišel prijaviti, da je brez dela. — Koliko sem zaslužil? Nisem se utegnil izračunati. — je odgovoril zidar. Pred tednom sem se delal, zdaj bi pa potreboval podporo, da bi družina ne bila lačna o božiču. — Obrnil se je k funkcionarju: Prosim, ali bo kaj podpore?

— Letos se ne, letos — je odgovoril funkcionar medlo. Nisi se vplačal dovolj prispevkov.

— Ali bi morda dala Delavska zbornica nekaj dinarčkov?

Vprašaj! Medtem so prihajali neprestano nezaposleni zaradi evidence. — Nisem se takoj prijavil, — je dejal starejši delavec — pač pa sem že bil na Borzi dela. V veliko kakalnost nas ne puste, ker jim baje preveč umažemo. Kam pa naj pojdemo? Ves dan vendar ne moreš stati na cesti.

— Res je, nezaposleni v Ljubljani nimajo nobene ogrevanosti, razen mestne, kar morajo imeti dostop samo dober tucat v Ljubljano pristojnih brezdomincev. — je dejal funkcionar. — Mnogi se klatijo po mestu, da bi našli delo. Vidite, zdaj pa delujejo prošnje za podporo na organizaciji. Mnogi so k sreči odobrovali na delo, kjer so doma. Sicer tudi tiprosijo podpore, ker si niso poletni nič prihranili, a imajo vsaj streho.

— Koliko so pa prav za prav zaslužili, da se obračajo na organizacijo že zdaj?

— Pa računajmo! Junija je bila stavka, ki je v splošnem trajala 11 dni, naslednji pa 18 dni pri nekaterih podjetjih. Doslej so se težakli, to so navadni delavci, zaslužili povprečno izpod 3 Din na uro, pozneje so se pa medse nekoliko zvišale, da lahko računamo povprečno urno mero vso sezono 3 Din. Od tega seveda niso

odšteli odbitki za socialne dajatve, davštine in organizacijo. Težak, ki je bil zaposlen vso sezono, je delal 26 tednov — odračunan je čas stavke —, kar znaša 1560 ur in 4.680 Din kosmatnega zaslužka. To se pravi, da je težak zaslužil okrog 700 Din na mesec. Odračunali nismo deževnega vremena, ko delo na prostem navadno počiva. Tako tudi lahko izračunamo, koliko znaša povprečna medza kvalificiranega stavbnega delavca. Račun nam pokaže, da je kvalificirani delavec zaslužil 7.488 Din v vsej sezoni, torej po 1200 Din na mesec brez odbitkov.

— Koliko je bilo letos povprečno zaposlenih stavbnih delavcev v Ljubljani? — Niti ne 2.000 v mestu, le 1.700 do 1.800. V resnici je bila letošnja stavbna sezona mnogo živahnija, kakor prejšnja zadnja leta. Stavbni delavci so zaslužili skupno 12.208.800 Din, kolikor nam pač dopuščajo to izračunani naši podatki. Zanesete se pa lahko, da je ta številka vzela raje previsoko kakor prenizko. Če pa govorimo o milijonih, naj nihče ne pozabi, koliko ljudi s jih je delilo, da povprečno odpade na delavca v vsej sezoni le 6030 Din kosmatnega zaslužka. Po mezdnem gibanju se je položaj delavstva sicer nekoliko izboljšal, a nikakor ne znatno. Ko bi ljudje vedeli, kako se mora delavstvo pogosto tožariti za nadurne doklade in bolezenske tedne (teh tožb je bilo zadnje čase mnogo), a še večkrat ni nobenega uspeha, bi gledalo to obilnico še od druge strani. Kar se pa tiče mezd sezonskega delavstva, naj navedemo le en primer: Pred dnevi je prišel z Dolenjskega kjer je bil zaposlen pri novi železnici proci, neč v Ljubljano odpustiti tesar. Prehodil je okrog 100 km. Denarja za vlak ni imel. Organizacija mu je dala majhno področje, da je lahko odpotoval za delom na Gorenjsko, kjer ima zaslužiti vsaj toliko, da ne bo prihranil domov neč.

— Koliko je še zaposlenih stavbnih delavcev v Ljubljani? — Optimistično vzeto skupno z delavci zaposlenimi v Ljubljani, okrog 600, ali tretjino poleti zaposlenega delavstva. Pomisliti je treba, da bo število zaposlenih stavbnih delavcev dan za dnem še manjša. Tako se je n. pr. med drugimi stavbnimi deli ustavilo tudi delo v bolnici. Vprašanje je tudi, če bodo delavci zaposleni vso zimo pri univerzitetni knjižnici, kajti nihče ne ve, če bo vreme dovolj ugodno deli časa.

Zadnja pot Danila Gangla

Metlika, 21. decembra. V četrtek smo položili k večnemu počitku na rodni zemlji pri Sv. Roku g. Danila Gangla, poročnika fregate, sorodnika ugledne rodbine Ganglove.

Izprež hise žalosti tik župne cerkve se je ob 14. razvil veličasten žalni sprevod. Na čelu so korakali v svečanih krojih gasilci in Sokoli, sledilo je 12 vencev in šopkov, ki so jih poklonili užaloščeni sorodniki in prijatelji, na blazini so ležala odklopanja pokojnega. Pred krsto je stopala črna oblečena deklica s prelomljeno svečo, ob krsti pa častna straža gasilcev in Sokolov z golimi sabljami. Za globoko potrtem sorodstvom sta šla pokojnikova tovariša, za njimi pa številno meščanstvo. Mestna godba je igrala pretresljive žalostinke. Žalni obred je opravil g. župnik dr. Dostal z asistenco. Ko so pevec odpele žalostinko je izpregovoril g. župnik takole:

V kratkem času polagamo tukaj v rodno zemljo že drugega člana ugledne rodbine Ganglove, rodbine, ki je poznana od Prage do Beograda. Še ni preteklo pol leta, ko smo položili tukaj k večnemu počitku prah pokojnega Gangla Alojzija, akademskega kiparja iz Prage. Veliki pokojnik se je s svojo vztrajnostjo in nadarjenostjo od skromnega obrtnega vajenca v domovini povzpeli v tujni do velikega umetnika, čigar dela so še danes ponos Ljubljane in drugih jugoslovanskih mest.

Njegov sin je pred meseci polagal njegov prah k večnemu počitku v rodno grudo. Naj v miru počiva!

In danes njegovega sina ni več. Polagamo ga v naročje zemlje mladenčev v najlepši dobi. Častnika naše mlade vojne morarice in zvestega spremljevalca Velikega kralja na Njegovih zadnjih poti. Danilo Gangl je to žalostno pot iz Marseja v domovino tako ganljivo opisal, kot more to be član nadarjene rodbine. Ni ga več! Svoji domo-

vinu je posvetil svoje življenje, v naporni službi je dobil kal zavratne bolezni, ki je po daljšem bolehanju umrla mlada življenje. Za njim joče danes njegova mamica, sestra in sorodstvo. G. proš je izpregovoril nato še par vzcenih besed v čestini in tolažil užaloščeno mater, rojeno Čehinjo.

Za njim je izpregovoril še pokojnikov tovariš g. poročnik fregate Rado Saje in se v imenu tovaršev poslovil od njega.

Volto so odmevale težke grude, s solzami v očeh so se razhajali ljudje.

Glasnik Muzejskega društva

Ljubljana, 24. decembra. Prav za božične praznike je izšla najnovejša številka Glasnika Muzejskega društva. Reči moramo, da je že na prvi pogled prav reprezentativna. In to tako po zunanem obsegu (saj obsega deset polvekega formata), še bolj pa po tehtnosti njene vsebine.

Prvo glavno mesto zavzema razprava univ. prof. dr. J. Polca o nekdanjih svobodnikih na Kranjskem. Z absolutnim poznanjem virov in gradiva razvija avtor pred našimi očmi v 21 poglavjih postopek, razvoj in pravno organizacijo svobodnikov, ki so delali našim prevašnim in političnim zgodovinarjem toliko pregledne, ker si niso vedel pojasniti njihovega bistva. Nastale so razne kombinacije, ki jih je sedaj prof. Polce razdel in jim odkazal mesto v kraljestvu fantazije. Ob občudovanja vredno akribijo je zbral vse tiskano in arhivsko gradivo, na osnov katerega je končno vedno oprl in neizpodbitno dokazal svojo trditve, da so ti svobodniki (nem. Frohsassen) kasnejša izvorna, da so nastali predvsem radi slabih gospodarskih razmer graščakov, ter da niso stariši polnopravni svobodnjaki v prav nobeni neposredni zvezi.

Razprava pa vsebuje razen tega še vse polno drugih doslej pri nas ali še neresenih ali pa niti ne načetih vprašanj, ki jih avtor obenem rešuje, ker so bila kakorkoli v zvezi s svobodniki na Kranjskem. Tako nam n. pr. podrobno in jasno razgrnja

postopek imenovanja knjižje (Gülzbuch), za kar bi bilo treba nujno napisati posebno študijo, da ni tega dela tako temeljito opravil že dr. Polce v pričujoči razpravi, ki po svojem naslovu ne izdaja, da je v njej razrešenih še toliko drugih za našo zgodovino izredno važnih vprašanj: vsako poglavje je razprava zase, za vsako trditve je bilo treba posebnega študija, ki ga kratko formulirane trditve dajo komaj surtiti, a ga nam odkrivajo podpirane opombe in druge dokumentacije. Razpravi je priložen tudi popoln po okrajih razdeljen seznam kranjskih svobodnikov iz l. 1784, kar bo dobro služilo tudi vsem lokalnim zgodovinarjem.

Prispevek videmskega bibliotekarja dr. G. B. Corgnalija »Posvečevanje in potrditev kapel v Sloveniji l. 1523« nas je zopet opozoril na to, da je v italijanskih arhivih shranjenega zelo obilo gradiva za našo cerkveno in kulturno zgodovino in da bo treba, ko se normalizirajo meddržavni odnosi, zopet nedaletati s prekinjeno rubriko »iz tujinskih arhivov«.

Naš marljivi raziskovatelj lokalnozgodovinskih stvari dr. Rudolf Andreja razpravi o Kančevih tvornicah vžigalnikov v Ljubljani pred sto leti, ki ni le zanimiv doprinos radi predmeta, ki je šel takrat v masi po celi srednji in zapadni Evropi, marveč je važen tudi zbog tega, ker nas avtor posredno opozarja tudi na ovire, ki smo bili doslej nanje vse premalo pozorni.

V slovenskih rubrikah nas opozarjajo posamezni referenti (Saria, Kelemina, Baš, Kos, Mal, Zwitter, Pivec-Stele) na vse važne diktije, ki so zadnji čas izšle in zadevajo naše domoznansko raziskavanje: vsi referati nomenklaturi tudi zares važen prispevek in dopolnilo obravnavanega vprašanja.

Kljub krizi, ki jo občuti zlasti tudi vse naše izobraženstvo, pa je vendar obžalovati, da tako važna ustanova, kot je Muzejsko društvo, za svoj Glasnik nima niti polnih 250 člankov naročnikov (prim. Društveni vestnik). V znamenju za svoj časovni prejemni družstvo 178 tujih znanstvenih revij, ki bi jih sicer ne bilo v naših knjižnicah. To dejstvo že samo po sebi zahteva, da tudi naša prosvetna oblast primerne podpore našo osrednjo organizacijo za raziskavanje naše domače kulture in porilčne zgodovine.

Nove skladbe

Ljubljana, 24. decembra. Stanko Premrl: Orgel-ke skladbe. IV. zvezek. (Prejudij, Fuge, Ti o Marja). Ljubljana 1936. Sanjorazložba.

Naša orgelska literatura je se zopet obogajala z zbirko skladb, ki so vsebinsko in oblikovno vseskozi povzročne, saj imajo za avtorja ne le vnetega cerkvenega skladatelja, marveč tudi orgelskega virtuozu, ki se mu zadnji čas pridružujejo novi mojstri na tem kraljevskem instrumentu.

Obširna zbirka prinaša na 48 straneh najprej Preludije, dalje in kraje v raznih durvih in molovih natanih, prav zelo porabnih za raznovrstne prijke. Das je vsaka teh skladb umetnina zase, vendar so »Preludije iz »Božične suite« mediacija na Gruberjevo »Sveto noč«, »Pastoralac«, »Cerkvena koronacija«, »Adagio (žalostinka)« in zlasti pa komparativne »gre« »Loka« (4-milo), fuga št. 41, fugar št. 42, fugar št. 43, fugar št. 44 in 45 ter žajna fugar št. 46 neizpržen material za dobre zmnožnosti naših orglarjev. Variacija na znano p. Avg. Hribarjevo pesem »Ti o Marja« tvorijo poseben zaključek izdaje. Priredil jih je skladatelj Blaž Arnič za orkester in jih z velikim uspehom izvajal na svojem koncertu v solnici.

Skratka: IV. zvezek preludijev in fug mošta Stanka Premrlja zasluži nedvomno pozornost vseh naših orglarjev, ki bodo lahko črpali iz njega mnogo za uporabo v cerkvi, pa tudi za zasebni študij. Zbirka se lahko naroča na naših skladatelja in založnika g. mons. St. Premrla, Ljubljana Pred škofijo, ali pa na Jugoslovansko knjigarno v Ljubljani.

»Cirilmotodski vsenik« smotra za cerkveno slavensko glasbo i umetnost a glasbenim prilogom. Službeno glasilo cirilne odredske kora v Zagrebu. Urednik: Vj. Visevič, prilogi dirigent Boris Komarevski. Lema naročnja 100 Din. Razkošno opremljeni glasbeni list, s kakršnim se Slovenija žal ne moremo ponahati. Namenjen je v glasbeni prilogi predvsem staroslovenski cerkveni pesni, ki so skrbno odbrane in tudi lito natiskane. Književni del lista pa nudi izbrano štivo iz peres strokovnjakov, v ostalih rubrikah pa so kratka, a izjemna poročila o glasbenem življenju v državi. Cirilmotodski vsenik je vzmno urejen glasben list in le želimo, da bi našli tudi pri nas čim več naročnikov.

Vasilj Mirk: 10 povesi za našo klavirsko mladijo. Založilo in izdalo pevsko društvo Ljubljanski Zvon. Cena 5 Din. Mladinska klavirska literatura ima poleg Pavčičevih zbirk le malo takih kot je Mirkova. Staršem prav toplo priporočamo, da jo podarijo svoji klavirski mladini za Božič. Dobi se v vseh knjigarnah.

Nova zbirka samospesov s spremljevanjem klavirja (visoki, srednji in nizki glas) je izšla v založbi pevskega društva Ljubljanski

Zvon, (10 pesmi skladatelj Adamič, Bravničarja, Deva, Pavčič, Prelovec, Premrl, p. Sattnerja, Svetla, Tomca in Vodopivca). Naši solisti dobe v tej izdaji lepo zbira za svoje koncertne nastope, da ne bodo vedno prepevali le stare, dasi tudi lepe pesmi. Koncertno občinstvo si želj novih skladb. — Krasno opremljena izdaja stane 30 Din in se naroča v vseh knjigarnah.

Z Zidanega mosta

— Odklepanje. Te dni smo pomotoma izpustili ime odklopanca g. Mesnerja Janca, železniškega uslužbenca z Broga, ki je bil prav tako odklopan za svoje vestno službovanje.

— Sokolsko okrožje Sevnica. — Zidani most predi od 5. do 10. januarja 1937. smučarski tečaj na Lisci, namenjen izključno članom. Tečaj, ki ga bo vodil spornik Ant Belihar z Zidanega mosta, se bo vsilj seveda le v primeru ugodnih snežnih pailik.

Dramski študij priredil na Silvestrovo ob 21. uro zabavni večer v dvoran Sokolskega doma. Na sporedu je več komičnih enodejank v režiji g. Marjana Strniše. Kot prva točka se omenja »Nezakonsko de« in »Njen Teofil«. Najzabavnejša točka pa bo »Slavni cirkus iz Pariza-Pumagari«, kjer bodo nastopili razni artilji, plezalci, živali itd. Temu bo sledila bilanca dela Dramskega študija med letom. Čitala se bo družstvena kronika, ki bo polna duhovitosti. Kot zaključna točka pa bo alegorija o polnoči. Na prireditve opozarjamo vse Sokole in prijatelje Dramskega študija.

— V Loki pri Zidanem mostu je pred kratkim zagorela električna luč. Do sedaj jo ima poleg narodne šole že nekaj hiš. Instalacijski dela pa pridno napredujejo. Električni tok je preskrbela banovinska elektrarna.

— Lepa božičnica. V nedeljo se je vršila v dvoran Sokolskega doma lena božičnica, kjer je bilo obdarovanih 90 najrevnejših šolobveznih otrok. Poleg božičnice pa je vprizorila narodna šola otroško igrico »Božiček prihaja« katero je posetilo zelo veliko ljudi, tako da je bila dvorana nabit polna. Otroci so lepo izvajali skrbno naučen ples. Posebno lepo pa je bilo petje, ki ga je naštdurala učiteljica gde. Režija Okorn iz Radeč. Petje sta spremljala klavir in violina, na kater sta igrala g. organist iz Radeč in poslajenačelnik gospod Razpotnik Srečko.

Iz Trbovelj

— Londonska megla: Mislimo, da je to pravilni izraz, če ta redki naravni pojav tako imenujemo, kajti take megle, kakršna je nastopila v noči od sobote na nedeljo v naši dolini tudi stari ljudje ne pomnijo. Megla je ležala v dolini vse dopoldan in so jo šele proti popludni mogli solnčni žarki vsaj deloma razpršiti. Najhuje je bilo ponoči in v jutranjih urah, ko niso videli niti tri metre pred seboj. Avtobusi in druga vozila so bila primorana voziti z vso previdnostjo in se kljub vsej opreznosti voznikov bi se skoraj zgodile prometne nesreče. Megla pa je ležala le v dolini nekako do dveh milj kopov Dobrne in Neže in do sredine Kleka, dočim je v višjih legah bilo jasno in je sijalo solnce. Danes megla ni bila več tako gosta in se je razpršila že v prvih dopoldanskih urah. Pač pa je nastopil mraz, ki se bo v prihodnjih dneh po vsej priliki še stopnjeval. Tako ugnemo dobiti za praznike že pravo zimsko vreme z snegom, kakor to napoveduje tudi vremenska napoved. Bo ustrezno vsaj željam naše smuke in zimskega veselja željne mladine, ki bi imela sicer dolgočasne praznike.

— Naprava kmečkih silosov: Mnogim kmetovalcem primanjkuje primerne krme za krave-mlekariče. Zato je naprava silosa za kisanje živinske krme posebno važna za take kmetovalce. Sresko načelstvo priporoča kmetijskim organizacijam, da svoje člane za to občekoristno gospodarsko napravo zainteresira. K napravi takega silosa priprava kenska uprava primeren znszek. Oni kmetovalci, ki se za gradnjo takih silosov zanimajo, dobe informacije pri sreskem kmetijskem referentu v Laškem, prijaviyo pa se naj na tukajšnjem občinskem uradu soba 4 najkasneje do 25. t. m.

— Dobava semenske koruze: Kakor druga leta je tukajšnja Kmetijska podružnica tudi letos nakavila za svoje člane 1 vagon koruze za pomladansko setev. Oni člani, ki so koruzo naročili, dobe nakaznico pri tajniku podružnice.

— Planinski izletniki: Nedeljo so prijatelji naših planin temeljito izkoristili. Dočim je v dolinah ležala gosta megla, je v naših planinah sijalo prekrasno solnce. Z Mrzlice, Sv. Planine in drugih okoliških višav so se videle naše doline kot eno samo megleno morje. Le vrhovi nižjih hribov so

strelili iz tega meglenega morja kakor osamljeni otoki. Pogled je bil slastn a Sv. Planine očarjiv. Planinci, ki so proti večeru prihajali z okoliških planin v dolino, so spremljali posameznike, kako so le mogli dihati v tej dušeti a plini nasičeni megli, ko so vendar planine tako lepe in vabljive, saj je na njih samo zdravje.

Promet na Tyrševi cesti

Ljubljana, 24. decembra.

Kolesarjem na Tyrševi cesti je dovoljen na uporaba samo levega banketa proti Ljubljani, a marsikomu ni prav, da se ga smejo posluževati. Kolesarji bi gotovo raje vozili po cesti, samo če bi bila cesta taka, da lahko. Sicer je bila Tyrševa cesta pred dobrim letom nasuta in tudi zvaljana, vsaj do Stadiona, pa je zdaj še spet taka kakršna je bila prej in kakršne so pač vse druge naše glavne ceste, vodete v mesto, ker niso tlakovane. Kolanja pri koteljni, ob dežju luža pri luži, na cesti pa navzlic vsemu polno avtomobilov, avtobusov, ter lahkih in tovarnih voz. Pešci hodijo po desnem banketu, nikakor se pa ne smejo prikazati na cesti, kajti ob vlažnih dneh so takoj obrizgani z blatom, od pete do glave. Prav zato so si kolesarji sčasoma pridobili pravico umikati se na levi banket. Motorna vozila ne prizaneso nikomur, niti ne onemu policistu na kolesu, ki ga je zadnjte pred dr. Kmetovo lekarno obložil avtobus z težko plastjo tekočega srebra, v veliko veselje in zabavo varnih pešcev, ki so prizor lahko opazovali a hodnika.

Ljudje, ki se morajo v službo in iz službe voziti a kolesi, prav gotovo ne pripadajo imovitim slojem. Zato se jim prav tako zdi škoda obleke, kakor pešcem, ki se nevarnostim vedno lahko izognejo. Zato tudi ni prav, da se je pričela nenekraj gora proti kolesarjem, ki se umikajo nevarnosti na levi banket, medtem ko ostaja za pešce vendarle desni banket prost. Kolesarji so prav tako davkoplačevalci, ki imo pravico do uporabljenega cestišča. Poleg tega jia je pa tudi, velika množica 'Nalaa se nekateri prešvali kolesarje, ki prihajajo zjutraj v mesto in so jih našli od 6.30 do 7.30 zjutraj okrog 700, poleg tega pa še do 100 mlekarič, ki tudi vozijo po levem banketu, da se s tem ognejo blatu.

Dekler Tyrševa cesta ne bo temeljito popravljena, ne moramo misliti, da bi se napram kolesarjem in tudi mlekaričam moglo kako drugače postopati kakor dosedaj. Zabavljane tu ni na mestu.

Prijatelj kolesarjev.

Vinska razstava in sejem v Ormožu

Ormož, 22. decembra. Kakor smo že poročali, je bila danes tedn otvorjena v Ormožu vinska razstava in sejem, kjer so bila zastopana sortirana in mešana vina iz ormoško-ljutomerskih gor in Haloz. Razstavo v dvorani »Kletarskega društva« je otvoril sreski kmetijski referent iz Ptuj, ki je predvsem povdarjal potrebo tipizacije vin. V imenu »Kletarskega društva« je pozdravil goste g. Peter Šadravec. Razstavo so posetili hotelirji in gostilničarji iz Ljubljane, Maribora, Kavčevca in Varždana.

Največ vina je razstavil trgovec g. Brodar Stefan iz Ormoža, in sicer okrog 600 hl. Kmetje in vinčarji so bili zastopani v manjši meri, ker imajo manjše komplekse vinogradov. Zaradi slabih vinske letine in malega pridelka so vino takoj vnovčili iz stiskalnica, zato niso imeli dovolj blaga za razstavo. Vsega vina je bilo razstavljenega komaj 2750 hl, (25—27 vagonov) dočim ga je bilo lanske leto okoli 70 vagonov.

Vina iz mešanik nasadov je bilo 1293 hl, ostalo pa je bilo sortirano, v največji meri je bil zastopan šipon, nato laski in renski rizling, silvanec, burgundec, portugalka, muskatel, renska graševina in cabernet. Omenjene vrste vin nam izpričujejo, da so posestniki večjih vinogradov sortirali svoja vina, kar je že dokaz, da je vinogradništvo in kletarstvo v naši okolici že na visoki stopnji.

Cena prodajnega sortirane vina je bila okoli 7.80 Din. mešanega po 5.— Din liter. Kupčija je bila srednja. Omeniti moramo, da je bilo na sejmu poleg letošnjega vina največ starine, ki je kmetje še vedno niso vnovčili.

Georges Ohnet:

ZADNJA LJUBEZEN

Roman

V palači Fontenay-Cravant so imeli svečanost. Po širokem stopnišču iz klesane kamna, okrašenem s krasnimi preprogami po Don Quichottu de Coppel, krasno razsvetljenem z električnimi žarnicami, so počasi vrvele množice žen v lepih toaletah in gospodov v kratkih hlačah; veselo kramljajoč so polnili bajno razsvetljeno dvorano. Z viška galerije je skupina povabljenih gostov naslonjena na marmornato ograjo opazovala to pisano množico liki komisija izvedencev za ocenitev elegancije. Globoko doli pod seboj je videla razkošno oblečene mlade žene, kako puščajo z izbrano graciozo za seboj svoje svilene in žametaste vlečke, kako mikavno potresajo z zlatimi ali plavinimi valovi svojih kodrov, prepletenimi z rožami in demanti. Med njimi se sučejo mladi, uglajeni, nasmejani gospodje, čijih črne obleke še bolj dvigajo lesk svetlih toalet in belih ramen.

Na koncu stopnišča pred širokim vhodom, za katerim se je videla dvorana, vsa zaletta v čarobni svetlobi, je stala komtesa de Fontenay, prekrasna in prijazna, spremljajoč svoje geste z odprtimi ro-

kami z žarečim pogledom in sladkimi besedami na ustih. Njena lepota je s'ovala daleč naokrog. Bila je na višku občudovanja vredne dozorelosti. V črni žametasti toaleti je prihajala eleganca njenih ramen in marmornato belih rok še bolj do veljave. Biserna ogrlica, edini nakit, ki ga je tisti večer nosila, je objemal njen plemeniti vrat, ponosno noseč krasno glavo blede polti in čudovito nežnih oči. Temne lase ji je krasila ena sama roža, njihovi mehki valovi so bili vedno isti kakor v dnevih njene slavne mladosti. Bili so še vedno krasen okvir njenega visokega, ponosnega čela. Komaj nekaj srebrnih nitk se je lesketalo na sencih v dokaz, da je ta dama že prekoračila štirideseto leto, jesen življenja žene, ko so mnogi krasni dnevi že zasrti z nekakšnim pajolonom tesnobe melanholije.

Sredi blagorodne družbe, obstoječe iz ljudi, ki jih je rod, nadarjenost ali bogastvo dvigalo nad vse druge, je stala že dve uri tu in spremljala povabljene goste kot gospodinjo. Baš je hotela izpregovoriti nekaj besed s soprogom avstrijskega poslanika in jo spreniti do praga dvorane, ko se ji je približal zelo eleganten mladenič lepega obraza in ji zašepetal z glasom nežne zaupljivosti:

— Komtesa, ali veste, kje je Armand? Že cele četrt ure ga iščem po vsej palači, pa ga ne morem nikjer najti.

— Ze vse večer ga nisem videla, mislim da nadzoruje priprave za gledališko predstavo.

— Nikakor ne. Prihajam baš izza kulis. Gospa

de Jassac, ki so ji nekaj črtali in njene vloge, je hotela govoriti z Armandom, pa ne vemo, kaj se je zgodilo potem. Morda ga je odnesel nekam kak bog, ljubosumen na njegove uspehe... če ni bil to sam ravnatelj Comedie Française.

Lepi mladenič je se nasmehnil, komtesi se je pa zmračil obraz. Težak nemir je legel na njeno dušo. Brez vzroka in brez poviada, kajti kaj bi mogel biti njen mož, če ne v svoji sobi, zaposlen s pripravi za svoj nastop na gledališkem odru. Gotovo se je oblačil in čital še enkrat svojo vlogo markiza de Riva, ki jo je igral v novi igri. Njena premiera je bila pripravljena za danes v dvorani, kjer so bili že zbrani povabljeni gostje.

— Sami vidite, da ne morem zapustiti svojega mesta, — je dejala komtesa de Fontenay ni pokazala a pahljajo na skupino gostov na stopnišču, ki so komaj čakali, da jo pozdravijo. — Poiščite ga, dragi Paul, in ko ga najdete, mi prdite povedat.

In odšla je pozdravit svoje goste naglih korakov, da je zašleestela za njo svitena vlečka. Mladi baron Cravant je dvignil težko zaveso na vrata in vstopil v posebne sobane, v zakulisje gledališča, urejenega v ozadju velike dvorane.

V komtesinem budoarju je lasničar Pontet baš pritrjeval lasuljo prvernu ljubljeno diletantske igralske družbe Hektorju Firmontu. Pontet ni imel sebi enakega, kadar je bilo treba hitro napraviti iz mladega moža bradatega brkača ali iz starca zaljubljenega golobradca. Drugi igralec druž-

be, ves razburjen zaradi malenkostnega prehlada, je baš pošiljal po zdravilo v bližnjo lekarno in vsakih deset minut je moril svoje glasnice z znosno dozo zdravila.

V komtesini toaletni sobi se je oblačila gospa de Jassac. Šušljalo se je, kako nervozno govori s svojo sobarico in kriči na njo:

— Josefina, pazite vendar! da me ne ranite, saj niti dihati ne morem!... Ah, ah, ah poslušajte vendar, kako se mi glas duši. Popustite vendar malo... Ah, ah, ah! A-a-a-a-a, zd se mi, da sem zvezana, saj mi zasadiš iglo v hrbet, če ne boste pazili.

Biserni ameh je sprejel ta obupni krik. Bila je lepa gospa Tresorier, subreta nežne, sloke postave. Izprehajala se je v sosedni sobi ni se gledala v ogledalu; ker je zapirala vrata samo zavesa, je slišala vsako besedo.

— Smejete se mi, porednica, — je dejala gospa Jassac. — Vidi se da se zanašate nase in da veste že vnaprej, da vam uspei ne uide.

— Imeli ga bomo vsi, kajti po pravici rečeno, smo čudoviti. Ah, kdo pa prihaja? Vstop je prepovedan.

Nekdo je hotel od zmagj odpreti vrata in od tod ta skoraj prestrašeni krik.

— Ne bojte se jaz sem, — se je začel porogljivi glas barona Cravanta.

— Kaj! Vi ste! — je vzkliknila gospa Tresorier. — To je pa že od sile! Takoj zaprite vrata!

MALI OGLASI

Beseda 50 para, davek Din 3.—, Beseda 1 Din, davek 3 Din
preklic

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti
znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

DALMATINSKA VINA
najboljša in zganje za božične
praznike in novo leto dobite po
znižanih cenah pri trdki La-
san, gostilna »Dalmacija«, Si-
ška. Danes dobite tudi morske
ribe. 3338

50 PAR ENTLANJE
azuriranje, vezanje zaves, pe-
rila, monogramov, gumbic. Ve-
lika zaloga perja po 6.75 Din
»Julijana« Gosposveleka 12

ZIMSKE SUKNJE
boljše vrste Hubertus nepre-
močljiv 250 Din, perilo in vsa
praktična oblačila nudi po re-
klamnih cenah Presker, Sv. Pe-
tra cesta 14. 6 R

ZA PRAZNIKE
vina in žganje čez ulico:
Namizno belo 1 7 Din
Srbsko črno 1 7 Din
Cviček nov 1 9 Din
Rizling 1 9 Din
Sjavanec 1 11 Din
Mošanec stari 1 5 Din
Jabolčnik novi 1 4 Din

Zganje:
Tropinovec 1 22 Din
Slyovka 1 24 Din
Hruševce 1 28 Din
Brinjevec 1 32 Din
Rum fin čajni 1 32 Din
ter razne fine likerje, konjak
in desertna vina vam nudi ter
se priporoča »Buffet S. J. Je-
ra«, Sv. Petra c. 38. 3307

Sveže najfinije norveško
RIBJE OLJE
iz lekarn
DR. G. PICCOLIJA
V LJUBLJANI
se priporoča bledim in sla-
botnim osebam.

KLIŠEJE
ENO
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

I. KVAS
Plašči, kostumi in
smučarske obleke
po meri
Ljubljana, Wolfova 1

NAJCENEJŠE
fine krvavice in pečnice, črno
vino liter 8 Din, nudi gostilna
Müller, Siška, Janševa ul. 15.
3364

Gostilna SPLIT (Dingač)
VIDOVDANSKA CESTA 1

Dospela so nova vina iz polotoka Pelješca. Cenjenim gostom
nudi za božične praznike dobro kapljico, specijalno origi-
nalen dingač.

CENE ČEZ ULICO:
črno Din 8.—
opolno (ružica) > 8.—
belo > 8.—
orig. dingač 15% > 10.—

Danes in jutri velika izbira morskih rib.
Svojim cenjenim gostom želimo srečen božič.

Priporoča se **ŠKUNCA**

MESTNA HRANILNICA
LJUBLJANSKA

Nove vloge Din 50.000.000.—
Oproščene vloge, prenešene
na nov račun > 60.000.000.—
Skupno stanje **NOVIH VLOG** Din 110.000.000.—

Novo vloge vsak čas izplačljive!

OBREŠTNA MERA DO 5%

Za vse vloge jamči mestna občina
Ljubljanska!

ŠOFERJI
poklicni in amaterji, bodo leta
1937 zadovoljni, ako pošljejo
svoj naslov šoferskemu društvu
»Volant« v Ljubljani. Cankarje-
vo nabrežje 7-I. 3349

NOVA POŠILJKA
pristnih štajerskih in dalmatin-
skih vin je prispela. Za praz-
nike čez ulico popust. Pridite in
se prepričajte. Na Stefanovo za-
bava. Želim vsem cenj. gostom
večere praznike in srečno novo
leto. gostilna Mikš, Glince 10.
3360

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

TVORNICNA KOZ
manjša, dobro urejena, v ugod-
ni okolici za sirovine in trgovino,
išče poslovnega druga ali
financerja z nekaj kapitala za
povečanje obrata. Cenj. ponudbe
na upravo lista pod št. 3322

DRUŽABNIKA
s kapitalom od 100.000 do 500
tisoč Din sprejme novo, zelo
rentabilno podjetje. Cenjene po-
nudbe na upravo »Slov. Naro-
da« pod »Visoka rentabilnost«. 3365

BRIVSKEGA POSLOVODJO
sprejem takoj. Naslov v upra-
vi lista. 3366

VISOK ZASLUŽEK
nudimo poštenim osebam po
vseh krajih kraljevine. Ponudbe
poslati do 1. januarja pod »In-
formatorje upravlj. »Slov. Naro-
da«. Ljubljana. 3353

KUPIM
Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

SINGER, PFAFF
skoraj nove šivalne stroje in ko-
lesa, ki odgovarjajo novim po-
tenci kupite edino pri »Promet«,
nasproti križanske cerkve (Sta-
ri se jemljejo v račun) 3369

PRODAM
Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

ŠIVALNE STROJE
original Victoria in Mundlos,
najnovejše tipe, prodaja na dol-
goročno odplačilo s 15letnim
jamstvom. Dobavijo igle za stro-
je vsake znamke Franjo Godler,
Zagreb, Ilca 111. 3359

Telefon 2059

Suha drva,
premog,
karbopakete
dobite pri
I. POGAČNIK
Bohoričeva ul. št. 5.

NAZNANILO

OBVESCAM CENJENE DAME IN GOSPODE, DA
SE JE TRGOVINA S KRZNOM KRASNJA MIRKO
PRESELILA IZ WOLFOVE ULICE 12

V FRANČIŠKANSKO ULICO
(pasaza)

CENJENIM ODJEMALCEM SE V NADALJE TOPLO
PRIPOROCAM IN ZELIM SREČEN BOŽIČ!

Krašnja Mirko, krznar
FRANČIŠKANSKA ULICA (PASAZA)
CENE ZMERNE DELO SOLIDNO

ZA BOŽIČ
Najlepše darilo, je »Krek« pe-
rilo: samo pri Kreko. Tavčarje-
va ulica 3. 3284

SMUČI
s palicami in vezavo za odrasle
od 115 Din naprej ter sanke
dobite vsak čas pri izdelovalcu.
Matej Fajfer, Ljubljana, Trnov-
ska ul. 25. tel. 3410. 3352

GLASBA
Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

Najcenejši
bodo prazniki, če si po-
šee in gramofon sposo-
dite proti mali odškodnini
pri trdki

STANOVANJA
Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

STANOVANJE
eno, dvo ali triobno se odda.
Pojasnja v trgovini Ciber, Co-
zova cesta. 3321

STANOVANJE
3obno, komfortno s kopalnico
v Trdnovi št. 8 se odda. Naslov
pri Aloma Company d. z o. z.
Ljubljana. 3371

STANOVANJE
oddam ali prodam novo hišo
dvodružinsko, podkleteno, gospo-
darsko poslopje, 3/4 orala vira-
sadonosnika, 2 minuti od žel.
postaje Videm, M. Hostnik, Vi-
dem pri Krškem. 3323

MEINEL HEROLD
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN CENIK
DIN 600
DIN 142
DIN 69
DIN 207
DIN 241
DIN 281
DIN 321
DIN 361
DIN 401
DIN 441
DIN 481
DIN 521
DIN 561
DIN 601
DIN 641
DIN 681
DIN 721
DIN 761
DIN 801
DIN 841
DIN 881
DIN 921
DIN 961
DIN 1001

Inserirajte
»SLOV. NARODU«
Vesele božične praznike in
srečno novo leto želi

Fr. P. ZAJEC
IZPRASAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA, STARI TRG 9

KLIŠEJE
ENO
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

PRIPOROČA SE NOVA GALANTERIJSKA IN
MODNA TRGOVINA

Cuznar Stane

FRANČIŠKANSKA ULICA 4

Oglejte si naše izložbe!

Tam v Trnovem bliz Gradaš'ce
so zaklali prima prasce;
tam so mastne pečence,
tam so slastne krvavice.

Pridi k »Bausu«, kjer veselo
se za praznike bo pilo in pelo!
Pridi, če Božiče te
preživeti hočeš kot se gre.

Stara gostilna »TRNOVSKI ZVON«

Stara gostilna »Trnovski zvon« želi vsem cenjenim
gostom vesele božične praznike in srečno novo leto ter
naznanja, da bo svojim najboljšim vinom znižala za
praznike ceno čez ulico na Din 8.— in tropinovec na
Din 20.— za liter.

Se priporoča

Vinko Baus

MORSKE RIBE

vedno, posebno pa danes v največji izbiri v gostilni pri
»KMETU«, Gosposvetska cesta 8 — Danes popoldne: spageti
s slanini sardelami; zvečer: polenovka na tri načine. —
Vina prvovrstna, kuhinja priznana dobra, cene zmerne. —
Se priporoča, želeč cenj. gostom vesele praznike in srečno
novo leto

Duma vd. Stošič

Otroski vozički, dvokolesa, šivane
najnovejših motorji, stroji
modelov triciklji pogrešljivi
PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO!
„TRIBUNA“ F. BATJEI
LJUBLJANA, Karlovska cesta 4 — Podružnica MARIBOR.
Aleksandrova cesta 26

Exportna hiša „Luna“

MARIBOR, GLAVNI TRG 24

želi vesele božične praznike in srečno novo
leto ter se tudi v novem letu priporoča za
obilan obisk.

Eksportna hiša „LUNA“

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5

Odšla je po večno plačilo k Vsemogočnemu
naša mama, tašča in stara mama, gospa

MARIJA BORŠTNAR
roj. Klampfer

VDOVA POŠTNEGA ZVANIČNIKA V LITVI

Pokopljemo jo v petek, 25. decembra 1936,
ob 15. uri na litjskem pokopališču.

LITVIJA, 24. decembra 1936.

ZORA in ostalo sorodstvo.

KAM PA GREMO ZA PRAZNIKE? SIGURNO
V KAVARNO „CENTRAL“

V kavarni igra damska kapela, točijo se pristna vina,
topli in mrzli prigrizki po zmerni ceni.
Srečne božične praznike in novo leto želi vsem in se
priporoča za obilen obisk
KAVARNA „CENTRAL“

POZOR!

Za božične praznike so dospela najboljša dalmatinska
vina iz šibenika, iz lastnih vinogradov. — Cene čez ulico vsem
vinom so znižane na Din 8.— za liter. Od pet litrov dalje
se dostavi na dom. — Domača in dalmatinska kuhinja, vsak
dan sveže morske ribe na razpolago. —

Priporočata se in želita vesele praznike vsem cenjenim
gostom

Brata Vestić
RESTAVRACIJA »LLOYD«
SV. PETRA CESTA 7

Ne samo čaj...
Naš čaj

se najboljša domača
črnična krepljena priča
NAŠ ČAJ dobite v spec.
trgovinah

KMETIJSKA DRUŽBA
V LJUBLJANI

Dalmatinska vina!

Dospela pošiljke za božične praznike: prvovrstno staro in
novo, prosek, tropinovec in maslinovo olje. — Toči se: Can-
karjevo nabrežje 5, Breg 2 in Rožna dolina, Cesta II št. 36.
— Vsem cenjenim gostom se vljudno priporočamo ter želimo
vesele praznike in srečno novo leto!

I. A. SUNARA

MORSKE RIBE

Preskrbeti hočemo vsakemu najboljšje zadovoljstvo. Zato smo
nabavili samo fino izbrano svežih morskih rib, pripravljenih
za vsako željo. Postregli vam bomo z brancini, barboni, z
oradami, rbrni, kalamari, škombri, škampi (a la cardinale),
bakalar itd. Za dobro razpoloženje točimo specialna vina: viški
opolno originalni dingač 15% in druga dobra vina. — Želimo
cenj. gostom sreče polne božične praznike. — Se priporoča

MATE ČEPIČ

»LJUBLJANSKI DVOR« »GAJEV HRAM«
Kolodvorska 28 Gajeva 9

Narodna
tiskarna

LJUBLJANA

KNAFLJEVA

5

IZVRŠUJE VSA

TISKARSKA

DELA

TER SE

PRIPOROČA

ZA CENJ. NAROČE

„SLAVIJA“ JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA
v LJUBLJANI, Gosposka ulica šte. 12, telefon šte. 2176, 2276
Podružnice: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD in SPLIT
Ekspozitura v Mariboru, Aleksandrova cesta 6

Srečen Božič in Novo leto želi „Slavija“.